

ÁRSSKÝRSLA 2023

 FESTA LÍFEYRISSJÓÐUR

Ársskýrsla 2023

Efnisyfirlit

ÁVARP STJÓRNARFORMANNS	4
STJÓRN OG STARFSFÓLK	5
IÐGJÖLD	6
LÍFEYRIR	9
REKSTUR SJÓÐSINS	10
LÁN TIL SJÓDFÉLAGA	11
ÁHÆTTUSTEFNA OG ÁHÆTTUSTÝRING	11
ÁBYRGAR FJÁRFESTINGAR	19
ÞRÓUN FJÁRMÁLAMARKAÐA	22
VERÐBRÉFAEIGN	27
ÁVÖXTUN	28
TRYGGINGAFRÆÐILEG STAÐA	29
FJÁRFESTINGARSTEFNA VEGNA ÁRSINS 2024	30
STJÓRNARHÁTTAYFIRLÝSING FESTU LÍFEYRISSJÓÐS 2023	34
HLUTHAFASTEFNA FESTU LÍFEYRISSJÓÐS	42
SAMSKIPTA- OG SIÐAREGLUR FYRIR STJÓRN OG STARFSFÓLK FESTU LÍFEYRISSJÓÐS	44
STEFNA FESTU LÍFEYRISSJÓÐS UM SJÁLFBÆRNI OG ÁBYRGAR FJÁRFESTINGAR	46
STARFSKJARASTEFNA	52
ÁRSREIKNINGUR 2023	54

Ávarp Stjórnarformanns

Árið 2023 einkenndist af mikilli verðbólgu og háum vöxtum sem leiddu til slakrar ávöxtunar innlendra hlutabréfa. Aukin og þrálát verðbólga hefur mjög neikvæð áhrif á skuldbindingar sjóðsins sem eru að fullu verðtryggðar. Það er því mikið hagsmunamál fyrir sjóðinn að hagstjórnin nái tókum á verðbólgunni. Jarðhræringar á Reykjanesi hafa skapað mikla óvissu á starfssvæði sjóðsins. Mikilvægir innviðir eru í hættu og því forgangsmál að tryggja öryggi þeirra eins og unnt er. Auk þess eru fyrirætlanir rákisstjórnar um slit ÍL-sjóðs og óvissa um uppgjör skuldabréfa sjóðsins mikið áhyggjuefni. Ef af verður er hætta á að það muni leiða til langvarandi málaferla.

Hrein nafnávöxtun samtryggingardeildar á árinu 2023 var jákvæð um 7,5%, en að teknu tilliti til 8,0% verðbólgu var hrein raunávöxtun neikvæð um 0,47%. Ávöxtun á innlendum hlutabréfum var ekki góð á árinu á meðan erlend hlutabréf gáfu vel af sér. Aðalvísitala skuldabréfa hækkaði um 4,0% á árinu sem jafngildir 3,7% neikvæðri raunávöxtun. Mikilvægt er að hafa í huga að lífeyrissjóðurinn er langtímafjárfestir og getur þolað skammtímasveiflur. Í þessu sambandi er vert að geta þess að meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu tíu ára er jákvætt um 4,2%.

Hrein eign sjóðsins til greiðslu lífeyris var í lok árs 2023 rúmlega 280 milljarðar króna og jukust eignir sjóðsins um 28,2 milljarða króna eða um 11,2% m.v. lok árs 2022.

Iðgjöld síðasta árs námu rúmlega 16,4 milljörðum króna og hækkuðu um 15,9% frá fyrra ári. Til sjóðsins greiddu samtals 20.228 sjóðfélagar hjá 3.070 launagreiðendum.

Á árinu 2023 fengu 12.466 lífeyrisþegar greiddan lífeyri hjá sjóðnum og fjölgaði þeim um 728 frá fyrra ári eða um 6,2%.

Lífeyrisgreiðslur ársins 2023 námu tæplega 7,5 milljörðum króna og hækkuðu um 23,6% frá fyrra ári. Skýrist það aðallega af fjölgun greiðsluþega og hækkunar á réttindum sjóðfélaga, en einnig vegna þess að lífeyrisgreiðslur eru verðtryggðar. Lífeyrir sem hlutfall af iðgjöldum var 45,5% á árinu 2023.

Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður sjóðsins sem hlutfall af eignum stendur í stað á milli ára. Hlutfallið var 0,17% árin 2022 og 2023. Þetta hlutfall rekstrarkostnaðar er í lægri kantinum meðal lífeyrissjóða.

Tryggingafræðileg staða sjóðsins batnar lítillega á milli ára. Staðan er neikvæð um 4,4% í lok árs 2023, en var neikvæð um 4,6% í lok árs 2022. Staðan batnar lítillega þrátt fyrir slaka ávöxtun eigna á árinu og stafar það meðal annars af lækkun skuldbindinga vegna nýrra sértækra lífslíkna sjóðfélaga.

Áherslur stjórnar á starfsárinu lutu að stefnumótun og uppfærslu megin stefnuskjala sjóðsins. Stjórn lét framkvæma mat á sértækum lífslíkum sjóðfélaga sjóðsins á árinu, sem leiddi til lækkunar á skuldbindingum hans. Auk þess framkvæmdi stjórn sjálfsmat á störfum sínum með aðstoð utanaðkomandi sérfræðinga.

Stjórn var sem fyrr samhent í sínum störfum. Formlegir fundir stjórnar á starfsárinu voru 16 en auk þess hafa stjórnarmenn og framkvæmdastjóri samband á milli formlegra funda þegar tilefni er til. Tveir fulltrúaráðsfundir voru haldnir á starfsárinu, að hausti og að vori í samræmi við samþykktir sjóðsins auk ársfundar sem haldinn var að vori.

Formlegir fundir endurskoðunarnefndar á starfsárinu voru 7. Hlutverk og tilgangur nefndarinnar er m.a. að leitast við að tryggja áreiðanleika ársreikninga og annarra fjármálaupplýsinga ásamt því að kanna óhæði endurskoðenda sjóðsins.

Fyrir hönd stjórnar sjóðsins þakka ég starfsmönnum hans, fulltrúaráði og sjóðfélögum fyrir ánægjulegt samstarf og samskipti á liðnu starfsári.

Kristín Magnúsdóttir
stjórnarformaður

Stjórn og starfsfólk

Stjórn sjóðsins er skipuð sex einstaklingum. Þrír eru kosnir af fulltrúum sjóðfélaga á ársfundi og þrír af stjórn Samtaka atvinnulífsins (SA). Varamenn eru kosnir á sama hátt. Stjórnin ber ábyrgð á starfsemi sjóðsins samkvæmt ákvæðum samþykktá hans. Stjórnin fjallar m.a. um breytingar á samþykktum sjóðsins, mótar fjárfestingarstefnu, setur útlánareglur o.fl. Stjórnarmenn Festu lífeyrissjóðs starfsárið 2023–2024 voru:

Nafn:	Starfssvið:	Nafn:	Starfssvið:
Kristín Magnúsdóttir	Formaður	Anna Ágústa Halldórsdóttir	Varamaður
Eyrún Jana Sigurðardóttir	Varaformaður	Einar Steinþórsson	Varamaður
Sigurður Ólafsson	Meðstjórmandi		
Silja Eyrún Steingrímsdóttir	Meðstjórmandi		
Þór Hreinsson	Meðstjórmandi		
Örvar Ólafsson	Meðstjórmandi		

Sjóðurinn er með skrifstofur á þremur stöðum. Aðalskrifstofa sjóðsins er í Reykjanesbæ þar sem vinna ellefu starfsmenn, en auk þess eru tveir starfandi á Akranesi og tveir á Selfossi. Hjá sjóðnum starfa því alls 15 starfsmenn í 14,7 stöðugildum. Starfsmenn Festu lífeyrissjóðs eru:

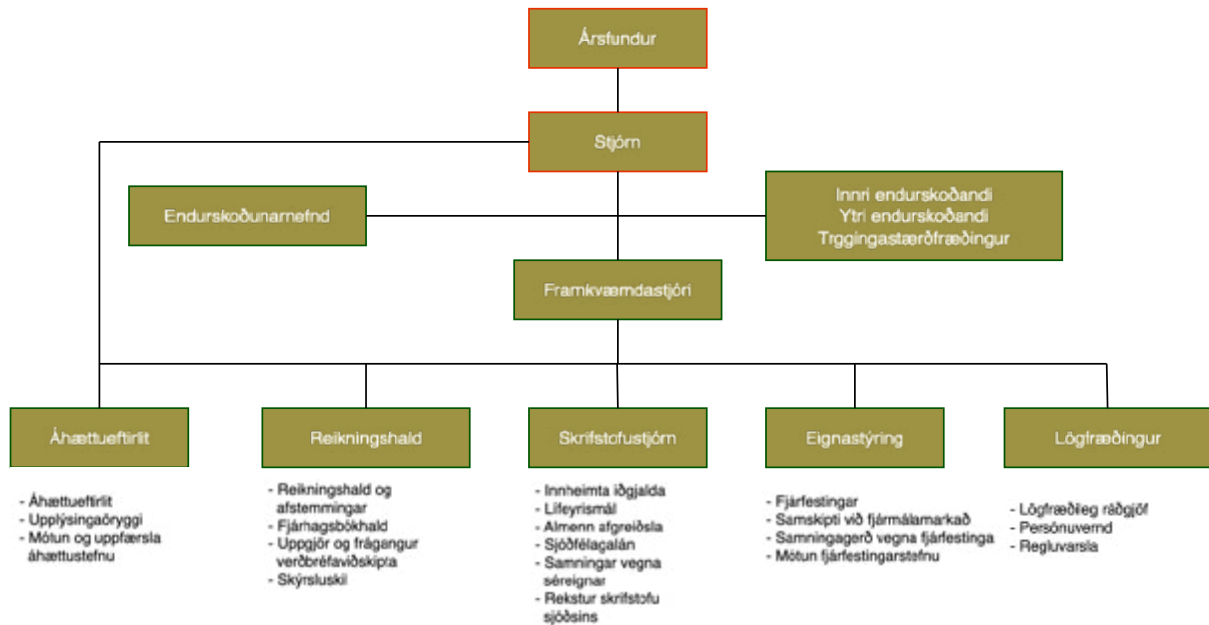
Reykjanesbær	Starfssvið
Gylfi Jónasson	Framkvæmdastjóri
Baldur Snorrason	Forstöðumaður eignastýringar
Einar Örn Einarsson	Eignastýring
Elísa María Oddsdóttir	Lánamál / rekstrarbókhalð / Alm.afgreiðsla
Gauti Jónasson	Lögfræðingur
Guðleif Bergsdóttir	Alm. afgreiðsla / iðgjöld
Jóhann Línal Jóhannsson	Forstöðumaður reikningshalds
Sigurlín Högnadóttir	Lífeyrismál
Stella Rún Kristjánsdóttir	Forstöðumaður skrifstofu- og rekstarsviðs
Þórarinn G. Reynisson	Deildarstjóri innheimtu
Þráinn Guðbjörnsson	Forstöðumaður áhættuefurlits
Selfoss	
Fjóla Dögg Þorvaldsdóttir	Alm. afgreiðsla / iðgjöld
Sigurlín Guðný Ingvarsdóttir	Lífeyrismál / bókhald
Akranes	
Guðrún Lára Ottesen	Alm. afgreiðsla / iðgjöld
Lilja Gunnarsdóttir	Verðbréfabókhald / lífeyrismál

Endurskoðunarnefnd, sem er undirnefnd stjórnar sjóðsins, er skipuð einum utanaðkomandi aðila sem er sérfræðingur á sviði reikningshalds og tveimur stjórnarmönnum. Eftirfarandi aðilar voru í nefndinni starfsárið 2023-2024:

Nafn:	Starfssvið:
Kristinn Bjarnason	Formaður
Sigurður Ólafsson	Nefndarmaður
Silja Eyrún Steingrímsdóttir	Nefndarmaður
Þór Hreinsson	Varamaður

Ytri endurskoðandi sjóðsins er PricewaterhouseCoopers ehf. Innri endurskoðandi er Deloitte ehf. og Benedikt Jóhannesson hjá Talmakönnun hf. er tryggingastærðfræðingur sjóðsins.

Skipurit

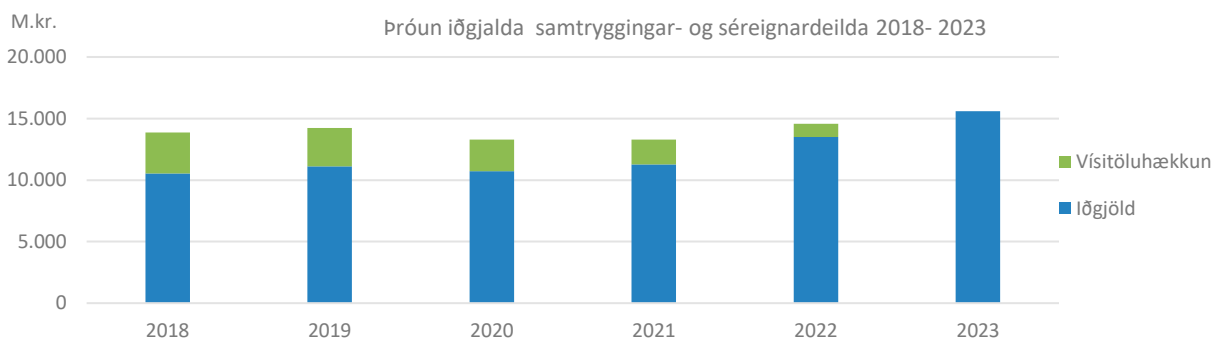
Festa er jafnframt aðili að samstarfssamningi um Greiðslustofu lífeyrissjóða sem sér um útreikning og greiðslu lífeyris fyrir sjóðinn.

Iðgjöld

Samkvæmt lögum er öllum launamönnum rétt og skylt að tryggja sér lífeyrisréttindi með aðild að lífeyrissjóði frá og með 16 ára til 70 ára aldurs. Lágmarksiðgjald skal vera a.m.k. 15,5% af iðgjaldsstofni. Greiða launamenn 4% iðgjald af heildarlaunum sínum til samtryggingardeildar lífeyrissjóðs, en launagreiðendur greiða 11,5% mótframlag, samtals 15,5% launa.

Frá og með 1. júlí 2017 hefur sjóðfélögum gefist tækifæri til að ráðstafa allt að 3,5% af lágmarksiðgjaldi í tilgreinda séreign. Það er önnur tegund séreignarsparnaðar en áður hafði boðist. Hún er að mörgu leyti svipuð viðbótarlífeyrissparnaði, en útgreiðslureglur eru strangari.

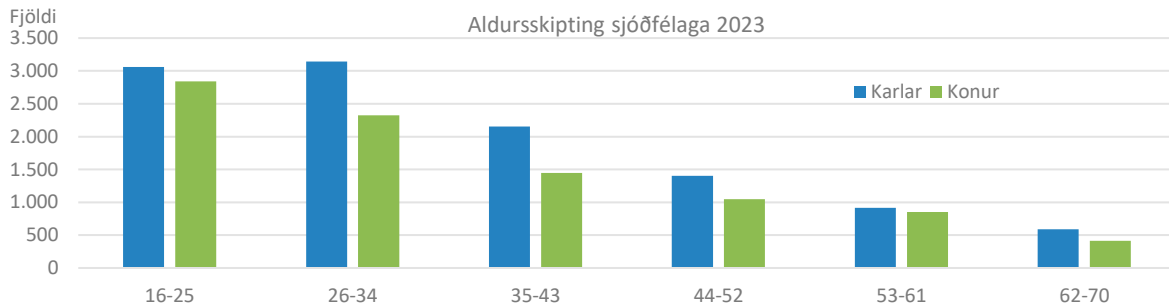
Þegar sjóðfélagi nær 70 ára aldri hættir hann að greiða iðgjald til lífeyrissjóðs. Á meðfylgjandi mynd má sjá þróun iðgjalda samtryggingar- og séreignardeilda sl. 6 ár, annars vegar á verðlagi hvers árs og hins vegar á verðlagi í árslok 2023.

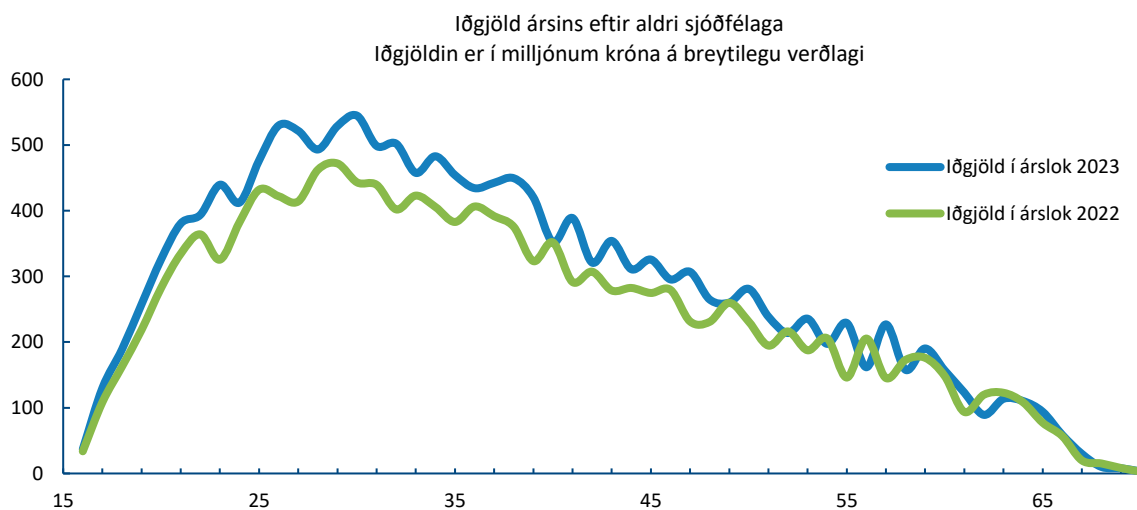
Á árinu 2023 námu iðgjaldagreiðslur til samtryggingardeildar um 15.368 milljón króna samanborið við um 13.301 milljón króna árið á undan. Um er að ræða 15,6% hækkun milli ára (óverðleiðrétt).

Aldursskipting sjóðfélaga

Meðalaldur sjóðfélaga Festu lífeyrissjóðs er fremur lágur, sé litið til aldursskiptingar. Hlutfall sjóðfélaga yngri en 25 ára með lífeyrisréttindi er 26,1% og 53,8% sjóðfélaga með réttindi eru yngri en 34 ára.

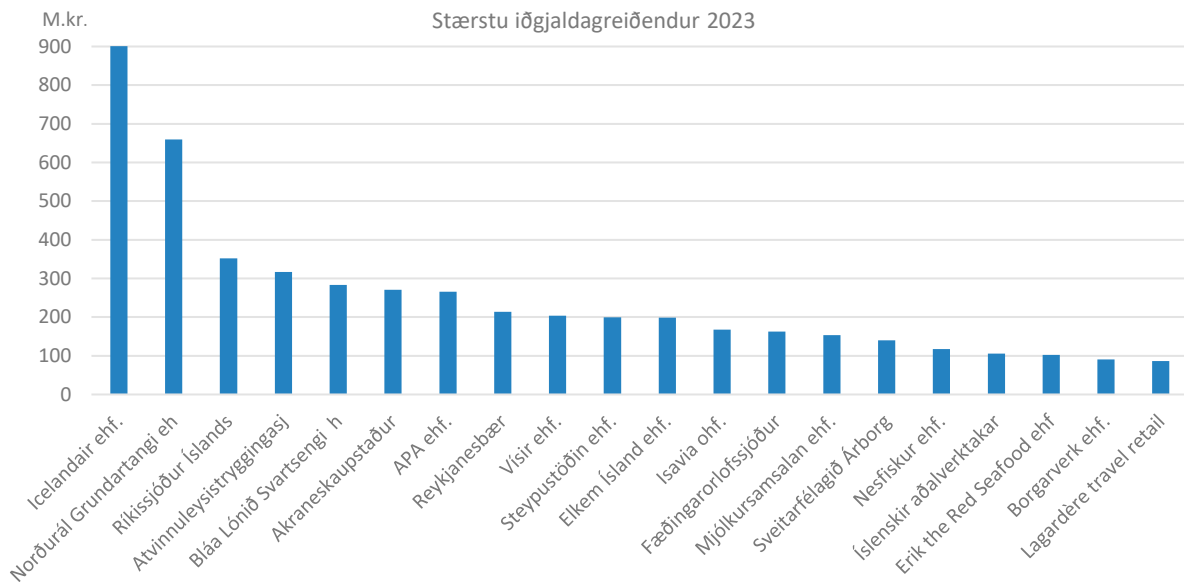
Meðalaldur sjóðfélaga miðað við iðgjaldagreiðslur þeirra er 37,3 ár. Myndin hér að neðan sýnir dreifingu iðgjalda eftir aldri. Iðgjöld yngri sjóðfélaga aukast nokkuð á milli ára.

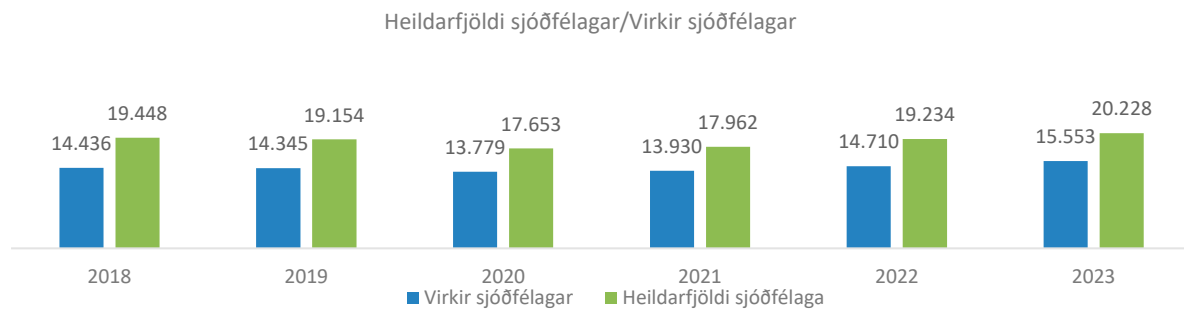
Stærstu iðgjaldagreiðendur

Á árinu 2023 greiddu 3.070 launagreiðendur iðgjöld til sjóðsins. Fimmtán stærstu launagreiðendur stóðu fyrir 28,0% af iðgjöldum. Ícelandair er stærsti launagreiðandinn með 5,85% allra iðgjalda og Norðurál Grundartangi kemur næst með 4,06% allra iðgjalda. Sjóðurinn nýtur þess að vera landfræðilega vel dreifður, en einnig er mikil dreifing á atvinnugreinum. Samdráttur í einni atvinnugrein hefur því ekki jafn mikil áhrif á iðgjaldagreiðslur og hjá sjóðum sem þjónusta afmarkaðri starfssvið.

Á meðfylgjandi mynd má sjá þá 20 launagreiðendur sem greiddu hæst iðgjöld vegna starfsmanna sinna á árinu 2023.

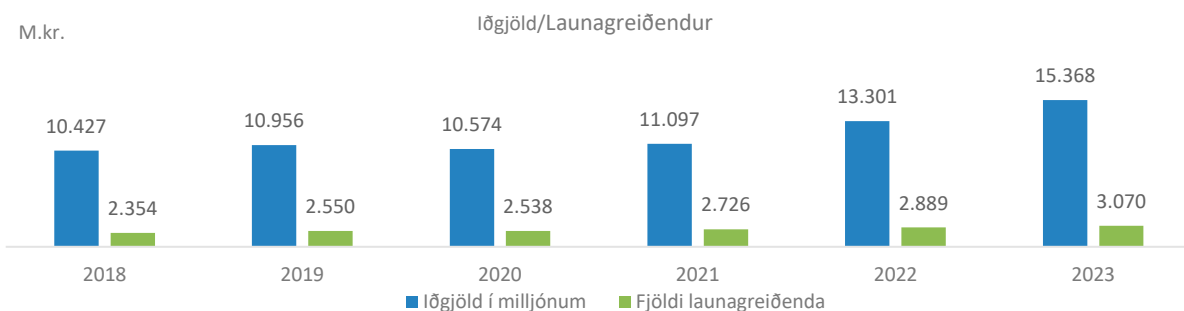

Á árinu 2023 greiddu alls 20.228 sjóðfélagar iðgjald til sjóðsins, eða 994 fleiri en árið áður. Þar af voru 15.553 virkir sjóðfélagar en það eru þeir sem að jafnaði greiða iðgjöld með reglubundnum hætti í hverjum mánuði.

Eins og sjá má á mynd fækkar greiðandi sjóðfélögum umtalsvert á árinu 2020 samanborið við árin á undan, en fjölga lítillega á árinu 2021 og umtalsvert á árinu 2022. Endurspeglar þetta atvinnuástandið á starfssvæði sjóðsins. Bati hefur átt sér stað í efnahagslífinu og störfum fjölgað þvert á atvinnugreinar frá vormánuðum 2021 og út árið 2023.

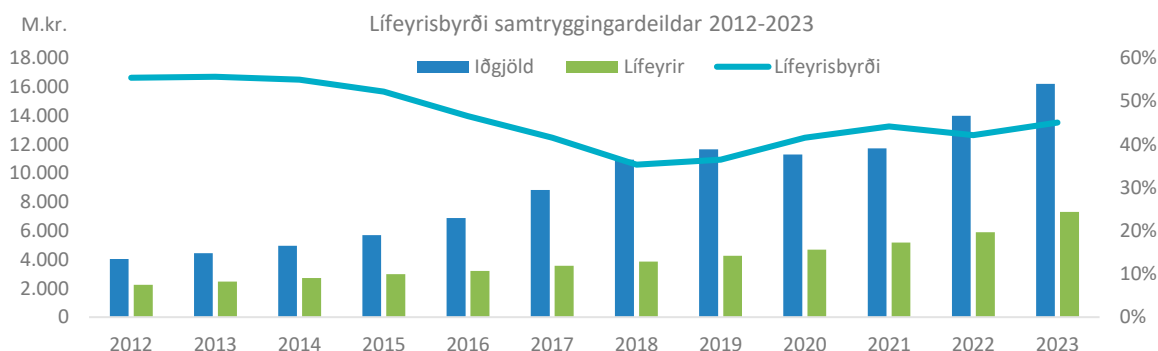
Heildariðgjöld samtryggingardeildar námu 15.368 milljónum króna á árinu 2023 og hækkuðu þau um 993 milljónir króna frá fyrra ári. Launagreiðendum fjölgaði um 181, voru 2.889 árið 2022 en 3.070 árið 2023.

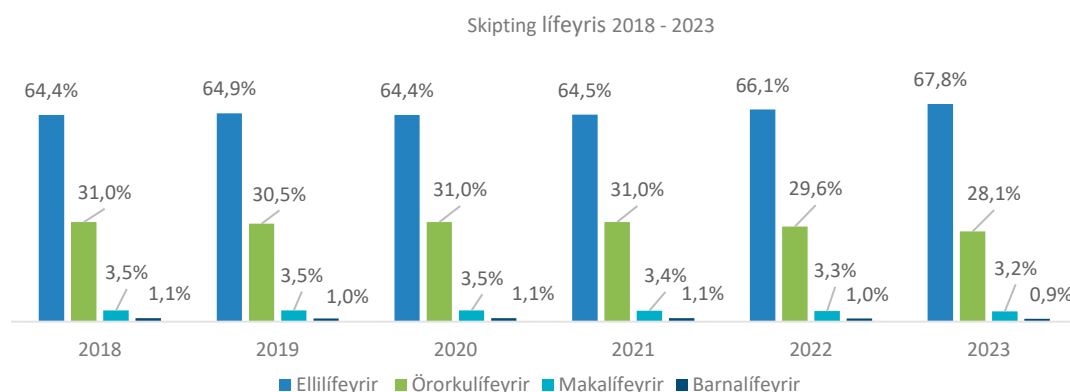
Lífeyrir

Lífeyrisgreiðslur samtryggingardeildar samkvæmt reglugerð sjóðsins voru 7.307 milljón króna á árinu 2023 en það er tæplega 24% hækkun frá fyrra ári.

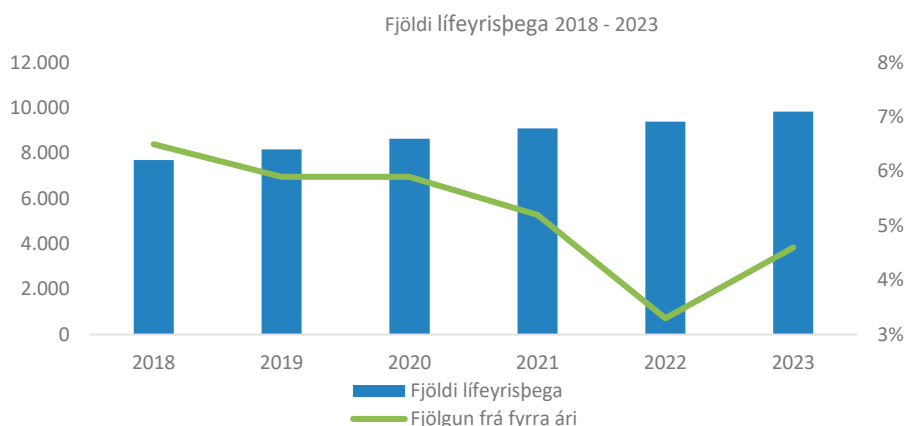
Heildarfjöldi lífeyrisþega á árinu var 12.466 samanborið við 11.738 árið á undan sem er 6,2% fjölgun milli ára. Hafa ber í huga að margir lífeyrisþegar fá greidda fleiri en eina tegund lífeyris. Ellilífeyrisþegum fjölgaði um 9,7% frá fyrra ári, örorkulífeyrisþegum fækkaði um 0,3%, makalífeyrisþegum fækkaði um 0,1%, og barnalífeyrisþegum fjölgaði um 1,5%. Lífeyrisgreiðslur eru verðtryggðar og taka breytingum skv. vísitölu neysluverðs.

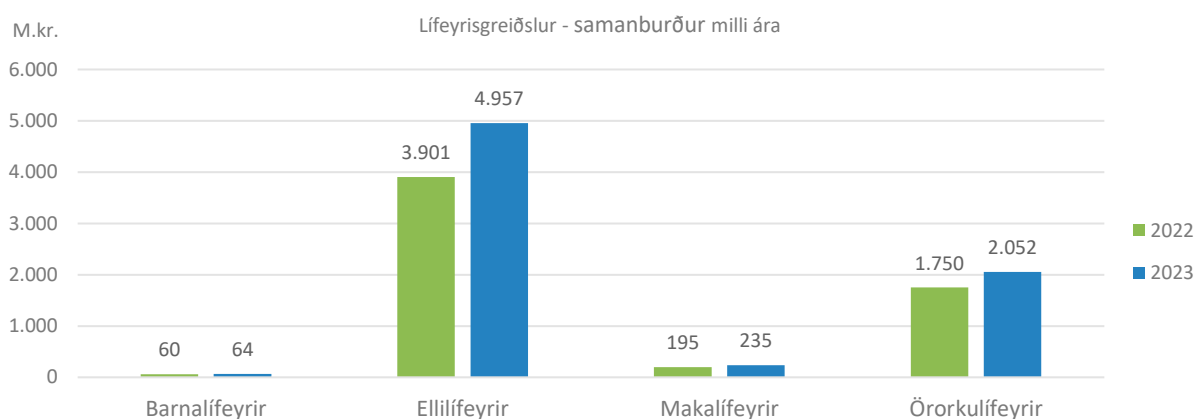
Lífeyrisbyrði samtryggingardeildar sem hlutfall af iðgjöldum nam 45,7% á árinu 2023 samanborið við 42,8% árið áður. Lífeyrisbyrði sjóðsins fylgir hagsveiflum að mjög miklu leiti. Atvinnuástandið fram til ársins 2019 var með ágætum en heimsfaraldur (Covid-19) hafði í för með sér auknið atvinnuleysi á Íslandi sem leiddi til lækkunar iðgjalda og þar með hærri lífeyrisbyrði. Sú þróun gekk til baka á árinu 2022 en lífeyrisbyrði eykst síðan lítillega árið 2023, aðallega vegna aukningar í greiðslu lífeyris

Ellilífeyrir vóg hvað þýngst eða tæplega 68% af heildar lífeyrisgreiðslum ársins 2023. Hlutfall örorkulífeyris af heildarlífeyrisgreiðslum var 28,1% á árinu 2023 og lækkaði hlutfallið miðað við árið á undan. Virkum lífeyrisþegum, meðaltal þeirra lífeyrisþega sem fá greiddan lífeyri í hverjum mánuði yfir árið, fjölgaði um 4,6% á milli árunna 2022-2023. Nokkuð hafði dregið úr fjölgun milli árunna 2020-2022.

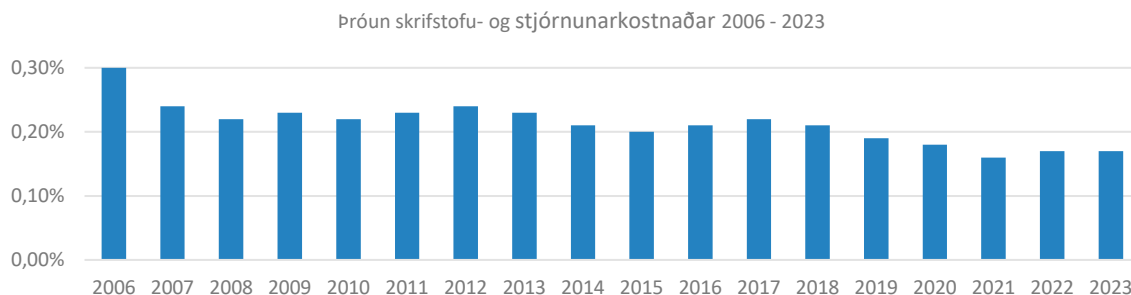

Af einstökum tegundum lífeyris aukast ellilífeyrisgreiðslur mest á milli ára, um 27,1%. Greiðslur makalífeyris jukust einnig, um 20,4%, örorkulífeyrisgreiðslur jukust um 17,3% og barnalífeyrisgreiðslur jukust um 6,7% frá fyrra ári.

Rekstur sjóðsins

Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður sjóðsins fellur til annars vegar vegna kostnaðar við ávöxtun eigna sjóðsins og hins vegar vegna annars reksturs sjóðsins, s.s. innheimtu iðgjalda og greiðslu lífeyris. Á meðfylgjandi mynd má sjá þróun skrifstofu- og stjórnunarkostnaðar sem hlutfall af meðalstöðu eigna sjóðsins.

Það er mikilvægt fyrir sjóðinn að sýna hagræði í rekstri, þar sem lægri rekstrarkostnaður hefur jákvæð áhrif á tryggingafræðilega stöðu sjóðsins.

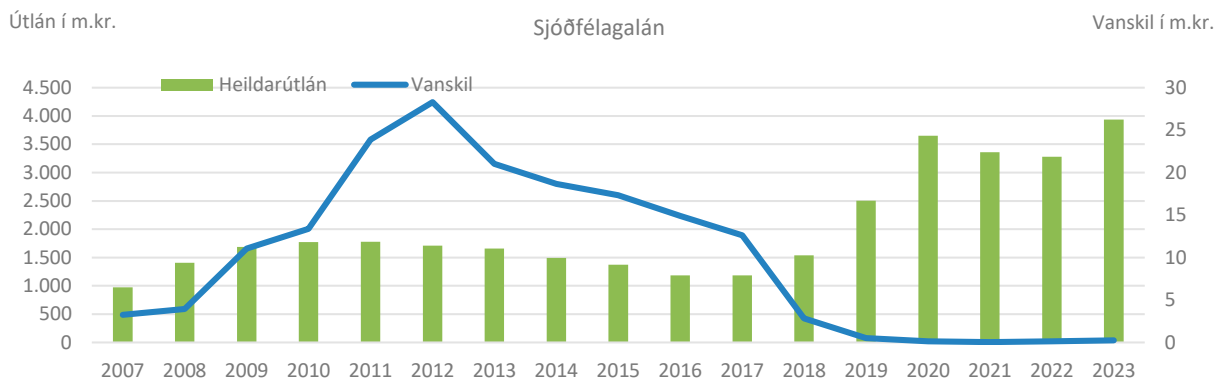
Kröfur sem gerðar eru til lífeyrissjóða varðandi aukið innra eftirlit, starfaaðgreiningu og áhættustýringu hafa aukið kostnað nokkuð á undanförunum árum. Þrátt fyrir það hefur náðst, með mikilli hagræðingu, að halda rekstrarkostnaði Festu lífeyrissjóðs í skefjum undanfarin ár.

Sjóðurinn sinnir einnig skráningu og innheimtu stéttarfélagsiðgjalda fyrir þrjú aðildarfélög sjóðsins og greiða þau fyrir þá þjónustu skv. samningi þar um. Auk þess sinnir sjóðurinn innheimtu iðgjalds til VIRK starfsendurhæfingarsjóðs samkvæmt samningi.

Lán til sjóðfélaga

Lánveitingar til sjóðfélaga hafa ávallt verið mikilvægur þáttur í starfsemi Festu lífeyrissjóðs. Nokkur samdráttur varð í lánveitingum til sjóðfélaga árin 2021 og 2022 miðað við árið 2020 en hefur aukist aftur 2023.

Hér að neðan má sjá vanskil sjóðfélagalána Festu m.v. stöðu heildarútlána til sjóðfélaga. Sjá má að hlutfall vanskila af heildarútlánunum til sjóðfélaga hefur farið stöðugt lækkandi frá árinu 2012. Vanskil sjóðfélagalána í lok árana 2020 - 2023 eru afar lítil eins og sjá má.

Áhættustefna og áhættustýring

Sjóðurinn framkvæmdi eigið áhættumat á árinu og var það í samræmi við reglugerð um eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóða nr. 590/2017. Stjórn sjóðsins fjallaði um drög að áhættumati á stjórnarfundi í maí og var tekið tillit til ábendinga er komu fram í kjölfarið. Í lok júní 2023 skilaði sjóðurinn eigin áhættumati til fjármálaeftirlits Seðlabanka Íslands.

Niðurstöður eigin áhættumats eru ávallt nýttar við endurskoðun og uppfærslu á áhættustefnu og áhættustýringarstefnu sjóðsins. Unnið var að uppfærslu á sérhæfðum dánarlíkum miðað við reynslu sjóðsins árin 2018-2022. Niðurstöður leiddu til lækkunar skuldbindinga þar sem sjóðfélagar lifa nú skemur en fyrri mælingar gáfu til kynna. Jafnframt var rafrænu eftirlitskerfi með fjárfestingum sjóðsins komið fyrir að fullu í skýjalausn sem jók rekstraröryggi þess til muna.

Áhætta sjóðsins er skilgreind sem hættan á atburði sem eykur marktækt líkur á því að réttindi sjóðfélaga skerðist til skemmri eða lengri tíma. Meginmarkmið sjóðsins er að greiða lífeyri samkvæmt samþykktum. Áhætta er því öll þau atvik er geta haft áhrif á að lífeyrissjóðurinn geti ekki staðið við skuldbindingar sínar, þ.e. að tryggingafræðileg staða verði neikvæð til skemmri eða lengri tíma, sbr. 2. mgr. 39. gr. laga nr. 129/1997. Skilgreining áhættu nær sér í lagi yfir hættuna á fjárhagslegu tapi sem leiðir af atburði og fellur undir einn eða fleiri af þeim áhættuþáttum sem sjóðurinn skilgreinir og leiðir ekki til jafn mikillar eða meiri lækkunar skuldbindinga á sama tíma.

Markmið áhættustýringar er að mæla einstaka áhættuþætti, setja skorður og viðmið og stuðla að því að áhætta sé þekkt á hverjum tíma.

Áhættu- og áhættustýringarstefnurnar greina frá umfangi og skipulagi heildar áhættustýringar hjá lífeyrissjóðnum. Hluti af áhættustefnu er lögbundin fjárfestingarstefna sjóðsins sem tilgreinir hvaða og hversu mikla áhættu lífeyrissjóðurinn er tilbúinn að taka. Áhættu sjóðsins er skipt í lífeyristryggingaráhættu, mótaðilaáhættu, fjárhagslega áhættu, lausafjáraáhættu og rekstraráhættu.

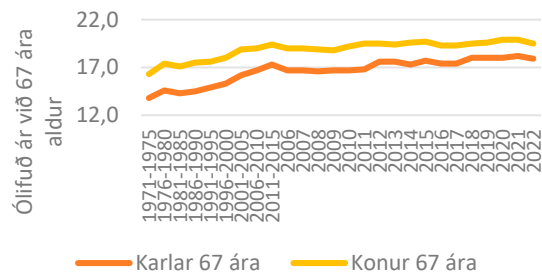
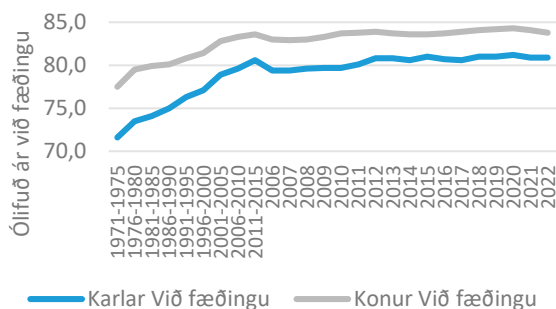
Nánari útlístun er eftirfarandi:

<p>Lífeyristryggingaráhætta</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Skerðingaráhætta ▪ Iðgjaldaáhætta ▪ Umhverfisáhætta ▪ Lýðfræðileg áhætta ▪ Réttindaflutningsáhætta ▪ Pólítísk áhætta, lög og reglur <p>Sjálfbærniáhætta</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Atburður eða ástand á sviði umhverfismála, félagsmála eða stjórnarháttu sem geti haft neikvæð áhrif á virði fjárfestinga <p>Fjárhagsleg áhætta</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vaxta- og endurfjárfestingaráhætta ▪ Uppgreiðsluáhætta ▪ Markaðsáhætta ▪ Gjaldmiðlaáhætta ▪ Ósamræmisáhætta ▪ Verðbólguáhætta ▪ Áhætta vegna eigna utan efnahagsreiknings 	<p>Lausafjáraáhætta</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Seljanleikaáhætta ▪ Útstreymisáhætta <p>Mótaðilaáhætta</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Útlánaáhætta ▪ Samþjöppunaráhætta ▪ Landsáhætta ▪ Afhendingar- og uppgjörsáhætta <p>Rekstraráhætta</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Starfsmannaáhætta ▪ Áhætta vegna svika ▪ Áhætta vegna upplýsingataekni ▪ Orðsporsáhætta ▪ Skjala- og lagaáhætta ▪ Skjalaáhætta ▪ Úrskurðaráhætta lífeyris ▪ Áhætta vegna útvistunar ▪ Upplýsingaáhætta
--	---

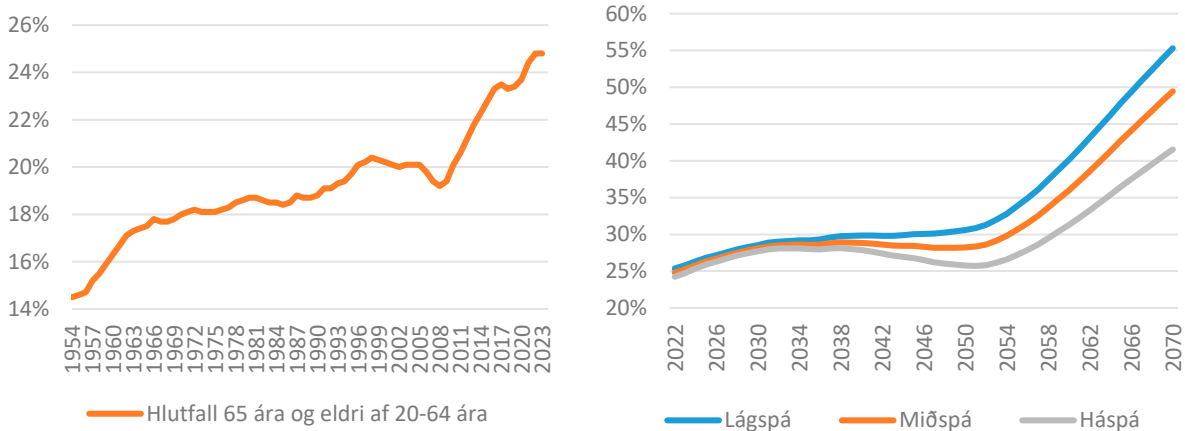
Sjóðurinn hefur gert þjónustusamning við ALM Verðbréf hf. um ráðgjöf og framkvæmd mælinga einstakra áhættuþátta fjárhagslegrar- og mótaðilaáhættu í samræmi við áhættu- og áhættustýringarstefnu.

Lífeyristryggingaráhætta

Einn af mikilvægari áhættuflokkum er falla undir lífeyristryggingaráhættu er lýðfræðileg áhætta. Meðalævi Íslendinga hefur verið að lengjast umtalsvert á undanförunum áratugum og þ.a.l. greiða lífeyrissjóðir sjóðfélögum ellilífeyri í lengri tíma. Síðastliðin ár hefur þó dregið úr þessari aukningu.

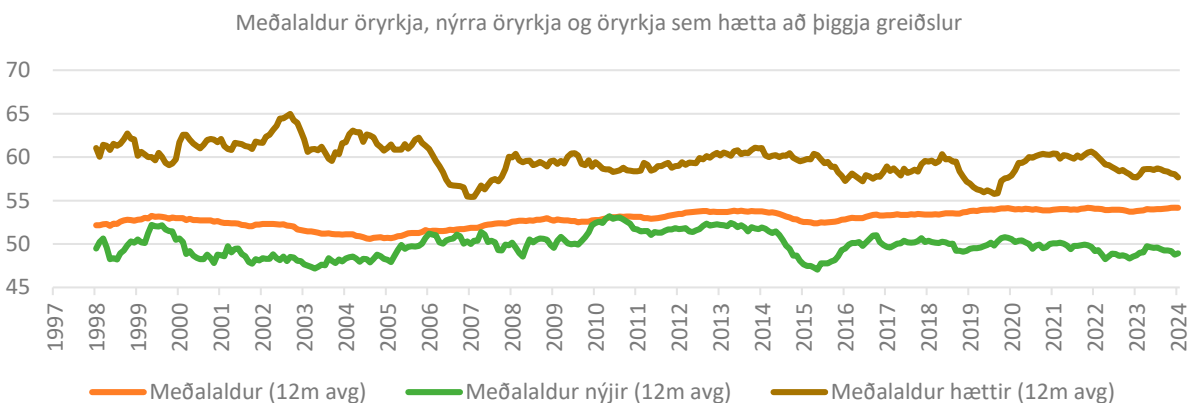
Hvað lífeyrissjóði varðar þá skiptir ekki einungis lífaldur máli heldur einnig fjölgun íbúa. Mælikvarði sem vert er að skoða í þessu sambandi er hlutfall 65 ára og eldri af 20-64 ára; þ.e. hlutfall lífeyrisþega af fjölda vinnandi.

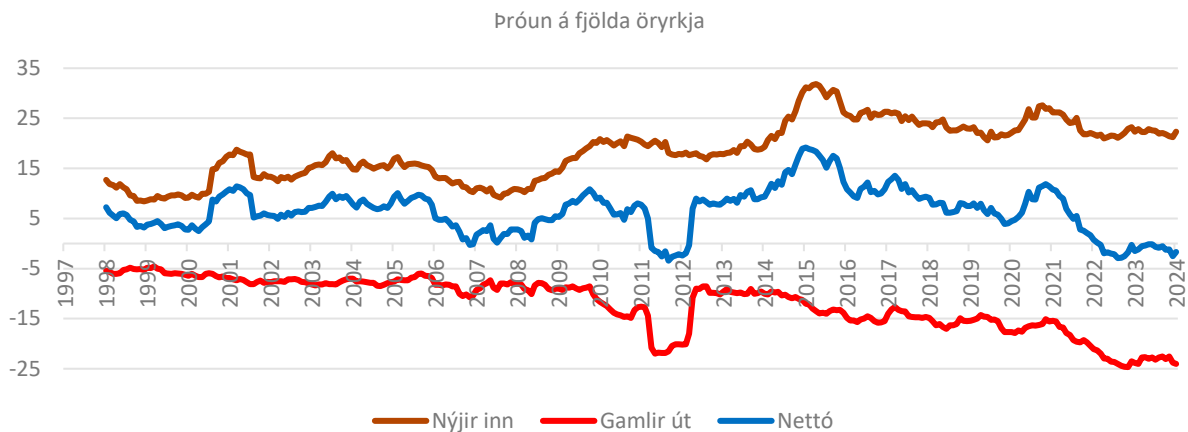
Á árunum 2000-2022 hækkaði þetta hlutfall um 4,6% en stendur svo í stað 2023. Samkvæmt spá Hagstofunnar mun þetta hlutfall hækka rólega í framtíðinni en taka svo stökk upp úr 2050. Töluvert hefur dregið úr þessari spá frá fyrra ári. Fjölgun í hópi eldri árganga mun auka lífeyrisgreiðslur og þar með hafa áhrif á lífeyrisbyrði. Hún hefur hins vegar ekki áhrif á tryggingafræðilega stöðu.

Aukin lífaldur hefur sögulega haft áhrif á tryggingafræðilega stöðu lífeyrissjóða. Til að bregðast við þessu lagði Félag íslenskra tryggingastærðfræðinga fram tillögur árið 2021 um nýjar lífslíkutöflur sem gera ráð fyrir lækkandi dánarlíkum til framtíðar. Þessar lífslíkutöflur voru staðfestar af Fjármála- og efnahagsráðuneytinu í lok árs 2021. Til að bregðast við nýjum forsendum voru samþykktar nýjar aldursháðar réttindatöflur á aukaársfundum sjóðsins í lok september 2022. Nýjar samþykktir tóku gildi í byrjun árs 2023.

Meðalaldur öryrkja hjá sjóðnum hefur lítið breyst undanfarin ár. Á meðan meðalaldur þeirra sem sækja um örorkulífeyrir hefur lækkað hefur meðalaldur þeirra sem hætta á örorku lækkað einnig. Yngri greiðsluþegar örorkulífeyris fela í sér meiri skuldbindingar fyrir sjóðinn en þeir sem eldri eru þegar til lengri tíma er lítið.

Dregið hefur úr nýgengi örorku frá október 2020, en á sama tíma hefur orðið aukning á fjölda þeirra sem hætta á örorku í hverjum mánuði. Niðurstaðan er sú að öryrkjum hjá sjóðnum fækkaði á árinu 2022, í fyrsta skiptið frá 2011. Fjöldinn hefur staðið í stað undanfarið ár.

Örorkubyrðin er þung hjá Festu lífeyrissjóði eða sem nemur 17,2% af heildarskuldbindingu. Það er því mikilvægt að sjóðurinn hjálpi skjólstæðingum sínum að komast aftur út á vinnumarkaðinn. Með lögum um starfsendurhæfingarsjóð er verið að veita miklum fjármunum til starfsendurhæfingar. Það er því forgangsverkefni að nýta þessa fjármuni vel. Sjóðurinn á í nánú samstarfi við VIRK starfsendurhæfingu í því skyni að draga úr örorku hjá sjóðnum.

Lausafjáraáætla

Lausafjáraáætla er skipt í tvo undirflokk, seljanleikaáætla og útstreymisáætla. Seljanleikaáætla felur í sér þá áætla að ekki sé hægt að selja (eða kaupa) tiltekinn fjármálagerning á viðunandi verði með stuttum fyrirvara. Útstreymisáætla getur hins vegar raungerst þegar mikill samdráttur iðgjaldtekna og/eða snörp hækkun lífeyrisgreiðslna leiðir til lausafjárskorts og þess að sjóðurinn þurfi að losa eignir á óhagstæðum kjörum.

Sjóðurinn hefur sett sér markmið um 2% hlutfall lausafjár sem endurspeglar meðalstöðu sjóðsins til lengri tíma en einnig til að geta staðið við skuldbindingar, s.s. greiðslur lífeyris, mánaðarlega. Ennfremur samanstendur stór hluti eigna sjóðsins af auðseljanlegum eignum. Miðað við veltu á skráðum innlendum verðbréfum í kauphöllinni getur lífeyrissjóðurinn selt stóran hluta af eignum sjóðsins án vandkvæða á nokkrum dögum/vikum í eðlilegu árferði. Stærsti hluti erlendrar eigna er jafnframt auðseljanlegur. Engu að síður er seljanleikaáætla sjóðsins töluverð þar sem innlendi markaðurinn er grunnur í samanburði við eignir lífeyrissjóðakerfisins í heild sinni. Samkvæmt síðustu mælingu teljast 73,8% eigna sjóðsins vera auðseljanlegar. Innlendir og erlendir sérhæfðir sjóðir ýmiskonar, auk einstakra óskráðra innlendra eigna, teljast tregseljanlegar.

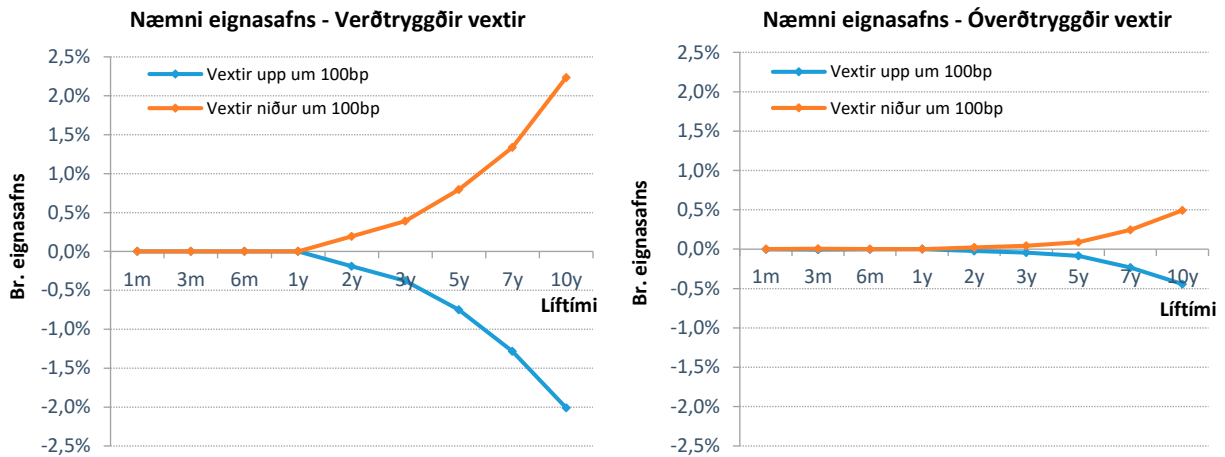
Tryggingafræðileg úttekt sýnir að útstreymisáætla er ekki mikil hjá sjóðnum, þ.e. nettó innflæði næstu ár vegur upp mögulegt óvænt útstreymi. Skylduáðild er að sjóðnum sem lágmarkar iðgjalda- og réttindaflutningsáætla. Jafnframt eru sjóðfélagar vel dreifðir milli landshluta og atvinnugreina, en það dregur úr áhættu vegna staðbundins atvinnuleysis eða atvinnuleysis í einstökum atvinnugreinum.

Mótaðilaáætla

Við greiningu á mótaðilaáætla er leitast við að meta hættuna á því að gagnaðilar fjármálagerninga standi ekki við skuldbindingar sínar. Undir mótaðilaáætla fellur m.a. útlánaáætla, sem er sú áætla að mótaðilar standi ekki skil á greiðslum af fjármálagerningum. Útlánaáætla er mæld með svokölluðu gjaldþolsprófi eða lánshæfismati. Sjóðurinn hefur gert samning við ALM Verðbréf hf. um gerð lánshæfismats fyrir þá útgefendur í safni sjóðsins sem veга meira en 1% af hreinni eign til greiðslu lífeyris. eru slík lánshæfismöt gerð árlega, en auk þess hefur sjóðurinn aðgang að greiningum ytri aðila auk þess sem lánshæfismöt einstakra útgefenda eru opinber.

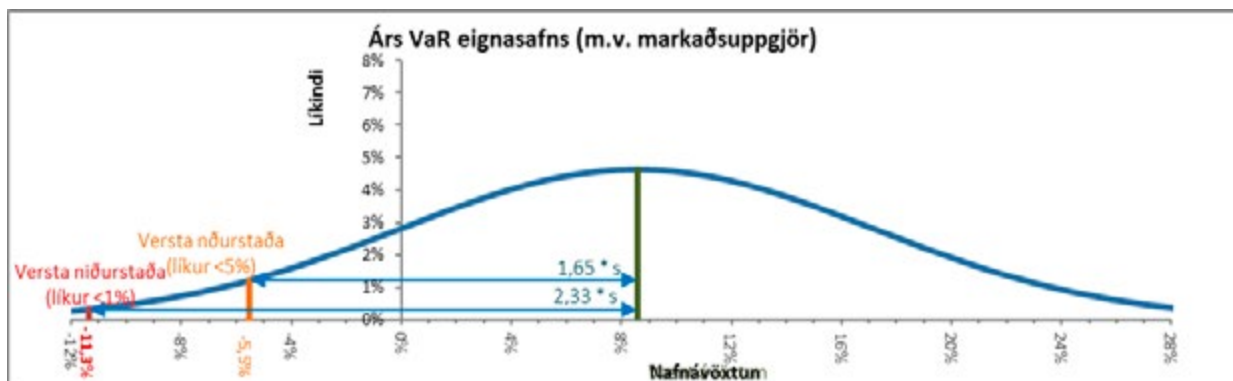
Fjárhagsleg áhætta

Mat á fjárhagslegri áhættu byggir á eignum sjóðsins hverju sinni og mælingu á þeim sjö undirflokkum er falla undir þennan áhættuþátt. Dæmi um mælingu á vaxtaáhættu má sjá á eftirfarandi myndum. Þar kemur fram hversu næmt eignasafn sjóðsins er fyrir breytingum á annars vegar verðtrygðum og hins vegar óverðtrygðum vöxtum.

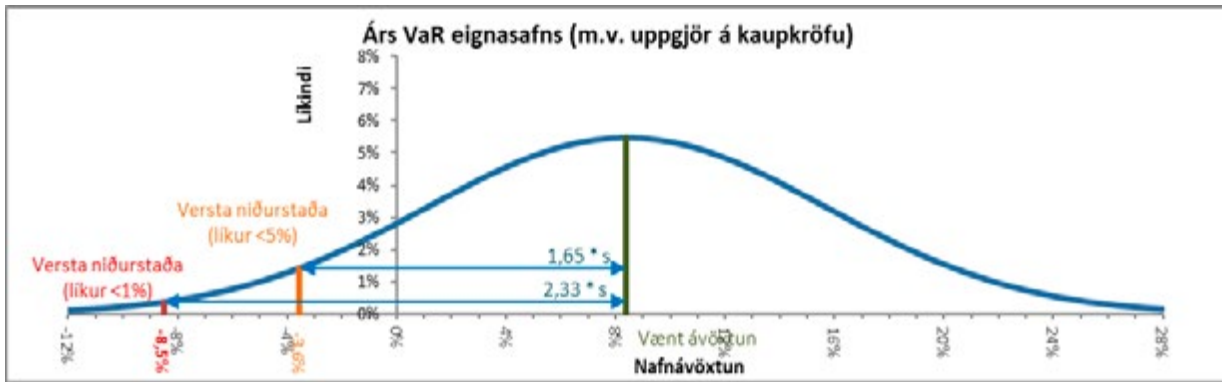

Myndin sýnir hlutfallslega breytingu á markaðsvirði eignasafnsins ef vextir breytast um 1% (100bp) á tilteknum tíma. Í þessari greiningu er gert ráð fyrir að skuldabréf sjóðsins séu gerð upp á markaðskröfu. Í raun er einungis hluti skuldabréfa sjóðsins gerður upp á markaðskröfu. Mælingin leiðir þó í ljós þá endurfjárfestingaráhættu sem sjóðurinn býr við í umhverfi lækkandi vaxta. Líklegt er að hlutfall skuldabréfa sem virt eru á markaðskröfu fari hækkandi. Þannig hækkaði hlutfallið úr 37% í rúm 40% árið 2023. Það mun auka sveiflur í ávöxtun sjóðsins og því mun mikilvægi slíkra mælinga fara vaxandi.

Við mat á markaðsáhættu er notuð svokölluð VaR (fjárhæð í húfi) greining. VaR sýnir hámarkstap sem getur orðið vegna breytinga á markaðsvirði eigna m.v. tilteknar líkur. Þannig eru 1% eða 5% líkur á því að tap vegna breytinga á virði eigna verði meira en sýnt er á mynd. Þar sem skuldabréf sjóðsins eru að mestu gerð upp á kaupkröfu horfir sjóðurinn frekar til mælinga er byggja á þeirri uppgjörsaðferð.

Míðað við uppgjör á markaðskröfu er ólíklegt að nafnávöxtun verði lakari en -5,5%, þ.e., 99% líkur eru á því að nafnávöxtun sjóðsins verði betri.

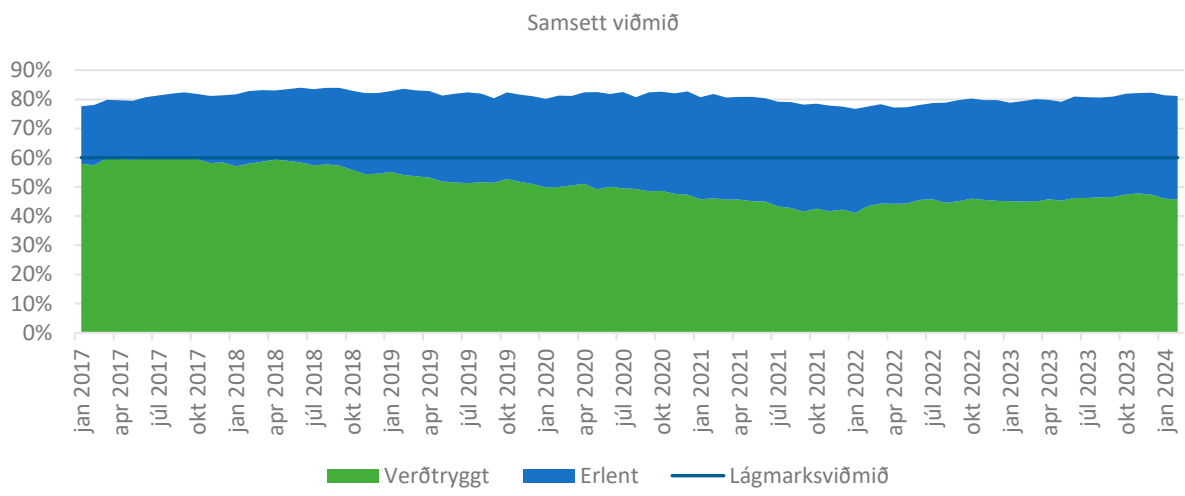
Miðað við uppgjör á kaupávöxtunarkröfu sem á við um meirihluta skuldabréfaeignar sjóðsins, er ólíklegt að nafnávöxtun sjóðsins á ársgrunni verði lakari en -3,6% miðað við núverandi eignasafn og gefnar forsendur.

Mikilvægt er að hafa í huga að þessir útreikningar byggja meðal annars á sögulegum gögnum um ávöxtun og væntingum um ávöxtun einstakra eignaflokka ásamt spám um verðbólgu og gengi krónu.

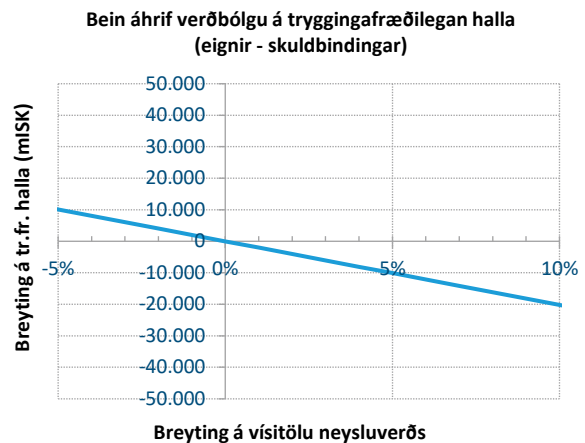
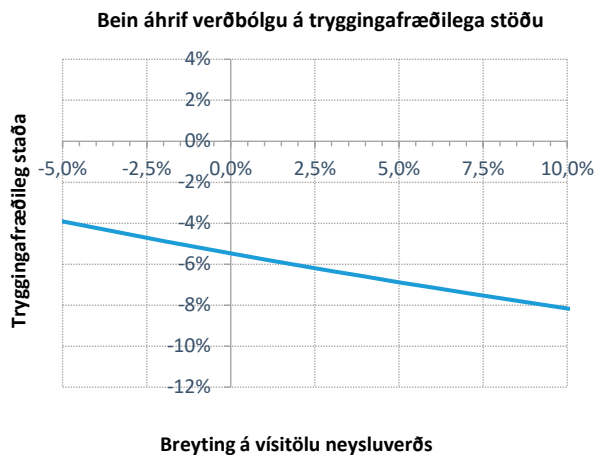
Verðbólguáhætta er einn af mikilvægari áhættuflokkum fjárhagslegrar áhættu. Lífeyrisréttindi eru verðtryggðar skuldbindingar en eignasafn sjóðsins sjaldnast verðtryggt að fullu. Sumar tegundir eigna hafa þó eiginleika óbeinnar verðtryggingar s.s. erlend verðbréf. Verðtryggingarhlutfall sjóðsins hefur farið lækandi undanfarin misseri. Sú þróun helgast af aukinni áherslu á kaup á erlendum eignum, ásamt gengishækkun erlendra hlutabréfa.

Þegar söguleg árs verðbólga er borin saman við ársbreytingu gengis íslensku krónunnar (mældri með gengisvísitölu) kemur í ljós að sterk tengsl eru á milli breytanna. Verðbólga birtist ýmist samstundis eða með allt að 3-6 mánaða seinkun í kjölfar gengisbreytinga.

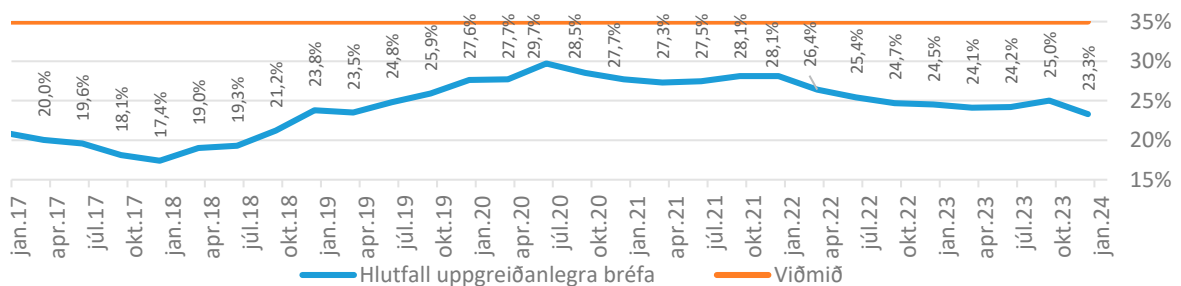
Sjóðurinn hefur sett sér stefnu um hlutfall erlendra eigna. Því er við hæfi að setja fram viðmið um lágmarkshlutfall verðtryggðra eigna sem tekur tillit til þeirrar stefnu. Viðmið sjóðsins er að samsett hlutfall erlendra eigna og verðtryggðra innlendra eigna verði aldrei lægra en 60%. Þetta hlutfall er um 80% í árslok 2023 og því vel yfir lágmarksviðmiði.

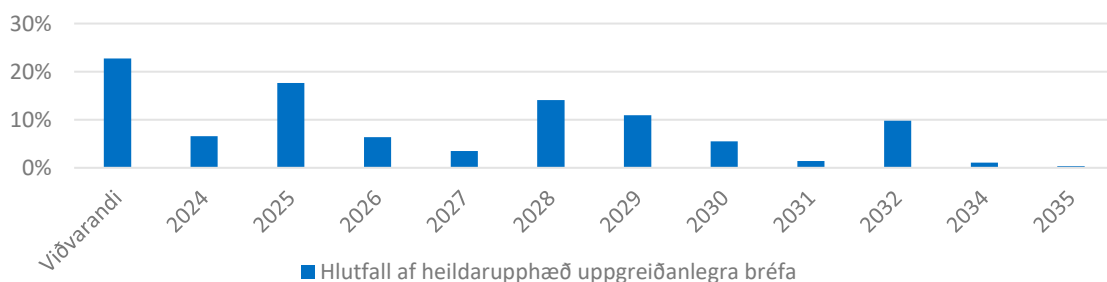
Álagspróf eru dæmigerð próf fyrir ósamræmi eigna og skuldbindinga þar sem leitast er við að meta næmni eigna og skuldbindinga fyrir breytingum á vöxtum, verðbólgu og öðrum þáttum sem sameiginlegir eru eignum og skuldbindingum.

Sum skuldabréf eru með uppgreiðsluheimild sem felur í sér uppgreiðsluáhattu fyrir lífeyrissjóðinn. Uppgreiðsluáhatta er skilgreind sem líkur á að uppgreiðslur vaxi eftir því sem munur á vöxtum skuldabréfa og markaðsvöxtum er meiri.

Hlutfall uppgreiðanlegra skuldabréfa sjóðsins óx lítillega á árunum 2017-2020, en hefur lækkað nokkuð síðan. Líklegt er að þetta hlutfall fari þó hækkandi í framtíðinni þar sem lítið er um útgáfu óuppgreiðanlegra bréfa. Þess ber þó að geta að ákvæði eru um uppgreiðslugjald vegna flestra skuldabréfa með uppgreiðsluheimild. Innlausnartími uppgreiðanlegra bréfa dreifist yfir langt árabíl eins og sést á myndinni hér að neðan.

Rekstraráhætta

Rekstraráhætta á m.a. rætur að rekja til áhættu tengda upplýsingakerfum sjóðsins, framkvæmd viðskipta, ófullnægjandi verkferlum eða starfsmönnum. Ofangreinda áhættuþætti er vandasant að mæla. Með auknu innra eftirliti í starfseminni, skjölun verkferla, ásamt vel skilgreindum eftirlitsferlum, er þó hægt að draga verulega úr þessum áhættuþætti.

Árlega er fenginn utanaðkomandi sérfræðingur til að taka út upplýsingakerfi sjóðsins, m.t.t. öryggis og réttleika. Jafnframt er farið yfir neyðaráætlanir sjóðsins sem settar hafa verið til að bregðast við verulegum rekstrarfrávikum. Enn fremur er árlega framkvæmd úttekt á upplýsingakerfi sjóðsins af sérfræðingum í tölvuöryggi.

Innri endurskoðandi sjóðsins gegnir veigamiklu hlutverki í þessu sambandi, en hann gerir árlega úttekt á helstu þáttum í rekstri sjóðsins. Ytri endurskoðandi sjóðsins hefur jafnframt hlutverki að gegna í innra eftirliti, en hann kannar allar afstemmingar sem og staðreynir virðingu eigna og skuldbindinga.

Ábyrgar fjárfestingar

Stjórn Festu hefur sett sér stefnu um sjálfbærni og ábyrgar fjárfestingar. Stefnan skilgreinir helstu áherslur sjóðsins í sjálfbærni og lýsir hvernig hann hyggst tileinka sér þær í starfsemi sinni. Jafnframt setur sjóðurinn fram þau atriði sem hann telur mikilvæg siðferðisleg viðmið í fjárfestingum. Að auki skal fjárfestingarstefna og hluthafastefna sjóðsins höfð til viðmiðunar við fjárfestingaákvörðanir. Samfara aukinni áherslu á ábyrgar fjárfestingar er Festa stofnaðili að IcelandSIF, félags um aðferðarfræði ábyrgra fjárfestinga.

Þegar fjallað er um ábyrgar fjárfestingar, er horft til þátta er taka til umhverfis- og félagslegra viðmiða ásamt góðum stjórnarháttum félaga (hér eftir sameiginlega vísað til sem „**UFS-þættir**“). Viðmið í umhverfismálum snúa m.a. að því hvernig fyrirtæki gætir að umhverfislegum áhrifum starfsemi sinnar. Félagssleg viðmið snúa að því hvernig fyrirtæki koma fram við starfsfólk sitt, birgja, viðskiptavini og samfélagið sem það starfar í. Viðmið um stjórnarhætti snúa t.d. að stjórnun fyrirtækja, launum framkvæmdastjóra, innra eftirliti og réttindum hluthafa. UFS-þættir eru lykilþættir í rekstri sjóðsins sem og við mat á fjárfestingum.

Festa er stór fjárfestir á innlendum verðbréfamarkaði og meðvitaður um að sjóðurinn getur haft mikil samfélagsleg áhrif með fjárfestingarstarfsemi sinni, bæði aukið jákvæð áhrif og dregið úr neikvæðum áhrifum á UFS-þætti eða haft önnur óbein áhrif. Sjóðurinn er hins vegar lítill í alþjóðlegum samanburði. Sjóðurinn getur því haft meiri áhrif á ofangreinda þætti í fjárfestingum sínum á innlendum markaði.

Erlendar fjárfestingar Festu fara að mestu fram í gegn um verðbréfasjóði og sérhæfða sjóði. Leitast er við að velja erlenda samstarfsaðila sem meðal annars hafa sett sér fullnægjandi siðferðisleg viðmið sem og varðandi ábyrgar fjárfestingar og sjálfbærni við fjárfestingar, áður en ákvörðun er tekin um að fjárfesta í slíkum sjóðum.

Stefna sjóðsins sem eiganda er að þau fyrirtæki sem sjóðurinn kemur að, starfi í sátt við umhverfi sitt, fylgi lögum og reglum og hafi leiðbeiningar um góða stjórnarhætti að leiðarljósi. Markmiðið er m.a. að stuðla að sjálfbærri nýtingu auðlinda, draga úr mengun, lágmarka starfsemi sem er skaðleg fyrir umhverfið, virða mannréttindi og kjarasamninga starfsfólks ásamt því að innleiða góða stjórnarhætti sem eru í samræmi við gildandi reglur og viðmið hverju sinni. Sjóðurinn getur notað atkvæðisrétt sinn á hluthafafundum ef hann telur vera ósamræmi á milli stefnu fyrirtækis og viðmiða um góða stjórnarhætti.

Ef fyrirtæki sem Festa er eigandi að, verður uppvíst að háttsemi sem gengur gegn stefnu sjóðsins og/eða almennt viðurkenndum viðmiðum á sviði UFS-þátta að mati sjóðsins, mun sjóðurinn beita sér fyrir því að tafarlaust verði brugðist við slíku og látið af háttsemi. Jafnframt verður farið fram á að gripið verði til viðeigandi ráðstafana í því skyni að tryggja að ekki komi til sambærilegra atvika aftur. Ef ekki verður brugðist við með fullnægjandi hætti að mati Festu þá mun sjóðurinn taka það til skoðunar að selja viðkomandi eignarhlut að hluta eða heild ef svo ber undir.

Neikvæðri skimun kann að vera beitt í undantekningartilvikum. Ef fyrirtæki gerist ítrekað brotlegt gegn landslögum, alþjóðalögum eða samningum sem Ísland hefur fullgilt, áskilur sjóðurinn sér rétt til að útiloka það úr fjárfestingarmengi sínu. Neikvæð skimun á að vera undantekningartilfelli sem beitt er í þeim tilvikum þegar aðrar leiðir hafa ekki reynst færar til að ná markmiðum sjóðsins.

Festa hefur væntingar til þess að eignastýringaraðilar sem sjóðurinn stofnar til samstarfs við, setji sér stefnu um ábyrgar fjárfestingar. Slíkar stefnur eru einn þeirra þátta sem sjóðurinn tekur tillit til við val á samstarfsaðilum.

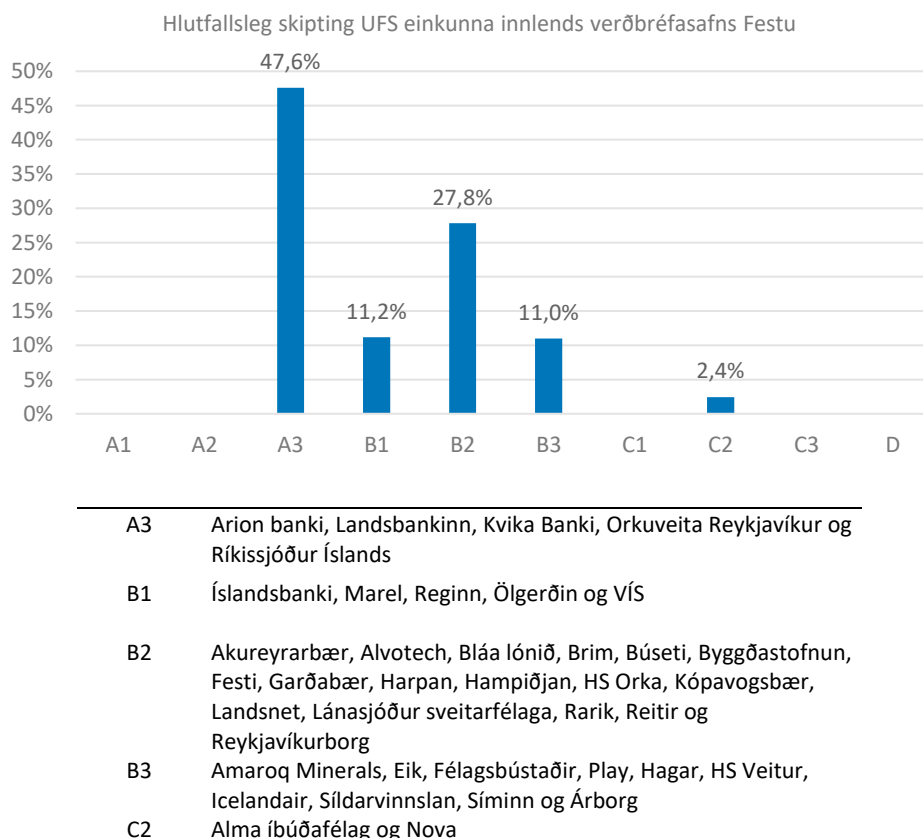
Það hefur háð eftirliti með ofangreindum þáttum hversu takmarkaðar upplýsingar hafa legið fyrir um þá á innlendum markaði. Nýlegar breytingar á ársreikningalögum sem fólu m.a. í sér auknar kröfur til ófjárhagslegrar upplýsingagjafar félaga hafa þó leitt til úrbóta. Jafnframt hefur aukin umræða og auknar kröfur samfélagsins til slíkrar upplýsingagjafar orðið til þess að félög leggja aukna áherslu á þennan málaflokk.

Á árinu 2020 hóf Festa samstarf við Reitun varðandi mat á útgefendum skráðra hlutabréfa og skuldabréfa m.t.t. þátta sem falla undir samfélagslega ábyrgð. Þessi UFS mót hafa verið uppfærð reglulega og sendir Reitun út uppfærðar skýrslur um útgefendur minnst einu sinni á ári. Á árinu 2023 vann Reitun UFS mat á 49 útgefendum skráðra hlutabréfa og skuldabréfa.

Mæliaðferð	UFS einkunn		Umhverfisþættir		Félagsþættir		Stjórnarhættir	
Meðaltal Reitunar	72	B2	68	B3	79	B2	71	B2
Miðgildi Reitunar	73	B2	69	B2	79	B2	73	B2
Vegið meðaltal safns Festu	80	B1	81	B1	83	B1	79	B2

Meðaleinkunn út úr þessum mötum er 72 stig (á skalanum 1-100) sem jafngildir flokki B2 (á skalanum A1-A3, B1-B3, C1-C3 og D). Meðaleinkunn einstakra þátta er hæst fyrir félagsþætti 79 stig, eða flokkur B2. Meðaleinkunn fyrir flokk um stjórnarhætti er 71 stig, flokkur B2 og flokkur um umhverfisþætti með 68 stig, flokkur B3.

Af þessum 49 útgefendum sem Reitun metur hefur Festa fjárfest í fjármálagerningum 39 þeirra. Bréf þessara 39 útgefenda veða um 52% af heildareignasafni sjóðsins, en um 80% af innlendum eignum.

Það er ánægjulegt að vegið meðaltal á UFS mati í safni Festu er hærra en meðaltal Reitunar og líka mjög ánægjulegt að sjá að UFS matið hækkar milli ára. Ef horft er til vægis þeirra 39 útgefenda sem metnir voru í safni sjóðsins er meðaleinkunn í safni Festu nú 80 sem gefur UFS matið B1 og hækkar matið úr 76 eða B2 frá síðasta ári. Þess ber þó að geta að nýlegt UFS mat Reitunnar á Ríkissjóði Íslands hefur töluverð áhrif til hækkunar.

Stjórn sjóðsins hefur sett umhverfismál (sérílagi loftslagsmál) í forgrunn næstu árin. Festa lífeyrissjóður hefur ásamt hópi norrænna lífeyrissjóða sett sér það markmið að um 10% eigna sjóðsins verði í grænni orku í lok ársins 2030. Þessi markmiðasetning er unnin í samstarfi við Climate Investment Coalition (CIC), sem eru alþjóðleg samtök opinberra- og einkaaðila er vinna að því að virkja og hvetja til fjárfestinga í grænni orku og loftslagslausnum (public-private sector initiative). Mun CIC hafa það hlutverk m.a. að fylgjast með framvindu þessarar markmiðasetningar.

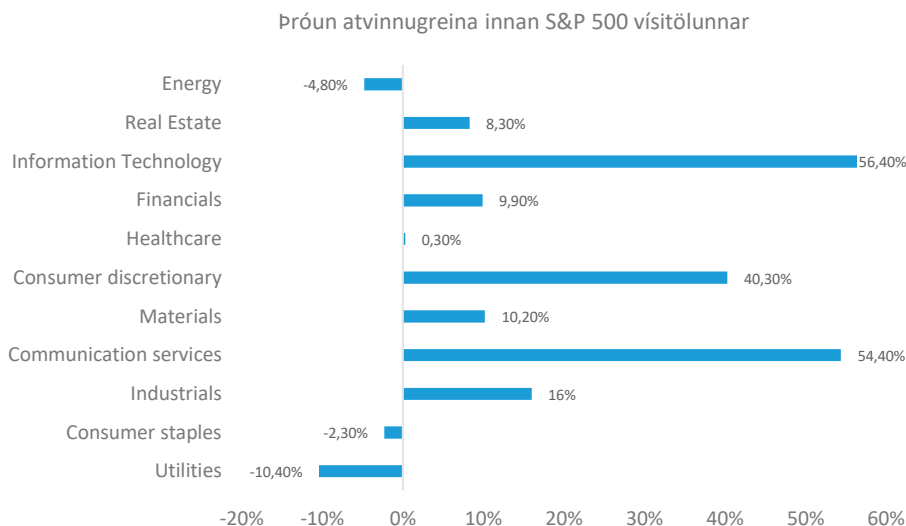
Í lok árs 2023 námu grænar fjárfestingar um 7% af heildareignum sjóðsins. Á þeim tíma var sjóðurinn búinn að uppfylla um 39% af því markmiði sem stefnt er að í lok árs 2030 og miðast við áætlaða stærð sjóðsins á þeim tíma.

Þróun fjármálamarkaða

Erlendir verðbréfamarkaðir

Almennt voru allir verðbréfamarkaðir mjög krefjandi á árinu 2022 og skiluðu vel flestir neikvæðri ávöxtun. Verðbólga og vaxtahækkunir hjá flestum seðlabönkum heimsins gerðu það að verkum að hlutabréfavísitölur um allan heim lækkuðu mikið. Alþjóðlegir fjárfestar voru hins vegar nokkuð bjartsýnir í byrjun árs 2023 og töldu það versta afstaðið. Vextir voru þó enn háir og þrátt fyrir að verðbólga hafði lækkað töluvert var hún víðast hvar enn langt yfir markmiðum seðlabanka heimsins. Þá voru fjárfestar einnig bjartsýnir á að aflétting samkomutakmarkana í Kína í janúar myndi hafa jákvæð áhrif á hagvöxt í heimshagkerfinu.

Tæknifyrirtækin leiddu hækkunir í Bandaríkjunum. Félög á borð við Nvidia, Facebook, Tesla, Amazon, Google og Microsoft leiddu hækkunir á hlutabréfamörkuðum framan af ári en á síðustu mánuðum ársins réttu aðrar atvinnugreinar úr kútnum.

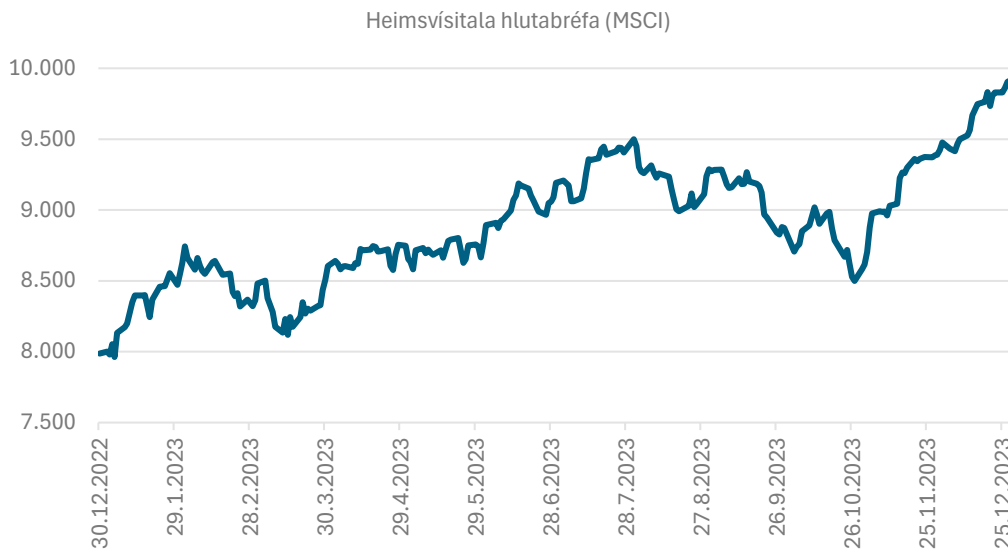

Töluverður órói var á erlendum mörkuðum í mars 2023 eftir að Silicon Valley Bank var tekinn yfir af tryggingasjóð innstæðueigenda. Rúmri viku síðar var svissneska bankanum Credit Suisse bjargað með yfirtöku af hálfu UBS, helsta keppninautar síns. Í kjölfarið lækkuðu vaxtavæntingar markaðsaðilar sem töldu að Seðlabanki Bandaríkjanna gæti ekki hækkað vexti án þess að valda fjármálaóstöðugleika. Þá drógu atburðirnir úr útlánavilja bankakerfisins og voru í raun ígildi vaxtahækkunar. Þrátt fyrir framangreint hækkaði Seðlabankinn engu að síður vexti um 0,25% í lok mars og sýndi það í verki að meginmarkmiðið er að ná niður verðbólgu.

Verðbólga hélt áfram að hjaðna er líða tók á árið 2023 og um mitt árið mældist hún rúm 3% í Bandaríkjunum eða aðeins um einu prósentustigi frá markmiði Seðlabankans. Markaðsaðilar horfðu þó í auknum mæli á kjarnaverðbólgunum og hversu erfitt yrði að ná henni niður án þess að atvinnuleysi myndi aukast. Almennt voru aðilar þó sammála um að þróttur bandaríska hagkerfisins væri meiri en búist hafði verið við. Þrátt fyrir það voru áhyggjur af skuldsetningu ríkisins miklar, sem leiddu m.a. til þess að vextir til lengri tíma náðu nýjum hæðum sl. haust þegar ávöxtunarkrafa 10 ára bandarískra ríkisbréfa fór yfir 5%.

Seðlabanki Bandaríkjanna ákvað að hækka ekki vexti í október og nóvember og gaf í skyn að ekki yrði um frekari hækkunir að ræða. Markaðir tóku þessu vel og ávöxtunarkrafa ríkisskuldabréfa lækkaði um rúmlega 1% það sem eftir lifði árs. Jafnframt tóku hlutabréfamarkaðir vel við sér og hækkuðu umtalsvert í lok árs.

Langflestir hlutabréfamarkaðir voru jákvæðir á árinu 2023 á heimsvísu og skiluðu fjárfestum góðri ávöxtun. Þannig hækkaði heimsvísitala hlutabréfa, MSCI ACWI mæld í USD um 24% á árinu.

Í Bandaríkjunum hækkaði S&P 500 vísitalan um 26,3%. Hlutabréf í Evrópu skiluðu einnig góðri ávöxtun en Euro Stoxx 50 vísitalan hækkaði um 23,2%. Í Þýskalandi hækkaði DAX vísitalan um 20,3% á meðan franska CAC vísitalan hækkaði um 20,1%. FTSE 100 vísitalan í Bretlandi hækkaði um 7,7% og á Norðurlöndunum hækkaði OMX Nordic 40 vísitalan um 5,4%.

Hlutabréf í Kína áttu hins vegar undir högg að sækja og lækkuðu mikið vegna mikilla vandræða á fasteignamarkaði, minni innlendar eftirspurnar og háu atvinnuleysi. Þannig lækkaði Hang Seng vísitalan um 10,5% og Shanghai 300 vísitalan um 9,2% á árinu 2023. Þrátt fyrir vandræðin í Kína hækkaði hlutabréfavísitala nýmarkaðsríkja, MSCI Emerging Markets Index um 9,8%. Hlutabréfamarkaðurinn í Japan kom hins vegar á óvart og hækkaði Nikkei 225 vísitalan um 27% á árinu og náði hæstu gildum síðan í júlí 1990.

Innlend hlutabréf

Árið 2023 fór ágætlega af stað eftir mjög erfitt ár á innlendum hlutabréfamarkaði árið 2022. Í kjölfar undirritunar kjarasamninga var nokkurri óvissu aflétt. Væntingar um að ferðapjónustan yrði sterk á árinu dreif hækkun flugfélaganna í janúar. Fjöldi ferðamanna ýtti einnig undir innlenda neyslu sem hafði jákvæð áhrif á afkomu smásölufélaganna.

Heilt yfir gekk rekstur félaga í kauphöllinni vel á árinu. Til marks um þetta má nefna að meirihluti kauphallarfélaga ákvað á aðalfundum sínum að greiða út arð eða lækka hlutfé og námu heildargreiðslur til hluthafa tæplega 70 milljörðum króna.

Þrátt fyrir jákvæða byrjun á árinu og nokkra bjartsýni á markaðinum tók að halla undan fæti á vormánuðum vegna neikvæðra fréttu hjá tveimur verðmætustu fyrirtækjunum á hlutabréfamarkaði, Alvotech og Marel. Matvæla- og lyfjaeftirlitið í Bandaríkjunum (FDA) sá sér ekki fært að veita markaðsleyfi á grundvelli fyrirliggjandi umsóknar fyrir hliðstæðulyfið Humira í apríl og hrundi markaðsverðmæti Alvotech um þriðjung á nokkrum dögum.

Marel hefur eftir heimsfaraldurinn staðið í ströngu. Aukin verðbólga og hækkanði rekstrar- og fjármagnskostnaður hafa gert stjórnendum einkar erfitt fyrir að ná háleitum markmiðum sínum um 14-16% EBIT-framlegð. Um svipað leyti og bréf í Alvotech féllu skarpt í verði féll virði Marels um fjórðung á fáeinum dögum sökum slakrar afkomu fyrsta ársfjórðungs. Þegar leið á haustið jókst

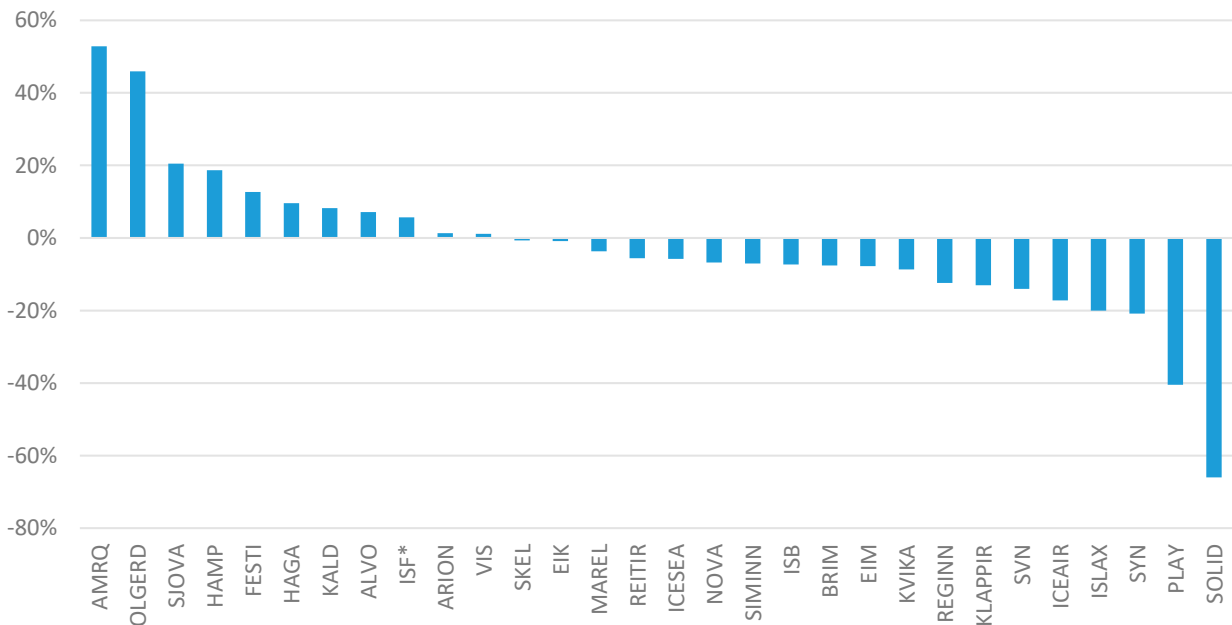
söluþrýstingur á bréf Marels, einkum frá erlendum hluthöfum sem höfðu auknar áhyggjur af skuldsetningu félagsins og ekki síst skuldsetningu Eyri Invest, stærsta hluthafans í Marel.

Þessar neikvæðu fréttir af Alvotech og Marel höfðu áhrif á allan hlutabréfamarkaðinn og um miðjan nóvember hafði OMXI10 vísitalan lækkað um 18% á árinu. Gengi Alvotech rétti þó töluvert úr kútnum á seinni helmingi ársins vegna jákvæðra fréttu af þróunarstarfi og væntinga um að samþykki FDA myndi fást fljótlega.

Líkt og að framan greinir hafði OMXI10 vísitalan um miðjan nóvember lækkað um 18% á árinu. Lækkunina má rekja að miklu leyti til ytri aðstæðna, verðbólgu og vaxtahækkana. Þrátt fyrir að almennt hafi rekstur fyrirtækja á innlendum hlutabréfamarkaði gengið ágætlega og verðmatskennitölur væru lægri, átti innlendir hlutabréfamarkaður mjög erfitt uppdráttar. Markaðurinn tók svo vel við sér undir lok nóvember þegar greint var frá því að bandaríska tæknifyrirtækið, John Bean Technologies (JBT), hefði lagt fram óskuldbindandi viljayfirlýsingu um yfirtöku á Marel. Tilkynningin hafði ekki einungis áhrif á Marel heldur fylgdu flestöll félög í kauphöllinni og hækkuðu verulega fram til áramóta. Þá hafði yfirtökutilboð danska félagsins Coloplast í allt hlutfé íslenska fyrirtækisins Kerecis jákvæð áhrif á markaðinn, þá sér í lagi innlendan gjaldeyrismarkað.

Heildarviðskipti með hlutabréf á árinu 2023 námu 784,7 milljörðum króna eða sem svarar 3,1 milljörðum króna á dag. Til samanburðar var veltan með hlutabréf 1.051 milljarðar króna árið 2022 eða sem nemur 4,2 milljörðum króna á dag og dróst veltan því saman um 25% milli ára. Mest hækkuðu bréf Amaroq Minerals á árinu eða um 53%, en þar á eftir hækkuðu bréf Ölgerðarinnar um 46%, bréf Sjóvá um 20% og bréf Hampiðjunnar um 19%.

Ávöxtun innlendra skráðra hlutabréfa 2023

Úrvalsvísitalan leiðrétt fyrir arðgreiðslum hækkandi lítilla yfir árið, eða 1,2%. Fram fóru tvö vel heppnuð útboð fyrir skráningu á aðalmarkað, þegar Hampiðjan færði sig af First North og Ísfélagið var nýskráð. Jákvætt var að sjá færslur Amaroq Minerals og Kaldalóns af First North yfir á Aðalmarkaðinn og sýndi það að First North stendur undir nafni sem vaxtarmarkaður. Fjöldi skráðra félaga var í lok árs 31 og heildarmarkaðsvirði jókst um 6%. Undir lok árs var svo tilkynnt um fjölgun fyrirtækja í Úrvalsvísitölunni um allt að fimm félög og árið 2024 byrjar því með nýrri OMXI15 vísitölu.

Innlend skuldabréf

Á árinu 2022 var mesti hagvöxtur frá árinu 2007 og mældist hann 7,2%. Þessi hagvöxtur var drifinn áfram af vexti einkaneyslu eftir ferðatakmarkanir á tímum heimsfaraldurs. Á árinu 2023 átti sér stað aðlögun að jafnvægi hagkerfisins en sú aðlögun var þó hægari en margir áttu von á. Verðbólgan hélt áfram að aukast og hélst mjög há út árið. Tólf mánaða meðaltal verðbólgu náði hámarki í 10,2% verðbólgu í febrúar 2023.

Seðlabankinn hækkaði vexti um 2,75% á árinu enda mikill þróttur í hagkerfinu og verðbólgan þrálát. Hagvöxtur mældist 4,2% á fyrstu þremur ársfjórðungum ársins, en töluvert dró úr hagvexti á síðari hluta ársins. Jafnframt dró úr einkaneyslu þegar líða tók á árið og líklegt er að sú þróun haldi áfram enda háir stýrivextir farnir að hafa áhrif. Atvinnuleysi jókst þegar á árið leið og hækkaði úr 2,8% í 3,8% í desember.

Stýrivextir voru í 9,25% í árslok 2023 og hélt Seðlabanki Íslands vöxtum óbreyttum á síðasta vaxtaákvörðunarfundi ársins. Greiningaraðilar töldu flestir að vaxtahækkunarferlinu væri lokið en ólíkar skoðanir eru á því hvenær vaxtahækkunarferlið hefjist. Í ljósi þess hve verðbólgan er lífseig má telja líklegt að Seðlabanki Íslands muni fara varlega í að lækka vexti. Það veltur m.a. á þróun hagstærða og þá helst verðbólgu. Þá voru kjarasamningar lausir í upphafi árs 2024 og niðurstaða viðræðna á þeim vettvangi hefur áhrif á vaxtaákvörðunarferli Seðlabanka Íslands.

Áhrif jarðhræringa á Reykjanesskaga munu hafa áhrif á ríkisfjármálin, en ljóst er að ríkissjóður mun þurfa að fjármagna þann skaða sem hefur orðið á svæðinu með útgáfu ríkisskuldabréfa og eða sölu á eftirstandandi hlut ríkisins í Íslandsbanka.

Ávöxtunarkrafa innlendra skuldabréfa hélt áfram að hækka árið 2023, þó svo að kröfuhækkunin hafi ekki verið eins mikil og árið 2022. Krafan á verðtryggð skuldabréf hækkaði töluvert árið 2023 og fór ávöxtunarkrafa RIKS 37, sem er lengsti flokkur verðtryggðra ríkisskuldabréfa úr 1,95% í 2,75% þegar hún var sem hæst. Að sama skapi hækkaði ávöxtunarkrafa lengsta óverðtryggða flokks ríkisskuldabréfa RIKB 42 úr 6% í 7%. Verðbólguálag hélst hátt á skuldabréfamarkaði nær allt árið og var að meðaltali rétt undir 4% í árslok.

Þróun á vísitölu 10 ára verðtryggðra skuldabréfa

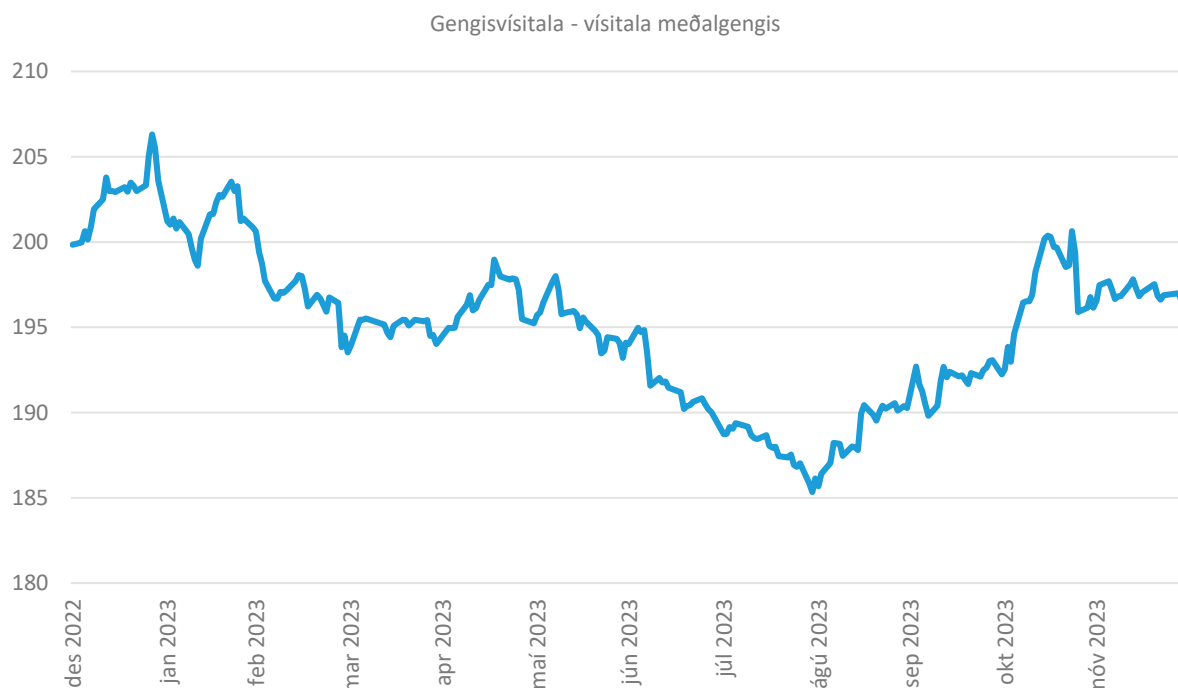
Heildarviðskipti með skuldabréf námu 1.981 milljarði króna á árinu sem samsvarar 7,9 milljarða króna veltu á dag, samanborið við 5,2 milljarða króna veltu á dag árið 2022. Velta á skuldabréfamarkaði jókst því um tæp 52% milli ára. Er þetta mesta velta á skuldabréfamarkaði frá árinu 2015. Alls námu viðskipti með ríkisbréf 1.563 milljörðum króna og viðskipti með bankabréf

288 milljörðum króna. Skuldabréfavísitala 10 ára verðtryggðra skuldabréfa hækkaði um 2,65% á árinu á meðan vísitala 10 ára óverðtryggðra skuldabréfa hækkaði um 3,7%.

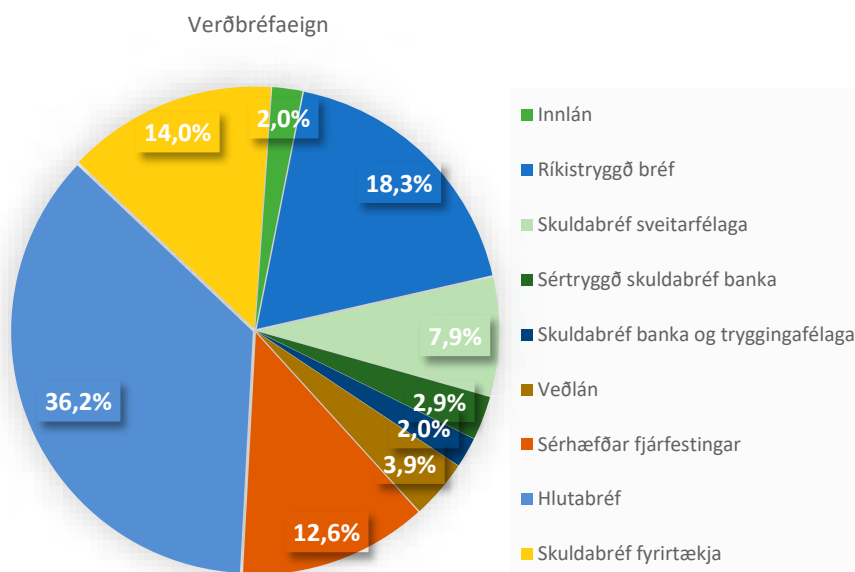
Innlendur gjaldeyrismarkaður

Krónan hafði átt undir högg að sækja á haustmánuðum 2022 en styrktist nokkuð í byrjun árs 2023. Ferðþjónustan náði vopnum sínum vorið 2023 og eftir viðvarandi viðskiptahalla frá tímum heimsfaraldurs snerist hallinn í viðskiptaafgang. Krónan styrktist nokkuð í kjölfarið og ljóst var að 2023 yrði mjög gott ár í ferðþjónustu. Þegar leið á sumarið tók að hægja á innlandri eftirspurn sem sást meðal annars á kortaveltu og ljóst að vaxtahækkningar Seðlabankans voru að hafa tilætluð áhrif. Krónan styrktist um 3,5% gagnvart helstu myntum en um 4,1% gagnvart USD á árinu.

Verðbréfaeign

Í lok árs 2023 vega hlutabréf og framtaksfjárfestingar 48,8% eigna samtryggingardeildar, en skuldabréf og innlán vega 51,2%. Í neðangreindri skiptingu verðbréfa hefur verið horft til skiptingar undirliggjandi eigna verðbréfasjóða.

Af verðbréfaeign sjóðsins í lok ársins vega hlutabréf og ríkistryggð skuldabréf hvað þýngst í eignasafninu. Dregið var úr kaupum ríkisskuldabréfa á árunum 2019-2021 vegna afar lágrar ávöxtunarkröfu á innlendum markaði. Ávöxtunarkrafan hækkaði á árinu 2022 og jók sjóðurinn vægi í þessum bréfum. Það helst nokkuð óbreytt á milli ára nú. Vægi hlutabréfa í eignasafninu hækkar lítillega á milli ára, það var 35,8% árið 2022. Hlutfall eigna í erlendri mynt hækkar á milli ára, er 35,6% í lok árs en var 34,6% árið á undan. Skýrist það aðallega af hækkunum á erlendum hlutabréfum auk þess sem krónan veiktist um 1,5% árið 2023 sé miðað við meðalgengi Seðlabanka.

Sérhæfðar fjárfestingar skiptast á eftirfarandi eignaflokka:

Sérhæfðar fjárfestingar	
Framtakssjóðir	56,9%
Fasteignasjóðir	25,8%
Skuldabréfasjóðir	17,2%
Marksjóðir	0,1%
	100,0%

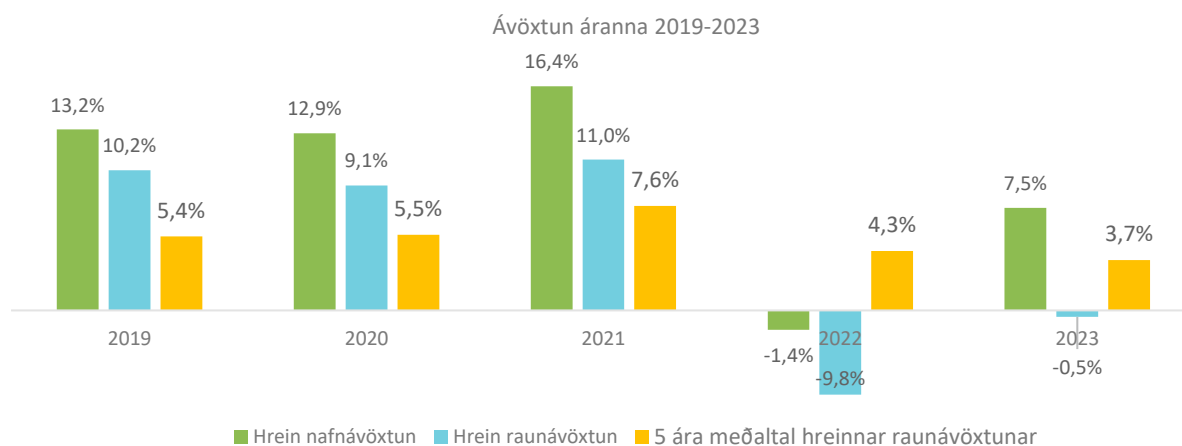
Reglubundið er farið yfir eignir sjóðsins og færð varúðarfærsla ef óvissa er talin um innheimtu. Ekki er um endanlega afskrift að ræða. Varúðarfærslur skiptast á eftirfarandi flokka verðbréfa:

Varúðarfærslur	í milljónum króna
Skuldabréf félaga	28
Veðskuldabréf	93
Samtals	121

Varúðarfærslur í ársbyrjun námu 1.211 milljónum króna en 121 milljón króna í lok árs. Sjóðurinn afskrifaði endanlega tæplega 897 milljónir á árinu. Lækkun varúðarfærslu umfram afskriftir ársins námu því 193 milljónum króna, sem færðar eru til tekna á árinu.

Ávöxtun

Hrein nafnávöxtun samtryggingardeildar á árinu 2023 var jákvæð um 7,5% sem samsvarar 0,5% í neikvæða hreina raunávöxtun. Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára er 3,7%. Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 10 ára er 4,2%.

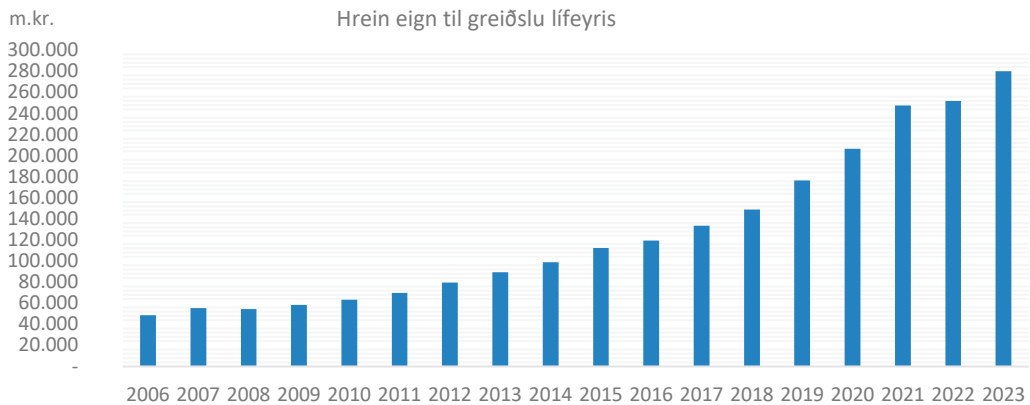

Ávöxtun á innlendum hlutabréfum var slök á árinu 2023. Þannig hækkaði úrvalsvísitalan með arði um 1,2% á árinu. Ávöxtun á erlendum hlutabréfamörkuðum var hins vegar góð, en heimsvísitala hlutabréfa með arði hækkaði um rúmlega 24% mælt í USD. Ef tekið er tillit til styrkingar krónu gagnvart USD, nam hækkunin 19,3% mælt í krónu.

Skuldabréf sérhæfðra sjóða, lánastofnana og veðskuldabréf skiluðu skástri ávöxtun eignaflokka á árinu eða 9,4% til 12,2% nafnávöxtun. Einnig skiluðu ríkisskuldabréf þokkalegri ávöxtun, eða um 9% nafnávöxtun. Verðbólga mældist 8,0% yfir árið.

Eignaflokkar	Hrein nafnávöxtun	Hrein raunávöxtun
Ríkisskuldabréf	9,0%	0,9%
Veðskuldabréf	9,4%	1,3%
Skuldabréf sveitarfélaga	7,9%	-0,1%
Innlán	5,6%	-2,2%
Sértryggð skuldabréf	5,8%	-2,0%
Skuldabréf lánastofnana	9,9%	1,7%
Skuldabréf félaga	8,4%	0,4%
Skuldabréf sérhæfðra sjóða	12,2%	3,9%
Hlutabréf og sjóðir	8,9%	0,8%
Sérhæfðir sjóðir	0,3%	-7,1%

Hrein eign sjóðsins nam rúmlega 280 milljörðum króna í lok ársins. Á árinu hækkaði hún um rúmlega 28 milljarða króna eða sem nemur um 11,2%.

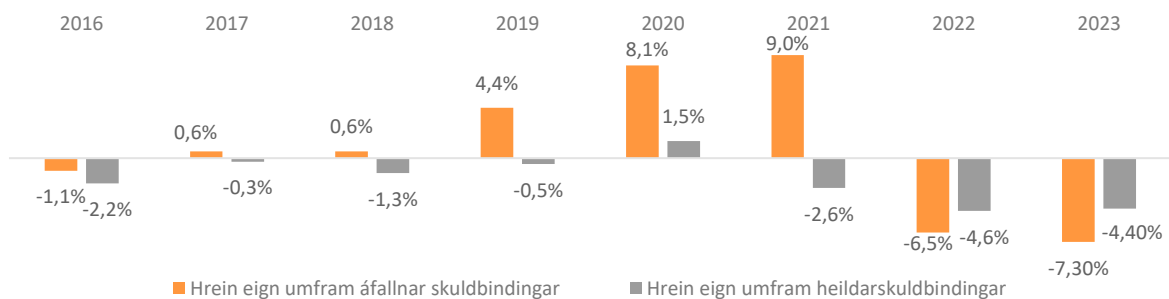

Tryggingafræðileg staða

Tryggingafræðileg úttekt á stöðu sjóðsins í árslok 2023 var unnin af Benedikt Jóhannessyni tryggingastærðfræðingi hjá Talnakönnun hf. Úttektin fólst í að reikna annars vegar áfallna skuldbindingu miðað við áunninn rétt sjóðfélaga og hins vegar heildarskuldbindingu miðað við að sjóðfélagar haldi áfram að greiða í sjóðinn þar til þeir fara á lífeyri. Við úttektina er miðað við að árleg ávöxtun sjóðsins á næstu áratugum verði 3,5% umfram hækkun vísitölu neysluverðs. Við núvirðisútreikning væntanlegs lífeyris og framtíðariðgjalda er þannig notuð 3,5% vaxtaviðmiðun umfram vísitölu neysluverðs.

Áfallin staða	2023	2022	Heildarstaða	2023	2022
Höfuðstóll	278.737	250.809	Núvirði framtíðariðgjalda	268.258	232.889
Endurmat	1.375	-1.395	Höfuðstóll	280.112	249.414
Eign	280.112	249.414	Heildareignir	548.370	482.303
Lífeyrisskuldbinding	302.078	266.809	Lífeyrisskuldbindingar	573.555	505.447
Eignir umfram skuldbindingar	-21.967	-17.395	Eignir umfram skuldbindingar	-25.185	-23.144
Í hlutfalli af skuldbindingum	-7,3%	-6,5%	Í hlutfalli af skuldbindingum	-4,4%	-4,6%

Úttektin sýnir að áfallin staða er neikvæð um 21.967 milljónir króna eða 7,3% af áfallinni skuldbindingu þegar miðað er við höfuðstól með endurmati. Hún sýnir einnig að heildarstaða sjóðsins þegar búið er að taka tillit til framtíðarskuldbindingar, er neikvæð um 25.185 milljón króna, eða 4,4% af heildarskuldbindingu.

Tryggingafræðileg staða hefur því batnað lítillega frá árinu 2022 þegar hún var neikvæð um 4,6%. Meginástæða þess er minnkun skuldbindingar vegna nýrra sértækra lífslíkna sjóðfélaga. Áfallin staða versnar lítillega, en það stafar aðallega af slakri ávöxtun eigna á árinu 2023.

Samkvæmt 39. gr. laga nr. 129/1997, skal ekki vera meira en 10% munur á milli eignarliða og lífeyrisskuldbindinga og er þá miðað við mismun í hlutfalli af heildarskuldbindingu. Í sömu grein er einnig kveðið á um að hafi slíkur mismunur haldist meira en 5% samfellt í fimm ár, beri stjórn sjóðsins að gera viðeigandi breytingar á samþykktum hans.

Fjárfestingarstefna vegna ársins 2024

Markmið um eignasamsetningu

Fjárfestingarstefna Festu lífeyrissjóðs er sett fram með hliðsjón af samþykktum sjóðsins og lögum um lífeyrissjóði. Sjóðstjórar sjóðsins skulu ávaxta fé sjóðsins með tilliti til þeirra kjara sem best eru boðin á hverjum tíma að teknu tilliti til ávöxtunar og áhættu.

Skipting fjárfestinga á eignaflokka

Í samræmi við það sem að ofan greinir skal skipting verðbréfaeignar samtryggingardeildar í grófum dráttum miðuð við þau eignamörk sem tilgreind eru hér að neðan. Einnig er kveðið nánar á um skiptingu hlutabréfa í innlend og erlend. Eignaskipting getur farið tímabundið út fyrir tilgreind mörk, m.a. vegna skyndilegra breytinga á markaðsgengi verðbréfa. Skal þá leitast við að lagfæra hlutföll í eignasamsetningu eins fljótt og mögulegt er.

Samtryggingardeild - flokkar verðbréfa	Stefna	Vikmörk
Innlán í bönkum og sparisjóðum	2%	0%-20%
Ríkisvixlar, ríkisskuldbréf og skuldbréf með ábyrgð ríkissjóðs	21%	15%-70%
Skuldbréf bæjar- og sveitarfélaga	9%	0%-20%
Sértryggð skuldbréf	3%	0%-15%
Skuldbréf og vixlar banka, sparisjóða og annarra lánastofnana	2%	0%-15%
Fasteignaveðtryggð skuldbréf	5%	0%-15%
Hlutabréf	35%	0%-60%
Sérhæfðir sjóðir fyrir fagfjárfesta	10%	0%-20%
Skuldbréf félaga	8%	0%-20%
Skuldbréf sérhæfðra sjóða	5%	0%-20%
Fjárfesting í íbúðarhúsnæði	0%	0%-10%
Samtals:	100%	

Samtryggingardeild - hlutabréf	Markmið	Lágmark	Hámark
Innlend hlutabréf	16%	0%	30%
Erlend hlutabréf	19%	0%	30%

Fjárfestingarstefna sjóðsins er sett fram til lengri tíma litið. Það getur því tekið nokkur ár að ná markmiðum um fjárfestingarstefnu í einstökum flokkum verðbréfa. Takmarkandi þættir, t.d. gjaldeyrishöft og skortur á framboði ákveðinna verðbréfa, geta tafið slíkt ferli.

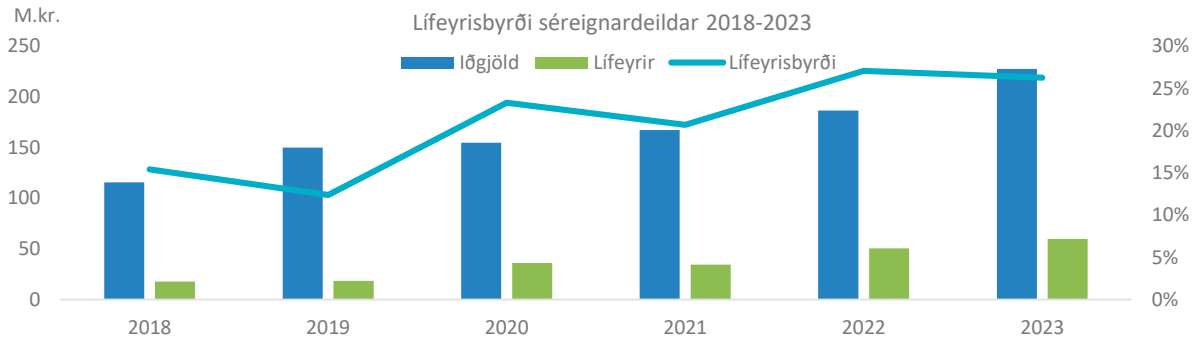
Séreignardeild

Sjóðurinn býður upp á tvær sparnaðarleiðir fyrir almennan- og tilgreindan séreignarsparnað. Sparnaðarleið 1 er hugsuð sem varfærin ávöxtunarleið fyrir eldri og/eða áhættufælna sjóðfélaga, en sparnaðarleið 2 samanstendur af vel dreifðu eignasafni sem hentar tiltölulega breiðum hópi sjóðfélaga.

Iðgjöld til séreignardeildar námu alls 228 milljónum króna á árinu 2023, samanborið við 187 milljónir króna árið á undan sem nemur 18,0% hækkun á milli ára. Þar af námu iðgjöld tilgreindrar séreignardeilda 142,6 milljónum króna á árinu 2023.

Lífeyrisgreiðslur séreignardeildar samkvæmt reglugerð sjóðsins voru 59,8 milljónir króna. Lífeyrisþegar voru alls 61. Að meðaltali fengu 15 lífeyrisþegar greiðslur í hverjum mánuði. Ellilífeyri

fengu 53, útgreiðslur séreignar vegna andláts voru 4 og vegna örorku voru 4. Hafa ber í huga að margir lífeyrisþegar fá greidda fleiri en eina tegund lífeyris. Jafnframt nýttu 73 sjóðfélagar rétt sinn til ráðstöfunar séreignarsparnaðar inn á íbúðarlán.

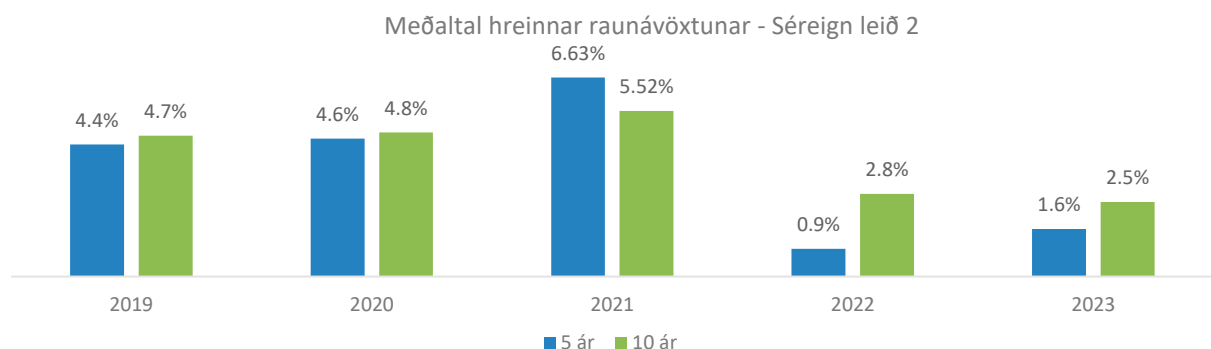

Á árinu 2023 greiddu alls 477 sjóðfélagar til almennrar séreignardeildar. Virkir sjóðfélagar, þ.e. þeir sem greiddu í hverjum mánuði, voru 215. Til tilgreindrar séreignardeildar sjóðsins greiddu á árinu 495 sjóðfélagar. Virkir sjóðfélagar í tilgreindri séreignardeild voru 445. Í árslok eiga 5.796 sjóðfélagar réttindi í almennri séreignardeild og 870 sjóðfélagar eiga réttindi í tilgreindri séreignardeild.

Ávöxtun séreignardeildar

Sparnaðarleiðir fyrir séreignarsparnað eru tvær, sparnaðarleið 1 sem hóf starfsemi í apríl 2018 og sparnaðarleið 2. Hrein nafnávöxtun sparnaðarleiðar 1 var jákvæð um 2,7% á árinu 2023 samanborið við 5,1% neikvæða ávöxtun árið á undan. Hrein nafnávöxtun sparnaðarleiðar 2 var jákvæð um 11,2% samanborið við 12,1% neikvæða ávöxtun árið á undan. Hrein raunávöxtun, þ.e. ávöxtun að teknu tilliti til verðbólgu var neikvæð um 4,9% í sparnaðarleið 1 og jákvæð um 3% í sparnaðarleið 2.

Meðaltal hreinnar raunávöxtunar sparnaðarleiðar 1 síðustu 5 ára er neikvætt um 3,2% miðað við lok árs 2023. Sama meðaltal 5 ára raunávöxtunar fyrir sparnaðarleið 2 er jákvætt um 1,6% miðað við lok árs 2023. Meðaltal hreinnar raunávöxtunar sparnaðarleiðar 2 fyrir síðustu 10 ár er jákvætt um 2,5%.

Hrein eign séreignardeildar til greiðslu lífeyris í árslok 2023 nam um 1.477 milljónum króna, þar af námu eignir sparnaðarleiðar 1 um 151 milljón króna og eignir sparnaðarleiðar 2 um 1.326 milljónum króna.

Markmið um eignasamsetningu

Fjárfestingarstefna séreignardeildar er sett fram með hliðsjón af samþykktum sjóðsins og lögum um lífeyrissjóði. Sjóðstjórar sjóðsins skulu ávaxta fé sjóðsins með tilliti til þeirra kjara sem best eru boðin á hverjum tíma að teknu tilliti til ávöxtunar og áhættu. Skipting verðbréfaeignar skal miðuð

við þau eignamörk sem tilgreind eru í töflu hér að neðan. Eignaskipting getur farið tímabundið út fyrir tilgreind mörk, m.a. vegna skyndilegra breytinga á markaðsgengi verðbréfa. Skal þá leitast við að lagfæra hlutföll í eignasamsetningu eins fljótt og mögulegt er.

Fjárfestingarstefna séreignardeilda vegna ársins 2024

Fjárfestingarstefna séreignardeilda tekur mið af þeim takmörkunum sem lög nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða setja.

Í tilviki séreignarsparnaðar geta réttihafar óskað eftir flutningi innistæðna sinna til annarra vörsluaðila. Því er brýnt að velja auðseljanlegar fjárfestingar til að mæta slíkum óskum. Fjárfestingarheimildir séreignardeilda eru því almennt þrengri en samtryggingardeildar. Stefnt skal að fjárfestingum í skráðum og auðseljanlegum eignum. Þó er heimilt að eiga óskráðar eignir óbeint í gegnum auðseljanlega sjóði.

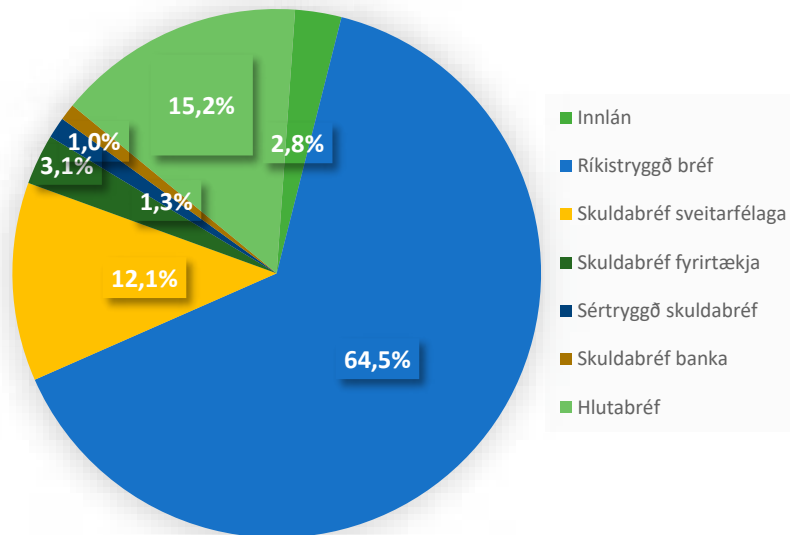
Séreignardeild – Leið 1	Markmið	Vikmörk
Skuldabréf		
Íslensk skuldabréf með ábyrgð ríkis	60%	35-100%
Skuldabréf bæjar- og sveitarfélaga	10%	0-40%
Sértryggt skuldabréf	4%	0-30%
Skuldabréf og víxlar banka, sparisjóða og annarra lánastofnana	3%	0-10%
Skuldabréf félaga og sérhæfðra sjóða	8%	0-15%
Innlán	2%	0-50%
Samtals skuldabréf	77%	50-100%
Hlutabréf		
- þ.a. erlend hlutabréf	0%	0-0%
- þ.a. innlend hlutabréf	13%	0-25%
Samtals hlutabréf	13%	0-0%
Samtals	100%	
Séreignardeild – Leið 2	Markmið	Vikmörk
Skuldabréf		
Íslensk skuldabréf með ábyrgð ríkis	34%	20-80%
Skuldabréf bæjar- og sveitarfélaga	9%	0-20%
Sértryggt skuldabréf	2%	0-20%
Skuldabréf félaga	2%	0-20%
Skuldabréf sérhæfðra sjóða	0%	0-20%
Erlend skuldabréf	0%	0-10%
Innlán	1%	0-20%
Samtals skuldabréf	48%	40-100%
Hlutabréf		
- þ.a. erlend hlutabréf	37%	0-50%
- þ.a. innlend hlutabréf	15%	0-25%
Samtals hlutabréf	52%	0-60%
Samtals	100%	

Séreignardeildir sjóðsins eru fremur litlar. Aldurssamsetning sjóðfélaga séreignardeildar er tiltölulega hagstæð, meðalaldur sjóðfélaga í almennri séreignardeild er 36 ár og 50 ár í tilgreindri séreignardeild, því er gert ráð fyrir jákvæðu greiðsluflæði til lengri tíma litið. Þetta er þó háð óvissu sbr. ákvæði laga um nýtingu iðgjalda í séreignarsparnað til niðurgreiðslu húsnæðisskulda sem gætu haft áhrif á þær forsendur. Því er brýnt að leggja áherslu á seljanleika eigna.

Verðbréfaeign séreignardeilda

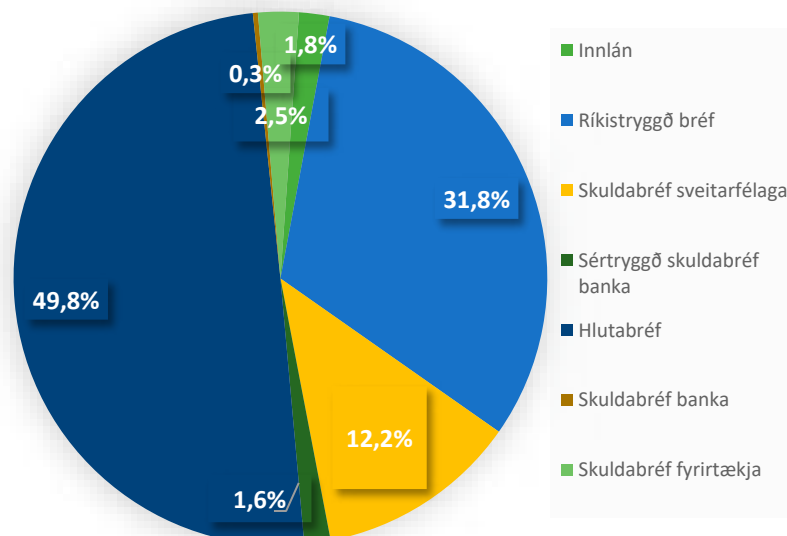
Sparnaðarleiðir séreignardeilda eru afar ólíkar. Eignasafn sparnaðarleiðar 1 fjárfestir í innlendum skuldabréfum, hlutabréfum og innlánnum. Ekki er um erlenda verðbréfaeign að ræða. Í skiptingu verðbréfa í helstu flokka hefur verið horft til samsetningar undirliggjandi eigna verðbréfasjóða í árslok 2023.

Sparnaðarleið 1

Sparnaðarleið 2 samanstendur af vel dreifðu safni innlendra og erlendra verðbréfa. Af verðbréfaeign hennar í lok árs 2023 vega hlutabréf og ríkistryggð skuldabréf hvað þýngst í eignasafninu. Erlend hlutabréf vega hvað þýngst í hlutabréfaeign sparnaðarleiðar 2, eða sem nemur 32% af heildareignum.

Sparnaðarleið 2

Stjórnarháttayfirlýsing Festu lífeyrissjóðs 2023

Stjórnarháttayfirlýsing Festu lífeyrissjóðs er sett með vísan til 51. gr. reglna fjármálaeftirlits Seðlabanka Íslands (FME) nr. 335/2015. Ýmsar innri reglur Festu eru aðgengilegar á vef sjóðsins (www.festa.is). Einnig er vísað til skýrslu stjórnar, ársreiknings og ársskýrslu sjóðsins fyrir árið 2023.

Grundvöllur sjóðsins og hlutverk

Festa lífeyrissjóður starfar á grundvelli starfsleyfis fjármálaráðherra, í samræmi við lög nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, með síðari breytingum, samþykktu sjóðsins og annarra reglna sem um lífeyrissjóði gilda.

Í samþykktum kemur fram að grundvöll sjóðsins megi rekja til samkomulags stéttarfélaganna og atvinnurekenda frá 19. maí 1969 og að sjóðurinn starfi á grundvelli kjarasamnings Alþýðusambands Íslands og Samtaka atvinnulífsins frá 12. desember 1995 með síðari breytingum.

Hlutverk sjóðsins er að tryggja sjóðfélögum, eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri eftir þeim reglum sem fram koma í samþykktum. Í samþykktum kemur m.a. fram að sjóðurinn leggi sérstaka áherslu á ellilífeyrisréttindi og áskilji sér heimild til að verja þau réttindi umfram önnur við endurskoðun á réttindaákvæðum samþykktu sjóðsins.

Sjóðurinn er langtímafjárfestir sem ávaxtar fjármuni sjóðfélaga með það að markmiði að ná sem bestri ávöxtun að teknu tilliti til áhættu. Stjórn leggur áherslu á að þróa hluthafastefnu sjóðsins með þeim hætti að hún styðji, eftir því sem við verður við komið, við góða stjórnarhætti í þeim félögum sem sjóðurinn fer með eignahlut í.

Umboðsskylda

Stjórnarmenn og starfsmenn skulu taka ákvarðanir í samræmi við gildandi lög og reglur og sannfæringu sína með þeim hætti að hagsmuna sjóðfélaga sé sem best gætt og að ákvörðunin styðji við tilgang og starfsemi sjóðsins.

Stjórnarmenn og starfsmenn mega ekki gera neinar þær ráðstafanir sem bersýnilega eru til þess fallnar að afla ákveðnum sjóðfélögum, félögum eða öðrum, ótilhlýðilegra hagsmuna umfram aðra eða á kostnað sjóðsins.

Stjórnarmaður er ekki bundinn af fyrirmælum þeirra sem tilnefna hann til setu í stjórn sjóðsins.

Stjórnarhættir og stjórnarháttayfirlýsing Festu

Lífeyrissjóðurinn leggur áherslu á góða stjórnarhætti við stefnumótun og daglega stjórnun sjóðsins. Með stjórnarháttayfirlýsingu þessari er sjóðfélögum, iðgjaldagreiðendum, opinberum aðilum, starfsmönnum og öðrum haghöfum veittar upplýsingar um stjórnarhætti lífeyrissjóðsins. Yfirlýsingunni er jafnframt ætlað að styðja við góða stjórnarhætti hjá sjóðnum og styðja þannig við traustan rekstur. Við mótun stjórnarháttanna hafa stjórnendur og stjórn sjóðsins litið til og haft til hliðsjónar almennt viðurkennd sjónarmið og leiðbeiningar um góða stjórnarhætti fyrirtækja.

Stjórnarháttayfirlýsing Festu fyrir árið 2023 byggir á þeim lögum og reglum sem í gildi eru á þeim tíma sem ársreikningur sjóðsins er staðfestur af stjórn og framkvæmdastjóra. Eftirfarandi er yfirlit yfir helstu löggjöf, stjórnvaldsreglur, leiðbeinandi tilmæli og innri reglur Festu. Listinn er til upplýsingar en er ekki tæmandi. Yfirlit yfir lög, reglugerðir og aðrar reglur opinberra aðila sem gilda um starfsemi lífeyrissjóða er m.a. að finna á vef FME (<https://www.fme.is/log-og-tilmaeli/>).

Lög frá Alþingi

- Lög nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða
- Lög nr. 87/1998 um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi
- Lög nr. 90/2018 um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga
- Lög nr. 140/2018 um aðgerðir gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka
- Lög nr. 3/2006 um ársreikninga

Reglugerðir

- Reglugerð nr. 391/1998 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða
- Reglugerð nr. 698/1998 um ráðstöfun iðgjalds til lífeyrissparnaðar og viðbótartryggingavernd
- Reglugerð nr. 916/2009 um fjárfestingarstefnu og úttekt á ávöxtun lífeyrissjóða og vörsluaðila séreignarsparnaðar
- Reglugerð nr. 590/2017 um eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóða

Reglur og leiðbeiningar eftirlitsstofnana

- Reglur FME nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða
- Reglur FME nr. 577/2012 um endurskoðunardeildir og sjálfstætt starfandi eftirlitsaðila lífeyrissjóða
- Leiðbeinandi tilmæli FME nr. 3/2010 um mat á hæfi lykilstarfsmanna
- Leiðbeinandi tilmæli FME nr. 1/2019 vegna áhættu við rekstur upplýsingakerfa eftirlitsskyldra aðila
- Leiðbeinandi tilmæli FME nr. 6/2014 um útvistun hjá eftirlitsskyldum aðilum.
- Viðmiðunarreglur Evrópsku váttrygginga- og lífeyrissjóðaeftirlitsstofnunarinnar um áhættu og öryggi vegna upplýsinga- og samskiptatækni og stjórnarhætti þeim tengdum (EIOPA-BoS-20- 600)

Innri reglur Festu

- Samþykktir Festu lífeyrissjóðs
- Samskipta- og siðareglur Festu, dags. 29. júní 2020
- Hluthafastefna Festu, dags. 29. júní 2020
- Stefna Festu um sjálfbærni og ábyrgar fjárfestingar, dags. 21. desember 2022
- Persónuverndarstefna Festu, dags. 17. nóvember 2023
- Starfsreglur stjórnar Festu, dags. 17. nóvember 2023
- Verklagsreglur Festu lífeyrissjóðs um viðskipti stjórnarmanna og starfsmanna sjóðsins með fjármálagerninga, dags. 16. júní 2022
- Verklagsreglur um hæfi lykilstarfsmanna, dags. 26. júní 2019.
- Starfskjarastefna Festu, dags. 4. maí 2023
- Reglur Festu um varnir gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka 28. október 2020

Samþykktir Festu, auk innri reglna, má finna á vef sjóðsins (www.festa.is). Leiðbeiningar um stjórnarhætti fyrirtækja eru aðgengilegar á sameiginlegum vef útgáfuaðila (www.leidbeiningar.is).

Sjóðurinn tileinkar sér ábyrga starfshætti, með vönduð vinnubrögð, fagmennsku og frumkvæði að leiðarljósi. Sjóðurinn leggur áherslu á fyrirmyndarþjónustu og öfluga upplýsingatækni. Þannig verður Festa traustur lífeyrissjóður og sjóðfélögum örugg samfylgd.

Þau gildi sem stjórn- og starfsmenn Festu hafa tileinkað sér eru traust, ábyrgð og festa. Með þau gildi að leiðarljósi vinna starfsmenn að markmiðum og stefnum lífeyrissjóðsins.

Með trausti er lögð áhersla á heilindi og ráðvendni sem birtist m.a. í frumkvæði í þjónustu og góðu viðmóti. Lögð er áhersla á að virkja og hvetja starfsmenn í starfi og að þeir séu þátttakendur í stefnumótun og markmiðasetningu sjóðsins.

Með ábyrgð er lögð áhersla á fagmennsku, áræðni og samvirkusemi sem birtist m.a. í áherslu á góða stjórnarhætti. Til grundvallar þurfa að liggja vönduð vinnubrögð, hæft starfsfólk og skýr skilaboð frá stjórn um ábyrg vinnubrögð.

Markmið um festu birtast m.a. í áherslum á skilvirkni og arðsemi, kostnaðaraðhaldi og stöðugleika í rekstri, auk vandaðrar áhættustýringar. Jafnframt er mikilvægt að samfélagslegt hlutverk lífeyrissjóðsins verði haft að leiðarljósi í allri starfsemi hans og hefur stjórn sjóðsins í þessu skyni sett fram stefnu um sjálfbærni og ábyrgar fjárfestingar.

Stjórnskipulag Festu lífeyrissjóðs

Stjórn

Stjórn sjóðsins fer með yfirstjórn hans. Stjórnin skiptir sjálf með sér verkum. Þó skulu fulltrúar vinnuveitenda og stéttarfélag hafa á hendi formennsku til skiptis eitt ár í senn. Stjórnin skal setja sér starfsreglur, hún skal halda gerðabók og rita í hana allar samþykktir sínar. Til þess að samþykkt sé lögmæt þurfa fjórir stjórnarmenn að greiða henni atkvæði. Stjórnarfundur er ályktunarhæfur ef meirihluti stjórnarmanna er mættur eða varamenn í þeirra stað. Viðhafa skal leynilega atkvæðagreiðslu ef einn eða fleiri stjórnarmenn krefjast þess. Stjórnarfundir á árinu 2023 voru 15 talsins og var stjórn ákvörðunarbær á öllum fundum.

Stjórnarmenn skulu ekki sitja lengur en átta ár samfleytt sem aðalmenn í stjórn sjóðsins. Einstaklingur sem setið hefur í stjórn sem aðalmaður í 8 ár má ekki taka sæti sem aðalmaður fyrr en að þremur árum liðnum.

Stjórnin skal fjalla um allar meiriháttar ákvarðanir varðandi stefnumótun sjóðsins og starfsemi. Stjórn sjóðsins ræður framkvæmdastjóra, ákveður laun hans og önnur starfskjör og setur honum starfsreglur. Stjórn sjóðsins mótar innra eftirlit sjóðsins og skjalfestir eftirlitsferla, ræður forstöðumann endurskoðunardeildar eða semur við sjálfstætt starfandi eftirlitsaðila um að annast innra eftirlit. Stjórn skal einnig móta eftirlitskerfi sem gerir sjóðnum kleift að greina, vakta, meta og stýra áhættu í starfsemi sjóðsins. Stjórnin ræður enn fremur löggiltan endurskoðanda til að annast ytri endurskoðun hjá sjóðnum sem og tryggingastærðfræðing til að annast tryggingafræðilega athugun

Stjórn sjóðsins skal móta fjárfestingar- og áhættustefnu hans, setja reglur um upplýsingagjöf framkvæmdastjóra til stjórnar um rekstur, iðgjöld, réttindaávinnslu og ráðstöfun eigna sjóðsins. Stjórn sjóðsins skal árlega skipa þriggja manna endurskoðunarnefnd sem hafi m.a. eftirlit með reikningshaldi, áhættustýringu og gerð ársreiknings sjóðsins. Þá skal stjórnin setja verklagsreglur um verðbréfavíðskipti lífeyrissjóðsins, stjórnar hans og starfsmanna og fá þær staðfestar af FME. Stjórnin veitir og afturkallar prókúruumboð til handa framkvæmdastjóra og öðrum starfsmönnum.

Stjórn Festu er skipuð sex einstaklingum. Samtök atvinnulífsins skipa þrjá stjórnarmenn og einn til vara og þau ellefu stéttarfélag sem aðild eiga að sjóðnum kjósa þrjá stjórnarmenn og einn til vara. Stjórnin ber ábyrgð á starfsemi sjóðsins í samræmi við lög um lífeyrissjóði, reglugerðir settar samkvæmt þeim og samþykktir sjóðsins. Stjórnin hefur sett sér starfsreglur.

Í október 2023 framkvæmdi stjórn mat á störfum sínum (sjálfsmat) í samstarfi við utanaðkomandi ráðgjafafyrirtæki. Markmiðið með matinu er að varpa ljósi á það sem vel er gert í störfum stjórnar sem og að greina tækifæri til úrbóta. Við matið var einnig horft til þeirra upplýsinga sem FME hefur sent frá sér varðandi mat á störfum stjórnar. Niðurstöður voru rýndar af stjórn og mun hún nýta þær til að þróa og styðja við góða stjórnarhætti. Í stjórn Festu sitja:

Valdir af fulltrúum launafólks

Eyrún Jana Sigurðardóttir, varaformaður stjórnar (f. 1981)

Starf: Fjármálastjóri Verkalýðs- og sjómannafélags Keflavíkur og nágrennis.

Menntun: BS í viðskiptafræði frá Háskólanum í Reykjavík (2004). MS í mannauðsstjórnun frá Háskóla Íslands (2010).

Núverandi önnur trúnaðarstörf: Engin.

Eyrún hefur starfað sem innri endurskoðandi hjá Sparisjóðnum í Keflavík, hjá Forlaginu bókaútgáfu, hjá Starfi og Virk sem bæði eru samstarfsverkefni ASÍ og SA. Frá 2017 hefur Eyrún starfað sem fjármálastjóri Verkalýðs- og sjómannafélags Keflavíkur og nágrennis. Eyrún hefur setið í nefndum á vegum Reykjanesbæjar (2010-2014) auk þess að vera varamaður í bæjarstjórn.

Silja Eyrún Steingrímsdóttir (f. 1982)

Starf: Formaður Stéttarfélags Vesturlands

Menntun: BA í heimspeki, hagfræði og stjórn málafræði frá Háskólanum á Bifröst (2009). Meistaragráða í opinberri stjórnsýslu (MPA) frá Háskóla Íslands (2014).

Núverandi önnur trúnaðarstörf: Situr í stjórn Símenntunar Vesturlands, situr í Starfsgreinaráði heilbrigðis-, félags- og uppeldisgreina, gegnir einnig trúnaðarstörfum fyrir ASÍ og SGS.

Silja hefur áður setið í Sveitarstjórn Borgarbyggðar og verið formaður velferðarnefndar Borgarbyggðar ásamt því að hafa sinnt fleiri trúnaðarstörfum fyrir sveitarfélagið.

Þór Hreinsson (f. 1968)

Starf: Skrifstofustjóri Bárunnar, stéttarfélags.

Menntun: MA próf í náms- og starfsráðgjöf frá Háskóla Íslands (2011).

Núverandi önnur trúnaðarmannastörf: Skoðunarmaður reikninga hjá Birtu starfsendurhæfingu á Suðurlandi.

Þór vann áður hjá við náms- og starfsráðgjöf hjá Vinnumálastofnun ásamt því að hafa verið skrifstofustjóri Þjónustuskrifstofu stéttarfélaganna á Suðurlandi. Hefur sinnt ýmsum trúnaðarstörfum fyrir stéttarfélögin m.a. setið í stjórn Fræðslunetsins á Suðurlandi.

Valdir af fulltrúum Samtaka atvinnulífsins:

Kristín Magnúsdóttir, formaður stjórnar (f. 1976)

Starf: Fjármálastjóri Rotovia hf.

Menntun: BS í viðskiptafræði frá Háskólanum á Akureyri (2005).

Núverandi önnur trúnaðarstörf: Engin.

Kristín hefur starfað sem fjármálastjóri framleiðslu fyrirtækja í breskri og bandarískri eigu með starfsemi í Evrópu og Canada frá árinu 2012 en síðan 2022 fyrir Rotovia hf. Kristín hefur þar að auki tekið mörg námskeið bæði lengri og styttri í stjórnun, stjórnarháttum fyrirtækja, fjármálum, stefnumótun og innri endurskoðun innanlands og erlendis.

Sigurður Ólafsson (f. 1962)

Starf: Framkvæmdastjóri Gott og gilt ehf.

Menntun: MBA frá Erasmus - Rotterdam School of Management (1990).

Núverandi önnur trúnaðarstörf: Stjórnarmaður í Berki ehf., Kömbum byggingavörum ehf., Lyfjum og heilsu hf., Landborgum hf., Domus Medica hf., Massa Klassa ehf.

Sigurður hefur viðtæka reynslu af stjórnun og starfsmannamálum bæði frá Icelandair hf., Origo hf., Vátryggingafélagi Íslands hf. og Isavia ohf., auk stjórnunarreynslu sem framkvæmdastjóri Calidris ehf. og Varðar Íslandstryggingar hf. (nú Vörður tryggingar hf.).

Örvar Ólafsson (f. 1981)

Starf: Útgerðarstjóri Hraðfrystihús Hellissands hf. og framkvæmdastjóri Hiddu ehf.

Menntun: Iðnrekstrarfræðingur frá Tækniháskóla Íslands (2006), 3. Stigs skipstjórnarréttindi frá Sjómannaskóla Íslands (2001).

Núverandi önnur trúnaðarstörf: Stjórnarformaður í Hraðfrystihúsi Hellissands hf., Stjórnarmaður í Þegjanda ehf. og Rúný hf.

Framkvæmdastjóri

Framkvæmdastjóri annast daglegan rekstur og fer í því efni eftir ákvæðum laga og samþykktu sjóðsins og þeirri stefnu og fyrirmælum, sem stjórn hefur gefið. Framkvæmdastjóri ræður starfsmenn til sjóðsins.

Ákvarðanir sem eru óvenjulegar eða mikilsháttar skal framkvæmdastjóri aðeins taka á grundvelli sérstakrar ákvörðunar stjórnar eða samkvæmt áætlun sem samþykkt hefur verið af stjórninni. Allar meiriháttar breytingar á skipulagi sjóðsins, innra eftirliti, bókhaldi og reikningsskilum, skal framkvæmdastjóri aðeins gera að höfðu samráði við stjórn og að fengnu samþykki hennar.

Framkvæmdastjóri ber ábyrgð á að bókhald sjóðsins sé fært í samræmi við lög og viðurkenndar venjur. Honum ber einnig að fylgja þeirri fjárfestingarstefnu og þeim útlánareglum sem stjórnin setur. Framkvæmdastjóri sjóðsins er:

Gylfi Jónasson (f. 1960)

Menntun: MBA frá Bentley University (1989), MA frá Boston University (1990), próf í verðbréfavíðskiptum (2005)

Núverandi önnur trúnaðarstörf: Varaformaður stjórnar Landssamtaka lífeyrissjóða, formaður stjórnar Greiðslustofu lífeyrissjóða.

Fulltrúaráð

Innan lífeyrissjóðsins starfar fulltrúaráð, að jöfnu skipað fulltrúum samtaka launamanna og atvinnurekenda sem að sjóðnum standa. Aðildarsamtök sjóðsins tilnefna fulltrúa sína í fulltrúaráð lífeyrissjóðsins og fara þeir með atkvæði á ársfundi og öðrum fundum sjóðsins í umboði aðildarsamtakanna og í samræmi við ákvæði samþykktu lífeyrissjóðsins. Fulltrúar hvors hóps fara með jafnan fjölda atkvæða í fulltrúaráðinu, án tillits til fjölda fulltrúa hvors hóps fyrir sig á fundinum. Skipunartími fulltrúa er eitt ár í senn.

Fulltrúaráðsfundir

Stjórn sjóðsins skal kalla saman fulltrúaráðið tvisvar á ári, að hausti og í aðdraganda ársfundar, þar sem rædd eru málefni sjóðsins, lykiltölur úr afkomu og framvinda fjárfestingarstefnu kynnt. Heimilt er stjórn sjóðsins að ákveða að fundur fulltrúaráðs að hausti sé opinn sjóðfélögum. Á fundi fulltrúaráðs í aðdraganda ársfundar skulu auk þess breytingar á samþykktum kynntar ef við á og starfskjarastefna kynnt. Fulltrúar samtaka launamanna skulu jafnframt staðfesta tilnefningar frá tilnefningarnefnd á fulltrúum sjóðfélaga til stjórnar sjóðsins. Þá skulu fulltrúar atvinnurekenda í fulltrúaráði staðfesta tilnefningu Samtaka atvinnulífsins til stjórnar sjóðsins.

Ársfundur

Ársfundur hefur ædsta vald í málefnum sjóðsins, ef ekki er öðruvísi ákveðið í samþykktum lífeyrissjóðsins. Allir sjóðfélagar eiga rétt til fundarsetu með málfrelsi og tillögurétti. Ársfund sjóðsins skal halda fyrir lok maí ár hvert. Stjórn sjóðsins getur boðað til aukafundar þegar þurfa þykir. Skylt er stjórn að boða til aukafundar ef aðildarsamtök sjóðsins krefjast þess skriflega og tilgreina fundarefni. Stjórnin skal boða til fundar með skriflegu fundarboði til aðildarsamtaka sjóðsins, með minnst fjögurra vikna fyrirvara. Þá skal stjórnin auk þess auglýsa fundinn í dagblaði, útvarpi eða á annan sannanlegan hátt með a.m.k. 7 daga fyrirvara.

Við atkvæðagreiðslu ræður afl atkvæða nema öðruvísi sé ákveðið í samþykktum lífeyrissjóðsins. Þó er heimilt að óska eftir skiptri atkvæðagreiðslu, þannig að fulltrúar samtaka atvinnurekenda og stéttarfélagar greiða atkvæði hvor í sínu lagi og þarf þá tilskilinn meirihluta í báðum hlutum fulltrúaráðsins svo að samþykkt sé lögmæt.

Á dagskrá ársfundar skulu vera eftirtaldir dagskrárliðir: 1. Skýrsla stjórnar. 2. Kynning ársreiknings. 3. Gerð grein fyrir tryggingafræðilegri úttekt. 4. Gerð grein fyrir fjárfestingarstefnu sjóðsins. 5. Gerð grein fyrir hluthafastefnu sjóðsins 6. Starfskjarastefna til staðfestingar 7. Kosning stjórnar og varamanna. Fulltrúar stéttarfélagar í fulltrúaráði skulu annað hvert ár, kjósa tvo aðalmenn í stjórn. Annað hvert ár skulu fulltrúar stéttarfélagar í fulltrúaráði kjósa einn aðalmann og einn varamann í stjórn. Fulltrúar samtaka atvinnurekenda tilkynna annað hvert ár um staðfestingu þeirra á tveimur aðalmönnum í stjórn á grundvelli tilnefningar Samtaka atvinnulífsins. Annað hvert ár tilkynna fulltrúar samtaka atvinnurekenda um staðfestingu þeirra á einum aðalmanni og einum varamanni í stjórn á grundvelli tilnefningar Samtaka atvinnulífsins. 8. Tillögur um breytingar á samþykktum sjóðsins, þegar slíkar tillögur liggja fyrir. Um tillögur um breytingar á samþykktum sjóðsins fer samkvæmt ákvæðum 24. greinar. 9. Kosning fjögurra nefndarmanna í nefnd um laun stjórnarmanna. 10. Ákvörðun launa stjórnarmanna. 11. Kjör endurskoðanda eða endurskoðunarfyrtækis. 12. Önnur mál.

Tillögur til ályktunar, sem taka á fyrir á ársfundi, þurfa að berast stjórn sjóðsins eigi síðar en viku fyrir ársfund. Tillögur um breytingar á samþykktum sjóðsins má því aðeins taka fyrir, að þær hafi borist stjórn sjóðsins a.m.k. 3 vikum fyrir ársfund sjóðsins.

Tilnefningarnefnd

Eigi síðar en þremur mánuðum fyrir ársfund skulu fulltrúar stéttarféлага í fulltrúaráði sjóðsins skipa a.m.k. þriggja manna nefnd sem gera skal tillögu um frambjóðendur fulltrúa sjóðfélaga til stjórnar og varamanna þeirra. Tillagan skal m.a. taka mið af uppruna sjóðsins og hafa það að markmiði að þeir sem hagsmuna eiga að gæta hafi tilsvarendi aðkomu að stjórn sjóðsins. Tilnefningarnefndin skal setja sér eigin starfsreglur. Samtök atvinnulífsins skulu jafnframt starfrækja tilnefningarnefnd sem undirbýr tilnefningar Samtaka atvinnulífsins um fulltrúa atvinnurekenda til stjórnar og varamenn þeirra. Tilnefningarnefndir þessar skulu hafa formlegt samráð sín á milli með það að markmiði að tryggja að tillögur hvors aðila um sig séu með þeim hætti að stjórn verði í heild þannig samsett hverju sinni að hún búi yfir nægilegri þekkingu og reynslu til þess að rækja hlutverk sitt og geti sinnt málefnum sjóðsins af skilvirkni og heilindum.

Launanefnd

Innan lífeyrissjóðsins starfar fjögurra manna nefnd um laun stjórnarmanna sem undirbýr og leggur fram tillögu til ársfundar um laun stjórnar fyrir komandi ár. Ársfundur kýs fjóra fulltrúa í nefndina. Nefndarmenn sem ársfundur kýs geta ekki verið úr hópi stjórnarmanna. Nefndin skal hafa hliðsjón af því að stjórnarlaun endurspegli ábyrgð, sérþekkingu, reynslu og þann tíma sem verja þarf til stjórnarstarfa. Tveir nefndarmanna skulu kosnir af fulltrúum stéttarféлага í fulltrúaráði og tveir af fulltrúum samtaka atvinnurekenda í fulltrúaráði.

Endurskoðunarnefnd

Endurskoðunarnefnd er undirnefnd stjórnar og er hún skipuð til eins árs í senn. Í nefndina eru skipaðir þrír einstaklingar og einn til vara. Nefndin kýs sér formann og varaformann. Hún starfar í samræmi við IX. kafla laga um ársreikninga nr. 3/2006. Nefndarmenn skulu hafa þekkingu og reynslu í samræmi við störf nefndarinnar og skal að minnsta kosti einn nefndarmanna hafa staðgóða þekkingu og reynslu á sviði reikningsskila eða endurskoðunar. Nefndin hefur eftirlit með vinnuferli við gerð reikningsskila, tilhögun innra eftirlits og aðferðum við áhættumat og eftirlit með áhættu í því skyni að auka trúverðugleika í starfsemi sjóðsins. Upplýsingar um endurskoðunarnefnd er að finna á vef sjóðsins (www.festa.is).

Endurskoðun

Reikningar sjóðsins eru endurskoðaðir og áritaðir af löggiltum endurskoðanda. Innri endurskoðun er í höndum sjálfstætt starfandi endurskoðanda. Endurskoðun sjóðsins og innri endurskoðun eru í höndum aðskilinna endurskoðunarfyrirtækja. Endurskoðunarnefnd Festu gerir tillögu til stjórnar um val á endurskoðanda sjóðsins (ytri endurskoðanda) og innri endurskoðanda.

Tryggingastærðfræðingur

Tryggingafræðileg athugun er framkvæmd árlega í samræmi við 39. gr. laga nr. 129/1997 og reglugerð nr. 391/1998. Athugunin er framkvæmd af löggiltum tryggingastærðfræðingi samkvæmt samningi við sjóðinn. Með athuguninni er lagt mat á áfallnar skuldbindingar sjóðsins og áætlaðrar framtíðarskuldbindingar annars vegar og núverandi eignir og vænt iðgjöld og ávöxtun hins vegar.

Með lögum, samþykktum, reglum og leiðbeinandi tilmælum FME er markaður rammi sem lífeyrissjóðurinn starfar eftir. Til viðbótar eru settar skýrar innanhússreglur og verkferlar sem auðvelda störf starfsmanna, auka gagnsæi og bæta þjónustu við sjóðfélaga í hvívetna.

Áhættustýring og innra eftirlit

Stjórn Festu hefur samþykkt fjárfestingarstefnu. Um form og efni hennar ásamt úttekt á ávöxtun fer eftir reglugerð útgefinni af fjármálaráðuneytinu nr. 916/2009 með síðari breytingum. Í fjárfestingarstefnu eru tilgreindar megináherslur sem unnið er eftir við ávöxtun á fjármunum sjóðsins. Stefnan miðar að því að tryggja góða ávöxtun til lengri tíma en jafnframt að takmarka

áhættu eftir því sem kostur er. Fjárfestingarstefna sjóðsins gegnir því veigamiklu hlutverki í áhættustýringu hans. Við fjárfestingarákvarðanir er jafnframt tekið tillit hluthafastefnu og stefnu um ábyrgar fjárfestingar sem stjórn hefur sett sjóðnum. Fjárfestingarstefnu sjóðsins er að finna í heild sinni á vef sjóðsins (www.festa.is).

Um áhættustýringu lífeyrissjóða gilda ákvæði laga og reglugerða, þ.m.t. reglugerð nr. 590/2017 um eftirlitskerfi með áhættu lífeyrissjóða. Á grundvelli þessa hefur stjórn sett sjóðnum áhættu- og áhættustýringarstefnu sem innihalda m.a. helstu ferla áhættustýringar varðandi alla þætti í starfsemi sjóðsins.

Stefnurnar grundvallast á stefnumótun sjóðsins sem og lögum og reglum sem um sjóðinn gilda. Megin inntak stefnanna er að með áhættustýringu er átt við eftirlitskerfi sem gerir sjóðnum kleift að greina, meta, stýra og vakta áhættu í starfsemi sjóðsins.

Áhættustefnan er eitt af lykilverkfærum stjórnar við að uppfylla þær skyldur sem á yfirstjórn sjóðsins hvíla. Henni er beitt samhliða fjárfestingarstefnu sjóðsins og stuðlar hún að því að lífeyrissjóðurinn nái settum markmiðum með ásættanlegri áhættu í starfsemi sinni með kerfisbundnum og öguðum vinnubrögðum.

Markmið með áhættustefnu og áhættustýringarstefnu er að auka öryggi í rekstri sjóðsins. Lögð er áhersla á að stefnurnar og framkvæmd þeirra sé virkur þáttur í starfseminni og að þær tengist ákvörðunarferlum hans í stefnumótandi málum, við innleiðingu sem og í daglegum rekstri. Einnig er lögð áhersla á að stjórn og stjórnendur hafi góða yfirsýn yfir helstu áhættuþætti í rekstri sjóðsins og að þeir hafi þekkingu á hlutverki sínu í ferli áhættustýringar og eftirlits og taki virkan þátt í því. Mikilvægt er að stjórn, stjórnendur og aðrir starfsmenn meti áhættu við ákvarðanatöku eftir því sem eðlilegt er hverju sinni.

Forstöðumaður áhættueftirlits sjóðsins hefur yfirumsjón með framkvæmd stefnanna og áhættueftirliti sjóðsins. Hann heyrir beint undir framkvæmdastjóra. Til að tryggja honum aukið sjálfstæði í starfi og milliliðalausán aðgang stjórnar að upplýsingum er honum heimilt að gefa skýrslur um áhættueftirlit, og aðrar upplýsingar sem varða áhættustýringu sjóðsins, beint og milliliðalaust til stjórnar sjóðsins og endurskoðunarnefndar.

Nánari upplýsingar um áhættustýringu er að finna í ársskýrslu og í skýringum í ársreikningi.

Innra eftirlit sjóðsins nær yfir sérhverja aðgerð af hálfu stjórnar, stjórnenda og starfsmanna til að stýra áhættu, þar sem því verður við komið, og auka líkur á að settum markmiðum verði náð við rekstur sjóðsins. Stjórnendur annast skipulagningu og framkvæmd innra eftirlits en að framkvæmd þess koma í raun allir starfsmenn sjóðsins með einum eða öðrum hætti.

Skipulag innra eftirlits tekur mið af reglum FME nr. 577/2012 um endurskoðunardeildir og sjálfstætt starfandi eftirlitsaðila lífeyrissjóða og er innra eftirlit sjóðsins yfirfarið árlega af þeim sem annast innri endurskoðun hjá sjóðnum.

Innra eftirlit sjóðsins byggir m.a. á skýrsluskilum, reglulegri upplýsingagjöf, skráðum verkferlum og starfslýsingum, reglum um aðgreiningu starfa, skipulegum aðgangsstýringum og skilvirkri áhættustefnu og áhættueftirliti. Áhættustefna, áhættustýringarstefna og áhættustýring sjóðsins eru veigamikill þáttur í innra eftirliti.

Helstu verkþættir í starfsemi sjóðsins byggja á skriflegum ferlum og starfslýsingum starfsmanna sem auka áreiðanleika og stuðla að fylgni við lög og reglur. Verkferlar og starfslýsingar eru yfirfarnar reglulega. Aðskilnaði starfa og aðgangsstyringum innan sjóðsins er ætlað að draga úr villu- og sviksemisáhættu. Til staðar eru skilgreind eftirlitsmarkmið fyrir lykilstjórnendur og er þeim framfylgt kerfisbundið.

Margþætt skýrsluskil, afstemmingar og upplýsingagjöf til opinberra aðila, stjórnar sjóðsins og einstakra stjórnenda veita aðhald í rekstri. Hvað upplýsingakerfi sjóðsins varðar er í gildi upplýsingaöryggisstefna sjóðsins sem nær til meðferðar og varðveislu gagna. Henni er ætlað að tryggja örugga meðferð og varðveislu upplýsinga sem þýðingu hafa fyrir starfsemi sjóðsins.

Eftirlitstaðgerðir og sjálfvirk vöktun miða að því að lágmarka áhrif rekstraratvika á upplýsingakerfi. Neyðaráætlun sjóðsins er ætlað að taka á alvarlegri rekstraratvikum með endurheimt upplýsingakerfa. Þá hefur sjóðurinn tilnefnt móttakanda upplýsinga um uppljóstrun vegna mögulegra svika eða misferlis starfsmanna.

Hluthafastefna Festu lífeyrissjóðs

Almennt

Festa lífeyrissjóður er langtímafjárfestir sem leitast við að ná góðri ávöxtun á fjárfestingar sínar en jafnframt að vera ábyrgur hluthafi og stuðla að framþróun starfshátta innan fyrirtækja og á hlutabréfamarkaði. Hluthafastefna þessi varðar aðkomu Festu að fyrirtækjum sem sjóðurinn fjárfestir beint í.

Festa lífeyrissjóður gerir kröfu til þess að fyrirtæki, sem sjóðurinn fjárfestir í, sýni ábyrgð gagnvart samfélagslegum gildum, gæti að jafnrétti kynjanna, umhverfinu og að starfað sé í samræmi við viðurkenndar leiðbeiningar um stjórnarhætti fyrirtækja. Við mat á starfsháttum fyrirtækja horfir sjóðurinn m.a. til aðstæðna á markaði, laga og almennt viðurkenndra reglna og gilda. Sjóðurinn hvetur sérstaklega til virkrar samkeppni og ábyrgðar gagnvart samkeppnislögum. Við mat á virkni sjóðsins sem fjárfestis er m.a. litið til eignarhlutdeildar, fjárhæða, stöðu sjóðsins í hópi hluthafa og möguleika sjóðsins til að hafa áhrif á þau atriði sem stefnan tekur til. Sjóðurinn metur verulegan eignarhlut með eftirfarandi hætti:

- a) 1,5% af heildareignum lífeyrissjóðsins
- b) 3% eða hærra eignarhlutur í hverju félagi eða
- c) sjóðurinn er meðal fimm stærstu hluthafa í einstöku félagi

Markmið stefnunnar

Festa lífeyrissjóður er langtímafjárfestir sem hefur það að markmiði að taka við iðgjaldi félagsmanna, ávaxta það og skila til félagsmanna í formi lífeyris. Stefna sjóðsins er að hámarka þær greiðslur með því að ná sem bestri langtímaávöxtun, að teknu tilliti til áhættu. Við fjárfestingar er einnig tekið tillit til þeirra viðmiða sem falla undir ábyrgar fjárfestingar að því marki sem lög leyfa og að teknu tilliti til hlutverks sjóðsins um hámarkun lífeyrissréttinda sjóðsfélaga.

Fjárfestingarstefna Festu lífeyrissjóðs er sett af stjórn sjóðsins ár hvert og markar hún stefnu um hvernig eignasamsetningu sjóðsins skuli háttáð að teknu tilliti til ávöxtunar og áhættu.

Markmið hluthafastefnu þessarar er að marka stefnu og stjórnarhætti Festu lífeyrissjóðs sem eiganda í þeim félögum sem hann fjárfestir í og auka þannig gegnsæi við fjárfestingar sjóðsins, ábyrgð hans sem eiganda og styðja þannig við þau langtímasjónarmið sem liggja að baki fjárfestingarstefnu sjóðsins.

Stjórnarhættir fyrirtækja

Sjóðurinn mun horfa til þess við fjárfestingar hvort fyrirtæki sem hann fjárfestir í fylgi góðum stjórnarháttum við rekstur og gefi upplýsingar þar um í ársskýrslum. Horft verður til þess hvort innlend fyrirtæki fylgi leiðbeiningum Viðskiptaráðs Íslands, Kauphallar Íslands (NASDAQ Iceland) og Samtaka atvinnulífsins um stjórnarhætti fyrirtækja, en útgefendum hlutabréfa í Kauphöll Íslands ber að fylgja leiðbeiningunum eða upplýsa um frávik frá leiðbeiningum um stjórnarhætti fyrirtækja.

Stjórnarhættir eru skilgreindir sem samband milli stjórnenda félags, stjórnar þess, hluthafa og annarra haghafa. Stjórnarhættir ákvarða með hvaða hætti félagi er stjórnað. Festa telur að stjórnarhættir félags geti skipt sköpum, því félag sem viðhefur góða stjórnarhætti er líklegra til að vera samkeppnishæfara og vegna vel til lengri tíma titið.

Aðkoma að vali stjórnarmanna

Festa gerir kröfu um að stjórnarmenn í fyrirtækjum sem sjóðurinn fjárfestir í sinni stjórnarstarfi sínu af heilindum og kostgæfni og í samræmi við góða stjórnarhætti. Stjórnarmenn eiga að vera sjálfstæðir í störfum sínum og ætíð hafa hagsmuni viðkomandi fyrirtækis að leiðarljósi.

Áhersla er lögð á að samsetning stjórnar sé með þeim hætti að reynsla, menntun og hæfni stjórnarinnar í heild hæfi sem best þörfum félagsins.

Festa metur í hverju tilviki fyrir sig hvort sjóðurinn gerir tillögu um stjórnarmann fyrir hluthafafund þar sem kosning stjórnar fer fram. Ef sjóðurinn á þess kost á grundvelli eignarhalds leitast hann við að tilnefna hæfa fulltrúa í stjórnir félaga, annaðhvort einn og sér eða í samstarfi við aðra aðila. Framkvæmdastjóri, stjórnarformaður og varaformaður stjórnar Festu mynda valnefnd sem tilnefnir stjórnarmenn þegar það á við.

Hvorki stjórnarmenn né starfsmenn sjóðsins sitja í stjórnnum fyrirtækja í umboði sjóðsins. Stjórnarmönnum og framkvæmdastjóra er jafnframt óheimilt að sitja í stjórnnum fyrirtækja sem sjóðurinn fjárfestir í. Þetta gildir þó ekki um fyrirtæki sem stofnuð eru til að sinna sérstökum þáttum í starfsemi sjóðsins. Jafnframt við sérstakar aðstæður, svo hægt sé að fylgja eftir hagsmunum sjóðsins með fullnægjandi hætti, er starfsmönnum heimilt með ákvörðun stjórnar að sitja í stjórnnum eða ráðum áhættufjármagnsfyrirtækja eða -sjóðum sem lífeyrissjóðurinn á hlut í.

Hluthafafundir

Á hluthafafundum mun Festa greiða atkvæði í samræmi við hagsmuni lífeyrissjóðsins. Almennt munu tillögur á hluthafafundum vera studdar ef Festa telur ákvörðun vera til hagsbóta fyrir hagsbóta viðkomandi fyrirtækis með langtímasjónarmið að leiðarljósi. Framkvæmdastjóri fer með atkvæði sjóðsins á hluthafafundum í fyrirtækjum sem sjóðurinn á eignarhlut í. Hann getur jafnframt veitt öðrum umboð til að fara með atkvæði sjóðsins.

Starfskjör stjórnenda

Festa gerir kröfu um að starfskjarastefna uppfylli kröfur hlutafélagalaga og taki mið af viðurkenndum leiðbeiningum um stjórnarhætti fyrirtækja eins og við á.

Festa telur að við ákvörðun um starfskjör stjórnenda eigi að gæta hófs og m.a. að líta til stærðar og umfangs fyrirtækisins, launadreifingar innan þess, svo og þeirra starfskjara sem ætla má að bjóðist almennt á þeim markaði sem fyrirtækið starfar á.

Festa lífeyrissjóður leggur áherslu á að ávallt liggi fyrir greinargóðar upplýsingar og rök fyrir starfskjörum æðstu stjórnenda. Lögð er áhersla á að starfskjarastefnur greini hvernig þær styðji við

langtímahagsmuni og sjálfbærni félaga og að sett séu fram skýr skilyrði og forsendur fyrir föstum og árangurstengdum launagreiðslum, þar á meðal hlunnindum.

Samskipta- og siðareglur fyrir stjórn og starfsfólk Festu lífeyrissjóðs

Almenn atriði:

Reglur þessar gilda fyrir starfsmenn sjóðsins sem og stjórnarmenn. Með stjórnarmönnum er átt bæði við aðal- og varastjórnarmenn. Starfsemi sjóðsins byggir á lögum nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og samþykktum sem um sjóðinn gilda. Jafnframt hefur sjóðurinn sett ýmsar reglur s.s. starfsreglur stjórnar, verklagsreglur um verðbréfavíðskipti, starfsreglur framkvæmdastjóra o.fl. Um sjóðinn er víðtækt eftirlit s.s. með innra og ytra eftirliti endurskoðenda, endurskoðunarnefnd og einnig með eftirliti frá Fjármálaeftirliti og Seðlabanki Íslands. Er meðfylgjandi reglum á engan hátt ætlað að koma í staðinn fyrir eða breyta fyrirbyggjandi reglum, heldur er þeim ætlað að undirstrika tiltekin grunngildi í störfum og starfsháttum stjórnar og starfsmanna sjóðsins.

Ábyrgð:

Stjórn og starfsfólk sjóðsins gera sér ljósa þá ábyrgð sem fylgir því að hafa umsjón og eftirlit með þeim fjármunum sem eru í eigu sjóðfélaga. Í ábyrgðinni felst m.a. að fara í hvívetna eftir þeim lögum og reglum er gilda, að hagsmunir sjóðfélaga séu í fyrirrúmi og að fjárfestingar sjóðsins byggji á góðu viðskiptasiðferði.

Þagnarskylda og meðferð trúnaðarupplýsinga:

Á stjórn og starfsfólki hvílir þagnarskylda um málefni sjóðsins, s.s. málefni sjóðfélaga, lífeyrisþega og önnur atriði sem þeir fá vitneskju um í starfi sínu sem stjórnar- eða starfsmenn sjóðsins og leynt skulu fara samkvæmt lögum eða eðli máls. Stjórnar- eða starfsmenn eru ábyrgir fyrir því að gögn sem þeir taka við og fara skuli leynt komist ekki í hendur annara. Þagnarskylda helst þó látið sé af starfi.

Góðir starfshættir:

Stjórn og starfsmenn skulu leggja rækt við starf sitt og stunda það af kostgæfni. Öll störf og aðrar athafnir skulu miða að því að vera lífeyrissjóðnum, sjóðfélögum og öðrum sem sjóðurinn veitir þjónustu til framdráttar. Stjórn og starfsfólk skulu ávallt gæta þess utan vinnutíma að aðhafast ekkert það sem getur vakið efa um hæfni þeirra til að sinna störfum fyrir sjóðinn eða skaða ímynd hans. Forðast ber hvers konar hagnunaárekstra milli starfa þeirra og annarra athafna eða tengsla utanaðkomandi aðila. Stjórn eða starfsfólk mega ekki taka þátt í meðferð mála sem varða sjóðinn og þá persónulega. Skyld er stjórnar- eða starfsmanni að upplýsa um slík atvik.

Hagnýting trúnaðarupplýsinga:

Stjórn eða starfsfólki er óheimilt að nýta sér trúnaðarupplýsingar, beint eða óbeint til öflunar eða ráðstöfunar verðbréfa sjálfum sér eða öðrum til hagsbóta.

Viðskiptahættir:

Sjóðurinn leggur áherslu á mikilvægi þess að eiga góð samskipti við þá aðila sem hann á samskipti við hvort sem um er að ræða iðgjaldagreiðendur, sjóðfélaga, þjónustuaðila á fjármálamarkaði eða útgefendur verðbréfa. Sjóðurinn leggur áherslu á að ávöxtun fjármuna sjóðsins taki mið af þeim kjörum sem best eru boðin á hverjum tíma. M.a. næst það með góðum samskiptum við aðila á verðbréfamarkaði. Þau samskipti þurfa að vera í samræmi við almennar grunnreglur er tryggja gott viðskiptasiðferði og hagsmuni sjóðfélaga. Lögð er áhersla á að allar kynningar sem tekið er þátt í og önnur samskipti séu hlutlægar, nákvæmar, sannar og í samræmi við lög og almennt siðferði.

Ferðalög:

Eðlilegt er að stjórn og starfsfólk sjóðsins sækir kynningar- og fræðslufundi um fjárfestingar sem skipulagðar eru af þjónustuaðilum bæði innanlands og utan sem eru til þess fallnir að afla sjóðnum upplýsinga um viðskiptatækifæri, valkosti í eignastýringu eða annað er skiptir sjóðinn máli. Efni fundanna verður að vera stutt gögnum sem eru til reiðu á fundunum. Skal gögnunum haldið til haga í minnst eitt ár. Vettvangur funda á ekki að krefjast ferðalaga umfram það sem nauðsynlegt getur talist. Sjóðurinn skal að jafnaði bera kostnað vegna ferða og gistingar. Þjóði skipuleggiendur upp á útivistar- eða skemmtiatriði, svo sem íþróttar- eða menningarviðburði, í tengslum við slíka fundi skulu þeir viðburðir vera almennt viðeigandi og ganga sem minnst á hefðbundinn vinnutíma.

Gjafir og boð:

Stjórn og starfsfólki er óheimilt að þiggja gjafir, boð eða önnur fríðindi af þjónustuaðilum sjóðsins. Með þjónustuaðilum er átt við alla aðila sem með einhverjum hætti eru í samskiptum eða viðskiptum við sjóðinn. Undanþegnar eru jólagjafir og aðrar tækifærisgjafir sem eru að fjárhagslegu verðmæti innan marka sem teljast algeng í slíkum tilvikum eða þegar um er að ræða persónuleg tengsl sem ekki verða rakin til viðskipta við sjóðinn. Einnig boð á menningar- eða íþróttaviðburði á starfssvæði sjóðsins, enda gætt hófs í umgjörð og viðurgjörningi. Enn fremur er heimilt að þiggja viðeigandi viðurgjörning í tengslum við samskipti við þjónustuaðila.

Annað:

Brot starfsmanna á þessum reglum getur varðað áminningu eða uppsögn.

Stefna Festu lífeyrissjóðs um sjálfbærni og ábyrgar fjárfestingar

Gildissvið

Stefna Festu lífeyrissjóðs um sjálfbærni og ábyrgar fjárfestingar (hér eftir „**stefnan**“ eða „**stefna þessi**“) gildir fyrir Festa lífeyrissjóð (hér eftir „**Festa**“ eða „**sjóðurinn**“).

Sjóðurinn getur í gegnum starfsemi sína haft áhrif á sjálfbærni, þ.e. umhverfismál, félagslega þætti og stjórnarhætti.

Tilgangur og markmið

Festa er langtímafjárfestir sem hefur það að meginmarkmiði að tryggja sjóðsfélögum, eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri eftir þeim reglum sem fram koma í samþykktum. Sjóðurinn tekur við iðgjaldi sjóðsfélaga, ávaxtar það á ábyrgan og hagkvæman hátt í samræmi við fjárfestingastefnu á hverjum tíma. Stefna sjóðsins er að hámarka þær greiðslur með því að ná sem bestri langtímaávöxtun, að teknu tilliti til áhættu. Það er í höndum stjórnar Festu að leggja árlega fram fjárfestingarstefnu og gera grein fyrir hvernig sjóðurinn hyggst ná þessu markmiði, bæði með tilliti til ávöxtunar og áhættu. Að auki leggur stjórn áherslu á að þróa hluthafastefnu sjóðsins með þeim hætti að hún styðji, eftir því sem við verður komið, við góða stjórnarhætti í þeim félögum sem sjóðurinn fer með eignahlut í og skal hún einnig höfð til viðmiðunar við fjárfestingaákvæðanir.

Samhliða fjárfestingarstefnunni og hluthafastefnunni setur stjórn fram þessa stefnu um sjálfbærni og ábyrgar fjárfestingar. Stefnan skilgreinir helstu áherslur sjóðsins í sjálfbærni og lýsir því hvernig hann hyggst tileinka sér þær í starfsemi sinni. Stefnan fjallar um heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna, umhverfismál, félagslega þætti, stjórnarhætti og ábyrgar fjárfestingar.

Stefnan markar enn fremur siðferðisleg viðmið í fjárfestingum sjóðsins, sem lífeyrissjóðum ber að setja sér skv. 5. tölul. 36. gr. laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Festa leggur áherslu á ábyrgar fjárfestingar, þ.m.t. að fjármunir sjóðsfélaga nýtist til að hafa jákvæð áhrif á umhverfi og samfélag og takmarka eins og kostur er neikvæð áhrif af fjárfestingum. Við fjárfestingar er þar af leiðandi einnig tekið tillit til þeirra viðmiða sem falla undir ábyrgar fjárfestingar að því marki sem lög leyfa og að teknu tilliti til hlutverks sjóðsins um háværkun lífeyrisréttinda sjóðsfélaga.

Festa leggur áherslu á að sjónarmið um sjálfbærni endurspeglar í rekstri sjóðsins, ákvörðunum stjórnenda og liggi jafnframt til grundvallar við ávöxtun fjármuna sjóðsins. Áherslur Festu í sjálfbærni skiptast í umhverfismál, félagslega þætti og stjórnarhætti (hér eftir sameiginlega vísað til sem „**UFS-þættir**“). Viðmið í umhverfismálum snúa að því hvernig fyrirtæki gætir að umhverfislegum áhrifum starfsemi sinnar. Félagssleg viðmið snúa að því hvernig fyrirtæki koma fram við starfsfólk sitt, birgja, viðskiptavini og samfélagið sem það starfar í. Viðmið um stjórnarhætti snúa t.d. að stjórnun fyrirtækja, launum framkvæmdastjóra, innra eftirliti og réttindum hluthafa. UFS-þættir eru lykilþættir í rekstri sjóðsins sem og við mat á fjárfestingum.

Stefnan tekur mið af innri og ytri reglum og öðrum stefnum sjóðsins, svo sem fjárfestingarstefnu, áhættustefnu, áhættustýringarstefnu, starfs- og siðareglum og stjórnháttayfirlýsingu. Nánari upptalningu á þeim stefnum og innri reglum, sem taka að hluta eða öllu leyti til ofangreindra atriða, er að finna í viðauka I við þessa stefnu.

Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun

Stefna þessi tekur mið af [heimsmarkmiðum Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun](#).¹ Festa styður við öll heimsmarkmiðin en hefur þó ákveðið að leggja sérstaka áherslu á markmið nr. 5. um jafnrétti kynjanna, nr. 7. um sjálfbæra orku, nr. 8. um góða atvinnu og hagvöxt, nr. 9. um nýsköpun og uppbyggingu og nr. 12. um ábyrga neyslu og framleiðslu þar sem þau falla best að starfsviði sjóðsins. Sérstaklega verður horft til þeirra áskorana tengdum heimsmarkmiðunum sem skilgreind hafa verið af íslenskum stjórnvöldum og sjóðurinn getur haft og/eða hefur bein áhrif á með starfsemi sinni.

Jafnrétti kynjanna verði tryggt og völd allra kvenna og stúlkna efl

- Kynjaskipting starfa á vinnumarkaði
- Misvægi kynja í efstu lögum atvinnulífsins
- Draga markvisst úr kynferðislegu og kynbundnu ofbeldi

Tryggja öllum aðgang að öruggri og sjálfbærri orku á viðráðanlegu verði

- Auka hlutfall endurnýjanlegra orkugjafa með orkuskiptum í lofti, láði og legi
- Stuðla að orkuskiptum í samgöngum á hafi, í lofti og á landi

Stuðla að viðvarandi sjálfbærum hagvexti og arðbærum og mannsæmandi atvinnutækifærum fyrir alla

- Efla stuðningsúrræði fyrir fólk með skerta starfsgetu
- Aukin framleiðni í sátt við umhverfi og samfélag
- Jöfn tækifæri og jöfn laun fyrir sömu vinnu

Byggja upp viðnámsþolna innviði fyrir alla, stuðla að sjálfbærri iðnvæðingu og hlúa að nýsköpun

- Nýsköpun í öllum atvinnugreinum
- Efla innviði í samgöngum og ferðaþjónustu

Sjálfbær neyslu- og framleiðslumynstur verði tryggð

- Minnka neyslu, draga úr matarsóun og minnka þar með vistspor Íslendinga
- Innleiða hringrásarhugsun í alla neyslu og framleiðslu til að tryggja að nýting auðlinda fari ekki yfir þolmörk náttúrunnar
- Stuðla að ferðaþjónustu í sátt við náttúru og samfélag

¹ Heimsmarkmiðin voru samþykkt af fulltrúum allra aðildarríkja Sameinuðu þjóðanna í september árið 2015 og gilda til ársins 2030. Markmiðin eru 17 talsins með 169 undirmarkmið. Heimsmarkmiðin eru leiðarljós þeirra sem vilja stuðla að sjálfbærni í heiminum á næstu árum.

Umhverfismál

Til að stuðla að umhverfislegri sjálfbærni reynir Festa eftir fremsta megni að vernda umhverfið í allri starfsemi sinni og auka umhverfisvitund meðal haghafa. Í samstafi við Reitun metur sjóðurinn árlega útgefendur skráðra hlutabréfa og skuldabréfa í safni sjóðsins m.t.t. atriða sem falla undir UFS-þætti.

Sjóðurinn leggur ríka áherslu á umhverfismál í rekstri og nánasta umhverfi. Sjóðurinn er ábyrgur í auðlindanotkun og leitast við að minnka losun gróðurhúsalofttegunda og úrgang frá rekstri. Við ákvörðunartöku um tilhögun funda, ferðalaga og innkaupa og vörum og þjónustu er ávallt leitast við að lágmarka kolefnisspor. Rusl á vinnustað er flokkað og því er fargað á umhverfisvænan hátt. Pappír er afpakkaður í póstsendingum þar sem það er í boði, skjalavistun sjóðsins er að mestu orðin rafræn og ársreikningur sjóðsins er birtur á rafrænu formi, sbr. upplýsingastefna Festu lífeyrissjóðs.

Félagslegir þættir

Til að stuðla að félagslegri sjálfbærni skal leitast við að tryggja vellíðan fólks og öruggt og heilbriggt umhverfi. Sjóðurinn kemur fram af sanngirni við starfsfólk sitt, sjóðsfélaga og samfélagið sem sjóðurinn starfar í. Sjóðurinn hvetur samstarfsaðila sína til að huga að þessum þáttum í starfsemi sinni og leitast við að tryggja að unnið sé að félagslegum þáttum, enda er það samfélaginu öllu til góða.

Lögð er rík áhersla á að sjóðurinn sé góður og eftirsóknarverður vinnustaður. Sjóðurinn hvetur starfsfólk sjóðsins til heilsueflingar og styrkir starfsfólk í heilsurækt. Í starfsmanna- og fræðslustefnu sjóðsins er lögð áhersla á gott starfsumhverfi, virðingu og umburðarlyndi í samskiptum, virka upplýsingagjöf til starfsmanna, teymisvinnu, þjálfun, heilsueflingu og endurmenntun starfsmanna. Sjóðurinn hefur einnig sett sér stefnu í málum er varða einelti, kynferðislega- eða kynbundna áreitni og ofbeldi. Meginefni stefnunnar er að einelti, áreitni, ofbeldi og vanlíðan er ekki umborin á vinnustað. Stjórnendum ber að stuðla að því að grundvallareglur samskipta á vinnustað séu virtar í hvívetna.

Festa tekur skýra stefnu gegn mismunun og metur alla einstaklinga jafnt. Sjóðurinn leggur áherslu á að skapa starfsfólki jöfn tækifæri og heilbriggt, öruggt og hvetjandi vinnuumhverfi. Mismunun er ekki líðin á grundvelli kynferðis, kynþáttar, trúar, aldurs, kynhneigðar, fötlunar eða uppruna. Sjóðurinn hefur þá stefnu að gæta jafnréttis milli starfsfólks og að hver einstaklingur sé metinn að verðleikum.

Þá leggur sjóðurinn sig fram við að auðvelda sjóðsfélögum lífið og bjóða þeim framúrskarandi þjónustu, m.a. með aukinni rafrænni þjónustu.

Stjórnarhættir

Með góðum stjórnarháttum leggur Festa grunn að traustum samskiptum sjóðsfélaga, stjórnenda, starfsfólks og annarra hagsmunaaðila og stuðlar að hlutlægni, heilindum, gagnsæi og ábyrgð í stjórnun sjóðsins. Festa fylgir viðurkenndum leiðbeiningum um stjórnarhætti fyrirtækja, sem gefnar eru út af Viðskiptaráði Íslands, Nasdaq OMX Iceland hf. og Samtökum atvinnulífsins. Sjóðurinn gerir árlega grein fyrir stjórnarháttum sínum og metur með hliðsjón af leiðbeiningunum.

Sjóðurinn stundar heiðarleg og ábyrg viðskipti þar sem hvers konar mútur eða spilling er hvorki viðhöfð né líðin. Stjórn sjóðsins hefur m.a. sett verklagsreglur um viðskipti stjórnarmanna- og starfsmanna sjóðsins með fjármálagerninga ásamt því að setja samskipta- og siðareglur fyrir stjórn og starfsmenn sjóðsins. Verklagsreglurnar hafa það m.a. að markmiði að koma í veg fyrir hagsmunaárekstra og sviksemi ásamt því að endurspegla hvernig stjórnendur og starfsfólk hagar

samskiptum sínum við samstarfsfólk, eftirlitsstofnanir, aðila á fjármálamarkaði og samfélagið allt. Einnig eru til staðar reglur um aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka samþykktar af stjórn.

Starfsfólk fær reglulega fræðslu um tölvuöryggismál ásamt fræðslu um öryggismál í húsnæði sjóðsins, brunavarnir og þjálfun í viðbrögðum við bruna. Auk þess hefur sjóðurinn sett sér persónuverndarstefnu með það að markmiði að tryggja trúnað, áreiðanleika og örugga meðferð viðkvæmra upplýsinga. Hjá sjóðnum er starfandi persónuverndarfulltrúi.

Ábyrgar fjárfestingar

Festa viðurkennir mikilvægi ábyrgra fjárfestinga í starfsemi sinni, enda standa vonir til þess að sú aðferðafræði skili að jafnaði jákvæðum áhrifum á ávöxtun fjárfestinga til lengri tíma og dragi úr rekstraráhættu. Ábyrgar fjárfestingar snúast um að taka mið af fleiri mælikvörðum við fjárfestingar en hefðbundnum fjárhagslegum mælikvörðum. Festa hefur hliðsjón af leiðbeiningum Sameinuðu þjóðanna um ábyrgar fjárfestingar (UN PRI) í starfi sínu.

Festa er stór fjárfestir á innlendum verðbréfamarkaði og meðvitaður um að sjóðurinn getur haft mikil samfélagsleg áhrif með fjárfestingarstarfsemi sinni, bæði aukið jákvæð áhrif og dregið úr neikvæðum áhrifum á UFS-þætti eða haft önnur óbein áhrif. Sjóðurinn er hins vegar lítill í alþjóðlegum samanburði og er stefna þessi því fyrst og fremst sett fram með innlendan verðbréfamarkað í huga. Erlendar fjárfestingar Festu fara að mestu fram í gegn um verðbréfasjóði og sérhæfða sjóði. Leitast er við að velja erlenda samstarfsaðila sem meðal annars hafa sett sér fullnægjandi viðmið varðandi ábyrgar fjárfestingar og sjálfbærni, áður en ákvörðun er tekin um að fjárfesta í slíkum sjóðum.

Sjóðurinn leitast við að samþætta sjálfbærni við fjárfestingarákvarðanir án þess að fórna ásættanlegri arðsemi af fjárfestingum.

Aðferðafræði

Stefna sjóðsins sem eiganda er að þau fyrirtæki sem sjóðurinn kemur að, starfi í sátt við umhverfi sitt, fylgi lögum og reglum og hafi leiðbeiningar um góða stjórnarhætti að leiðarljósi. Markmiðið er m.a. að stuðla að sjálfbærri nýtingu auðlinda, draga úr mengun, lágmarka starfsemi sem er skaðleg fyrir umhverfið, virða mannréttindi og kjarasamninga starfsfólks ásamt því að innleiða góða stjórnarhætti sem eru í samræmi við gildandi reglur og viðmið að hverju sinni. Sjóðurinn getur notað atkvæðisrétt sinn á hluthafafundum ef hann telur vera ósamræmi á milli stefnu fyrirtækis og viðmiða um góða stjórnarhætti.

Sjóðurinn sem eigandi, leitast við að stuðla að því að fyrirtæki starfi eftir almennum lögum og reglum, sinni upplýsingaskyldu og hafi UFS-þætti að leiðarljósi. Sjóðurinn hvetur sérstaklega til virkrar samkeppni og ábyrgðar gagnvart samkeppnislögum.

Ef fyrirtæki sem Festa er eigandi að, verður uppvíst að háttsemi sem gengur gegn stefnu sjóðsins og/eða almennt viðurkenndum viðmiðum á sviði UFS-þátta að mati sjóðsins, mun sjóðurinn beita sér fyrir því að tafarlaust verði brugðist við slíku og látið af háttsemi. Jafnframt verður farið fram á að gripið verði til viðeigandi ráðstafana í því skyni að tryggja að ekki komi til sambærilegra atvika aftur. Ef ekki verður brugðist við með fullnægjandi hætti að mati Festu þá mun sjóðurinn taka það til skoðunar að selja viðkomandi eignarhlut að hluta eða heild ef svo ber undir.

Í tilfellum þar sem atvinnugreinar geta haft neikvæð umhverfis- eða samfélagsáhrif verður horft til þess við fjárfestingaákvörðun með hvaða leiðum unnið er að því að draga úr þessum áhrifum innan viðkomandi fyrirtækis.

Festa hefur væntingar til þess að eignastýringaraðilar sem sjóðurinn stofnar til samstarfs við, setji sér stefnu um ábyrgar fjárfestingar. Slíkar stefnur eru einn þeirra þátta sem sjóðurinn tekur tillit til við val á samstarfsaðilum.

Neikvæðri skimun kann að vera beitt í undantekningartilvikum. Ef fyrirtæki gerist ítrekað brotlegt gegn landslögum, alþjóðalögum eða samningum sem Ísland hefur fullgilt, áskilur sjóðurinn sér rétt til að útiloka það úr fjárfestingarmengi sínu. Neikvæð skimun á að vera undantekningartilfelli sem beitt er í þeim tilvikum þegar aðrar leiðir hafa ekki reynst færar til að ná markmiðum sjóðsins.

Við mat á fjárfestingum er jafnframt m.a. horft til eftirfarandi atriða:

- Heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna
- Hnatrænt samkomulag Sameinuðu þjóðanna
- Leiðbeiningar Nasdaq OMX Iceland um samfélagsábyrgð
- Leiðbeiningar Viðskiptaráðs, Nasdaq OMX Iceland og SA um stjórnarhætti fyrirtækja
- Nasdaq UFS-skýrslur eða önnur viðeigandi upplýsingagjöf
- Alþjóðalög og alþjóðasáttmálar sem Ísland hefur fullgilt
- Greiningar á viðeigandi UFS-þáttum fyrirtækja
- Starfsleyfisskýrði
- Upplýsingagjöf varðandi UFS-þætti, t.d. GRI skýrslur,

Samstaf og viðmið

Festa er stofnaðili að IcelandSIF,² en tilgangur samtakanna er að efla þekkingu fjárfesta á aðferðafræði sjálfbærra og ábygrra fjárfestinga og auka umræður um ábyrgar og sjálfbærar fjárfestingar. Festa leggur áherslu á að samstarfsaðilar sjóðsins, þeir sem koma að greiningu fyrirtækja fyrir hönd sjóðsins og sjóðstjórar taki tillit til viðmiða um ábyrgar fjárfestingar í starfsemi sinni. Festa leitast eftir samstarfi við aðra fjárfesta, sjóðstjóra, greiningaraðila og hagsmunaaðila við að innleiða ábyrgar fjárfestingar á Íslandi.

Sjóðurinn hefur ásamt hópi norrænna lífeyrissjóða sett sér það markmið um 10% eigna sjóðsins verði í grænni orku í lok ársins 2030. Framangreind markmiðasetning er unnin í samstarfi við Climate Investment Coalition (hér eftir „CIC“), sem eru alþjóðleg samtök opinberra- og einkaaðila er vinna að því að virkja og hvetja til fjárfestinga í grænni orku og loftslagslausnum. CIC hefur m.a. það hlutverk að fylgjast með framvindu þessarar markmiðasetningar.

Þá er sjóðurinn aðili að viljayfirlýsingu um fjárfestingar í þágu sjálfbærrar uppbyggingar, sem gefin var út af Ríkisstjórn Íslands, lífeyrissjóðum og fjármála-fyrirtækjum á Íslandi árið 2020. Með viljayfirlýsingunni skuldbindur sjóðurinn sig m.a. til að taka tillit til alþjóðlegra skuldbindinga Íslands og þeirra viðmiða sem íslensk stjórnvöld hafa sett sér, svo sem markmiðið um kolefnishlutlaust Ísland eigi síðar en árið 2040, markmið Parísarsamkomulagsins og heimsmarkmið Sameinuðu þjóðanna um sjálfbæra þróun 2030.

Endurskoðun og framfylgni stefnunnar.

Stefna þessi er birt á heimasíðu Festu. Stjórn sjóðsins samþykkir stefnuna. Framkvæmdastjóri sjóðsins ber ábyrgð á innleiðingu og framkvæmd stefnu þessarar gagnvart stjórn. Stefna þessi verður endurskoðuð árlega.

Samþykkt á stjórnarfundum Festu 21. desember 2022.

² Sjá nánar <http://www.icelandsif.is/>

Viðauki I

Stefnur, verklagsreglur og starfsreglur er lúta að innri starfsemi sjóðsins

Stjórnarhættir

- Samskipta og siðareglur
- Persónuverndarstefna
- Hluthafastefna
- Starfsmannastefna
- Öryggisstefna
- Útvistunarstefna
- Starfskjarastefna
- Áhættustefna
- Starfsreglur stjórnar
- Starfsreglur framkvæmdastjóra
- Starfsreglur sjóðstjóra
- Verklagsreglur Festa lífeyrissjóðs um ábendingar starfsmanna
- Fjárfestingarstefna
- Verklagsreglur um hæfi lykilstarfsmanna
- Starfsreglur/skipunarbréf fyrir Endurskoðunarnefnd
- Verklagsreglur um viðskipti stjórnarmanna og starfsmanna sjóðsins með fjármálagerninga

Félagslegir þættir

- Starfskjarastefna
- Samskipta og siðareglur
- Persónuverndarstefna
- Starfsmannastefna
- Hluthafastefna
- Reglur um varnir gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka
- Stefna í málum er varða einelti, kynferðislega eða kynbundna áreitni og ofbeldi á vinnustað.
- Reglur/heimildir um styrki til starfsfólks lífeyrissjóðsins vegna heilsuefingar
- Verklagsreglur um ábendingar starfsmanna
- Reglur um meðferð heilsufarslegra upplýsinga
- Verklagsreglur um viðskipti stjórnarmanna og starfsmanna sjóðsins með fjármálagerninga

Umhverfisþættir

- Hluthafastefna
- Samskipta og siðareglur
- Upplýsingastefna
- Fjárfestingarstefna

Starfskjarastefna ársins 2023

Gildissvið og markmið

Starfskjarastefna Festu lífeyrissjóðs tekur mið af samþykktum sjóðsins sem og þeim meginreglum sem liggja til grundvallar 79. gr. a. laga nr. 2/1995 um hlutafélög. Starfskjarastefnan tekur til starfskjara stjórnarmanna, framkvæmdastjóra, lykilstarfsmanna og annarra starfsmanna sjóðsins.

Markmið með starfskjarastefnu þessari er að styðja við góða stjórnarhætti í rekstri sjóðsins. Starfskjarastefnunni er ætlað að treysta langtímahagsmunum sjóðfélaga, starfsmanna og annarra hagsmunaaðila með skipulegum og gagnsæjum hætti. Það er stefna sjóðsins að bjóða stjórnarmönnum, framkvæmdastjóra, lykilstarfsmönnum og öðrum starfsmönnum sjóðsins samkeppnishæf kjör og starfsumhverfi á við það sem býðst í hliðstæðum störfum hér á landi þannig að starfskjör séu hvetjandi, styðji við rekstrar- og þjónustumarkmið sjóðsins og að eðlilegt samræmi sé í launasetningu sjóðsins.

Gæta skal að viðurkenndum jafnréttis- og jafnlaunastjórnarmíðum við ákvörðun launa og starfskjara.

Starfskjör stjórnarmanna

Ársfundur sjóðsins skal skipa starfskjaranefnd sem leggur fram tillögu um laun stjórnar fyrir ársfund. Í tillögum sínum skal nefndin miða við að laun stjórnarmanna endurspegli ábyrgð, sérþekkingu, reynslu og þann tíma sem verja þarf til stjórnarstarfa. Nefndin skal kynna stjórn sjóðsins tillögur sínar eigi síðar en tveimur vikum fyrir ársfund Festu.

Starfskjaranefndin skal skipuð fjórum mönnum sem kosnir eru á ársfundi sjóðsins. Tveir nefndarmanna skulu kosnir af fulltrúum stéttarfélaganna í fulltrúaráði og tveir af fulltrúum samtaka atvinnurekenda í fulltrúaráði. Nefndarmenn sem ársfundur kys geta ekki verið úr hópi stjórnarmanna.

Festa greiðir ferða- og dvalarkostnað vegna starfa stjórnarmanna í þágu sjóðsins.

Starfskjör framkvæmdastjóra

Í samræmi við samþykktir og starfsreglur stjórnar sjóðsins skulu laun og önnur starfskjör koma fram í skriflegum ráðningarsamningi framkvæmdastjóra. Stjórn sjóðsins ræður framkvæmdastjóra og veitir honum laun en stjórn sjóðsins getur falið formanni stjórnar að annast samninga við framkvæmdastjóra um laun og starfskjör samanber starfsreglur stjórnar.

Föst laun og aðrar greiðslur skulu vera sambærileg við það sem gerist í starfsumhverfi framkvæmdastjóra sjóðsins og í samræmi við umsvif, ábyrgð og árangur í starfi. Í ráðningarsamningi skulu koma fram greiðslur í lífeyrissjóð, orlof, hlunnindi og ákvæði um uppsagnarfrest.

Miða skal við að ekki komi til frekari greiðslna við starfslok en fram koma í ráðningarsamningi.

Starfskjör lykilstarfsmanna

Framkvæmdastjóri sér um daglegan rekstur sjóðsins og ráðningu starfsmanna samkvæmt samþykktum sjóðsins.

Við ráðningu lykilstarfsmanna skal framkvæmdastjóri hafa samráð við formann og varaformann stjórnar sjóðsins.

Við ákvörðun starfskjara lykilstarfsmanna skal gætt sömu sjónarmiða og koma fram í gr. 1.2. Ef um frávík er að ræða skal það borið undir formann og varaformann stjórnar sjóðsins.

Starfskjör annarra starfsmanna

Framkvæmdastjóri sér um daglegan rekstur sjóðsins og ráðningu starfsmanna samkvæmt samþykktum sjóðsins. Skrifstofustjóri sjóðsins kemur einnig að ráðningu starfsmanna annarra en lykilstarfsmanna sjóðsins.

Við ákvörðun starfskjara starfsmanna skal gætt sömu sjónarmiða og koma fram í gr. 1.2. Ef um frávík er að ræða skal það borið undir formann og varaformann stjórnar sjóðsins.

Skadleysi stjórnar og starfsmanna

Sjóðurinn skal tryggja að á hverjum tíma sé í gildi starfsábyrgðartrygging fyrir stjórnarmenn, framkvæmdstjóra og aðra lykilstarfsmenn sjóðsins, bæði starfandi og fyrrverandi, vegna starfa þeirra í þágu sjóðsins. Sjóðurinn skal tryggja að þeim sé haldið skaðlausum af kröfum sem á þá kunna að verða gerðar eða á þá kunna að falla vegna starfa þeirra fyrir sjóðinn að svo miklu leyti sem slík krafa er ekki til komin fyrir saknæma háttsemi hlutaðeigandi sem metin er honum sem ásetningur eða stórfellt gáleysi.

Sjóðurinn greiðir iðgjald starfsábyrgðartryggingar og eðlilegan kostnað af málsvörn gagnvart kröfum eða rannsóknum af ofangreindum toga með fyrirvara um rétt til endurkröfu, komi síðar í ljós að viðkomandi hafi í umræddu tilviki af ásetningi eða stórfelldu gáleysi brotið gegn trúnaðarskyldum sínum við sjóðinn eða ákvæðum laga í starfi sínu fyrir þá.

Upplýsingagjöf

Ársreikningur sjóðsins skal tiltaka starfskjör stjórnarmanna, framkvæmdastjóra og þeirra lykilstarfsmanna sem falla undir ákvæði reglugerðar um ársreikninga lífeyrissjóða á hverjum tíma.

Starfskjarastefnan skal birt í ársskýrslu og á heimasíðu Festu.

Samþykkt starfskjarastefnu

Starfskjarastefnan skal samþykkt á ársfundi sjóðsins með eða án breytinga.

Ef vikið er frá starfskjarastefnunni í veigamiklum atriðum skal stjórn sjóðsins færa slík frávík til bókar í fundargerðarbók ásamt rökstuðningi. Gera skal grein fyrir slíkum frávíkum á næsta ársfundi sjóðsins.

Samþykkt á stjórnarfundi Festu lífeyrissjóðs 29. mars 2023

Staðfest af ársfundi Festu lífeyrissjóðs 4. maí 2023

Ársreikningur 2023

Skýrsla stjórnar Festu lífeyrissjóðs

Hlutverk lífeyrissjóðsins

Festa lífeyrissjóður starfar samkvæmt lögum nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Sjóðurinn rekur skrifstofur á þremur stöðum. Aðalskrifstofa sjóðsins er í Reykjanesbæ, en auk þess eru skrifstofur á Akranesi og á Selfossi.

Reglur um ársreikninga lífeyrissjóða

Ársreikningur sjóðsins er gerður samkvæmt reglum Fjármálaeftirlitsins nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða.

Fjöldi sjóðfélaga, launagreiðenda og iðgjöld

Sjóðurinn starfar í þremur deildum, samtryggingardeild, almennri og tilgreindri séreignardeild. Ávöxtun eigna samtryggingardeildar og séreignardeilda er að fullu aðskilin, en eignasafn séreignardeilda er rekið sameiginlega. Á árinu greiddu til samtryggingardeildar sjóðsins samtals 20.228 sjóðfélagar hjá 3.070 launagreiðendum. Virkir sjóðfélagar, þ.e. þeir sem greiddu í hverjum mánuði á árinu, voru 15.553. Iðgjöld námu 15.368 millj. kr. sem er 15,5% hækkun frá fyrra ári. Í árslok eiga 110.316 sjóðfélagar réttindi hjá sjóðnum.

Lífeyrisgreiðslur samtryggingardeildar sjóðsins voru 7.307 millj. kr. á árinu 2023, sem er 23,7% hækkun frá fyrra ári. Meginskýring þessarar miklu aukningar er 6,8% réttindaaukning lífeyrisþega í ársbyrjun auk 8% verðbólgu en lífeyrisgreiðslur eru verðtryggðar.

Lífeyrisþegar voru 12.466, en þeim fjölgaði um 728 frá fyrra ári. Ellilífeyri fengu 8.241, örorkulífeyri 2.993, makalífeyri 758 og barnalífeyri 474. Hafa ber í huga að margir lífeyrisþegar fá greidda fleiri en eina tegund lífeyris.

Til almennrar séreignardeildar greiddu á árinu 431 sjóðfélagar hjá 290 launagreiðendum. Virkir sjóðfélagar í almennri séreignardeild voru 215. Til tilgreindrar séreignardeildar greiddu á árinu 541 sjóðfélagar hjá 371 launagreiðendum. Virkir sjóðfélagar í tilgreindri séreignardeild voru 445. Iðgjöld séreignardeilda námu 227,7 millj. kr., sem er um 22% hækkun frá fyrra ári, en þá voru iðgjöldin 186,6 millj. kr. Þess ber að geta að af iðgjöldum séreignardeildar námu iðgjöld tilgreindrar séreignardeildar 142,6 millj. kr. Í árslok eiga 5.796 sjóðfélagar réttindi í almennri séreignardeild og 870 sjóðfélagar í tilgreindri séreignardeild.

Lífeyrisgreiðslur séreignardeildar samkvæmt reglugerð sjóðsins voru 59,8 millj. kr., samanborið við 50,5 millj. kr. árið áður. Lífeyrisþegar voru alls 63. Ellilífeyri fengu 55, 4 vegna örorku og 4 vegna andláts. Hafa ber í huga að margir lífeyrisþegar fá greidda fleiri en eina tegund lífeyris. Jafnframt nýttu 73 sjóðfélagar séreignardeildar sér ákvæði laga um ráðstöfun séreignarsparnaðar inn á íbúðarlán.

Fjárfestingartekjur og rekstrarkostnaður

Hreinar fjárfestingartekjur námu 19.714,2 millj. kr. samanborið við -3.241,8 millj. kr. árið áður. Rekstrarkostnaður sjóðsins, þ.e. skrifstofu- og stjórnunarkostnaður nam 456,0 millj. kr. samanborið við 423,3 millj. kr. árið áður. Rekstrarkostnaður í hlutfalli af meðalstöðu eigna var 0,17% samanborið við 0,17% árið áður. Hjá sjóðnum störfuðu 15 starfsmenn í 14,7 stöðugildum og nam heildarfjárhæð launa 227 millj. kr., launatengd gjöld voru 67,2 millj. kr.

Hrein eign til greiðslu lífeyris

Hrein eign sjóðsins til greiðslu lífeyris nam 280,2 millj. kr. í árslok. Á árinu hækkaði hún um kr. 28,2 millj. kr. eða um 11,2%. Af fjárfestingum sjóðsins voru 35,65% í erlendum gjaldmiðlum og 64,35% í íslenskum krónum. Félög og sjóðir námu 53,6% fjárfestinga, en skuldabréf og innlán 46,40%. Sé horft til undirliggjandi eigna verðbréfasjóða, nema hlutabréf og sérhæfðir sjóðir 43,11% fjárfestinga, en skuldabréf og innlán nema 56,89%.

Ávöxtun

Seðlabankinn hækkaði vexti um 2,75% á árinu enda mikill þróttur í hagkerfinu og viðvarandi há verðbólga. Hagvöxtur mældist 4,2% á fyrstu þremur ársfjórðungum ársins en töluvert dró úr hagvexti á síðari hluta ársins. Jafnfram fór að draga úr einkaneyslu á síðari hluta ársins enda hátt vaxtastíg og viðvarandi verðbólga farin að hafa áhrif á kaupgetu. Stýrivextir voru í 9,25% í árslok 2023 og hélt Seðlabankinn vöxtum óbreyttum á síðasta vaxtaákvörðunarfundum ársins.

Skýrsla stjórnar Festu lífeyrissjóðs

Ávöxtun (framhald)

Aðalvísitala skuldabréfa (NOMXIBBTA) hækkaði um 4,0% á árinu. Verðbólga mældist 8,0% yfir árið og því var raunávöxtun neikvæð um 3,7%.

Ávöxtun á innlendum hlutabréfum var ekki góð á meðan erlend hlutabréf gáfu vel af sér. Úrvalsvísitalan með arði hækkaði um 1,2% en heimsvísitala hlutabréfa hækkaði um 24,4% mælt í USD. Íslenska krónan styrktist um 3,5% gagnvart helstu myntum árið 2023. Hún styrktist hins vegar um 4,1% gagnvart USD. Ávöxtun heimsvísitölu í krónu mældist því jákvæð um 19,3%.

Hrein nafnávöxtun samtryggingardeildar var jákvæð um 7,49% á árinu 2023 sem jafngildir 0,47% neikvæðri hreinni raunávöxtun. Meðaltal hreinnar raunávöxtunar síðustu 5 ára er 3,68%. Ef litið er til 10 ára er meðaltalið jákvætt um 4,18%. Hrein nafnávöxtun séreignardeildar I var jákvæð um 2,74% og hrein raunávöxtun hennar neikvæð um 4,88%. Meðaltal hreinnar raunávöxtunar séreignardeildar I síðustu 5 ár er neikvætt um 3,16%. Hrein nafnávöxtun séreignardeildar II var jákvæð um 11,22% og hrein raunávöxtun hennar var jákvæð um 2,97%. Meðaltal hreinnar raunávöxtunar séreignardeildar II síðustu 5 ár er jákvætt um 1,59%. Ef litið er til 10 ára er meðaltalið jákvætt um 2,49%. Eignir séreignardeilda eru allar metnar á markaðsvirði.

Tryggingafræðileg úttekt

Benedikt Jóhannesson, tryggingastærðfræðingur hjá Talnakönnun hf. hefur gert tryggingafræðilega úttekt á fjárhagsstöðu samtryggingardeildar sjóðsins miðað við árslok 2023. Samkvæmt úttektinni eru endurmetnar eignir 21.967 millj. kr. lægri en áunnin réttindi sjóðfélaga. Heildareignir, þ.e. endurmetnar eignir og núvirt framtíðariðgjöld eru 25.185 millj. kr. lægri en heildarskuldbindingar, miðað við 3,5% vexti. Skuldbindingar umfram eignir í árslok 2023 nema því 4,4%. Tryggingafræðileg staða batnar lítillega þrátt fyrir slaka ávöxtun eigna á árinu og stafar það meðal annars af lækkuðum skuldbindinga vegna nýrra sértækra lífslíkna sjóðfélaga.

Stjórnarhættir og áhættustýring

Með góðum stjórnarháttum í starfsemi Festu lífeyrissjóðs er lagður grunnur að traustum samskiptum stjórnenda og starfsmanna sjóðsins við sjóðfélaga, launagreiðendur sem greiða iðgjald til sjóðsins fyrir starfsmenn sína og ábyrgðaraðila sjóðsins. Með góðum stjórnarháttum er stuðlað að gagnsæi í starfsemi sjóðsins. Við mótun stjórnarháttanna hafa stjórnendur og stjórn sjóðsins litið til og haft til hliðsjónar almennt viðurkennd sjónarmið og leiðbeiningar um góða stjórnarhætti fyrirtækja.

Hlutverk sjóðsins er að tryggja sjóðfélögum, eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri eftir þeim reglum sem fram koma í samþykktum. Sjóðurinn tileinkar sér ábyrgja starfshætti, með vönduð vinnubrögð, fagmennsku og frumkvæði að leiðarljósi. Sjóðurinn leggur áherslu á fyrirmyndarþjónustu og öflugna upplýsingatækni. Þannig verður Festa traustur lífeyrissjóður og sjóðfélögum örugg samfylgd.

Þau gildi sem starfsmenn Festu hafa tileinkað sér eru traust, ábyrgð og festa. Með þau gildi að leiðarljósi vinna starfsmenn að markmiði og stefnu lífeyrissjóðsins. Jafnframt er mikilvægt að samfélagslegt hlutverk lífeyrissjóðsins verði haft að leiðarljósi í allri starfsemi hans.

Festa lífeyrissjóður starfar á grundvelli starfsleyfis fjármálaráðherra, í samræmi við lög nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, með síðari breytingum, samþykka sjóðsins og annarra reglna sem um lífeyrissjóði gilda.

Stjórn Festu hefur samþykkt fjárfestingarstefnu. Um form og efni hennar ásamt úttekt á ávöxtun fer eftir reglugerð útgefni af fjármálaráðuneytinu nr. 916/2009 með síðari breytingum. Í fjárfestingarstefnu eru tilgreindar megináherslur sem unnið er eftir við ávöxtun á fjármunum sjóðsins. Stefnan miðar að því að tryggja góða ávöxtun til lengri tíma en jafnframt að takmarka áhættu eftir því sem kostur er. Fjárfestingarstefna sjóðsins gegnir því veigamiklu hlutverki í áhættustýringu hans.

Skýrsla stjórnar Festu lífeyrissjóðs

Stjórnarhættir og áhættustýring (framhald)

Stjórn hefur sett sjóðnum áhættustefnu og áhættustýringarstefnu með það að markmiði að auka öryggi í rekstri sjóðsins. Stefnan grundvallast á lagafyrirmælum og stefnumótun sjóðsins. Áhættustefnan byggir á skilgreiningu á áhættustýringu, sem felst í því að móta eftirlitskerfi sem gerir sjóðnum kleift að greina, meta, vakta og stýra áhættu í starfsemi sjóðsins þar sem því verður við komið. Stjórnin leggur áherslu á að áhættustefnan sé virk í starfsemi sjóðsins og er hún árlega tekin til umræðu á vettvangi stjórnar og eftir atvikum til endurskoðunar í heild eða að hluta. Áhersla er lögð á góða yfirsýn stjórnar og stjórnenda yfir helstu áhættuþætti í rekstri sjóðsins og að starfsmenn sjóðsins hafi þekkingu á hlutverki sínu í ferli áhættustýringar og eftirlits og taki virkan þátt í því.

Stjórn leggur áherslu á að þróa hluthafastefnu sjóðsins með þeim hætti að hún styðji, eftir því sem við verður komið, við góða stjórnarhætti í þeim félögum sem sjóðurinn fer með eignarhlut í.

Mikilvægt er að stjórn, stjórnendur og aðrir starfsmenn meti áhættu og viðeigandi áhættuþætti við ákvarðanatöku eftir því sem eðlilegt er hverju sinni. Frekari upplýsingar um áhættustýringu sjóðsins er að finna í skýringu nr. 23 í ársreikningnum. Stjórnarháttayfirlýsing fyrir árið 2023 er birt í heild í ársskýrslu sjóðsins.

Upplýsingastarf

Sjóðurinn birtir í aðdraganda ársfundar auglýsingu í dagblöðum þar sem gerð er grein fyrir starfsemi og afkomu sjóðsins fyrir liðið ár. Sjóðurinn sendir sjóðfélögum hálfárslega, í mars og september, yfirlit yfir móttækin iðgjöld ásamt útreikningi á áunnum lífeyrisréttindum. Með yfirlitinu í mars fylgir jafnframt sjóðfélagaþrátt þar sem greint var frá starfseminni á liðnu ári. Með yfirliti í september, er greint frá samþykktarbreytingum á ársfundi ef einhverjar eru. Á ársfundi sjóðsins á liðnu ári var m.a. gerð grein fyrir skýrslu stjórnar, ársreikningi, fjárfestingarstefnu og tryggingafræðilegri stöðu sjóðsins. Á vefsíðu sjóðsins má nálgast almennar upplýsingar um sjóðinn, starfsemi, eignasafn, iðgjald, lífeyrisrétt og lánareglur. Sjóðfélagar geta með rafrænu auðkenni nálgast upplýsingar um greiðslusögu sína, réttindi og væntar lífeyrisgreiðslur á sjóðfélaga vef sjóðsins.

Áhrif óvissu í ytra starfsumhverfi

Ytra starfsumhverfi sjóðsins árið 2023 einkenndist af mikilli verðbólgu og háum vöxtum sem leiddu til slakrar ávöxtunar innlendra hlutabréfa. Aukin og þrálát verðbólga hefur mjög neikvæð áhrif á skuldbindingar sjóðsins sem eru að fullu verðtrygðar. Það er því mikið hagsmunamál fyrir sjóðinn að hagstjórnin nái tökum á verðbólgunni. Jafnframt hafa jarðhræringar á Reykjanesi skapað mikla óvissu á starfssvæði sjóðsins. Mikilvægir innviðir eru í hættu og því forgangsmál að tryggja öryggi þeirra eins og unnt er. Jafnframt eru fyrirætlanir ríkisstjórnar um slit ÍL-sjóðs og er óvissa um uppgjör skuldabréfa sjóðsins mikið áhyggjuefni og ef af verður er hætta á að það muni leiða til langvarandi málaferla.

Væntanleg þróun sjóðsins og framtíðarhorfur

Á komandi árum mun lífeyrissjóðurinn hafa áfram að höfuðmarkmiði að ávaxta eignir innan ramma laga og fjárfestingarstefnu sjóðsins í þeim tilgangi að standa undir lífeyrisskuldbindingum og hámarka réttindi sjóðfélaga. Þar sem lífeyrisbyrði sjóðsins er tiltölulega lág, er vænt greiðsluflæði jákvætt til lengri tíma. Hann mun því stækka hratt á næstu árum og fylgja því vissar áskoranir í skipulagi og starfsmannahaldi.

Ófjárhagsleg upplýsingagjöf samkvæmt 66. gr. d í lögum um ársreikninga

Festa lífeyrissjóður telst til eininga tengdum almannahagsmunum eins og hugtakið er skilgreint í lögum um ársreikninga nr. 3/2006, með síðari breytingum.

Lífeyrissjóðurinn fylgir ákvæði í gr. 66.d í lögum nr. 3/2006 um ársreikninga þar sem fram kemur m.a. að í yfirliti með skýrslu stjórnar skuli fylgja upplýsingar sem nauðsynlegar eru til að leggja mat á þróun, umfang, stöðu og áhrif sjóðsins í tengslum við umhverfis-, félags- og starfsmannamál. Jafnframt skal gerð grein fyrir stefnu sjóðsins í mannréttindamálum og hvernig sjóðurinn spornar við spillingar- og mútumálum. Hvað gerð stefnu í þessum málum varðar byggir lagaákvæðið á svokallaðri „fylgja eða skýra reglur“ (e. comply or explain).

Skýrsla stjórnar Festu lífeyrissjóðs

Viðskiptalíkan Festu lífeyrissjóðs

Hjá lífeyrissjóðnum starfa 15 starfsmenn í 14,7 stöðugildum á þremur starfsstöðvum. Umhverfislegt umfang takmarkast við rekstur skrifstofa sjóðsins og taka aðföng, hráefnisnotkun og umhverfisáhrif rekstursins mið af því.

Viðskiptalíkan sjóðsins byggir á því að meginhlutverk hans samkvæmt lögum og samþykktum hans er að taka á móti iðgjöldum sjóðfélaga, ávaxta þau og greiða út lífeyri vegna elli, örorku og fráfalls sjóðfélaga. Meginþættir í starfsemi sjóðsins lúta því, auk móttöku og skráningu iðgjalda og reksturs lífeyrisdeildar, að fjárfestingastarfsemi. Innlendum fjárfestingum er að meginsteftu stýrt beint af sjóðnum en erlend eignasöfn sjóðsins eru í vörslu erlendra eignastýringaraðila á grundvelli samninga þar um. Stór hluti sjóðfélaga á aðild að sjóðnum á grundvelli kjarasamninga en ákveðinn hluti sjóðfélaga sem ekki byggja kjör sín á kjarasamningum eru einnig aðilar að sjóðnum.

Til að gæta að hæfisreglum, rétttri meðferð fjármuna sjóðsins og þáttum eins og spillingu og mútumálum er m.a. byggt á eftirfarandi;

- Stjórn hefur sett sjóðnum samskipta- og siðareglur.
- Stjórn hefur samþykkt reglur um uppljóstrara (e. Whistleblower).
- Stjórn hefur sett reglur um viðskipti stjórnar og starfsmanna með fjármálagerninga.
- Stjórn hefur samþykkt stefnu um sjálfbærni og ábyrgar fjárfestingar.
- Stjórn hefur samþykkt viðamikla áhættustefnu og áhættustýringarstefnu sem yfirfarin er árlega.
- Í gildi eru reglur sjóðsins sem ætlað er að sporna gegn peningaþvætti og fjármögnun hryðjuverka, sbr. gildandi lög þ.a.l.
- Innra eftirlit sjóðsins er stutt af skjöludum reglum og ferlum og byggir meðal annars á margþættum aðskilnaði starfa, afstemmingum og krossprófunum sem eru til þess fallnar að styðja við traustan rekstur.
- Innri endurskoðun sjóðsins er áhættumiðuð og tekur mið af reglum Fjármálaeftirlits Seðlabanka Íslands nr. 577/2012 um endurskoðunardeildir og sjálfstætt starfandi eftirlitsaðila lífeyrissjóða.
- Innri og ytri endurskoðendur og Fjármálaeftirlit Seðlabanka Íslands hafa með höndum margþætt fjárhagslegt og ófjárhagslegt eftirlit með starfsemi lífeyrissjóðsins.
- Í hluthafastefnu sjóðsins er m.a. lögð áhersla á að þau fyrirtæki sem sjóðurinn fjárfestir í ástundi góða stjórnarhætti og séu rekin lögum samkvæmt.
- Fjárfestingarstefna sjóðsins er samþykkt af stjórn og tekur hún m.a. á þeim siðferðilegu viðmiðum sem koma fram í stefnu um sjálfbærni og ábyrgar fjárfestingar.
- Stjórn hefur skipað endurskoðunarnefnd sem heyrir beint undir stjórn. Endurskoðunarnefnd sjóðsins fylgist með virkni innra eftirlits og áhættustýringar og er í reglulegum samskiptum við innri og ytri endurskoðendur sjóðsins er varðar fjárhagsleg og ófjárhagsleg málefni hans.

Megináhrif sjóðsins á samfélagslegt umhverfi

Megináhrif sjóðsins á samfélagslegt umhverfi sitt felst annars vegar í getu hans og styrk til að greiða sjóðfélögum sínum lífeyri og hins vegar í fjárfestingarstarfsemi og aðkomu hans að innlendum fjármálamarkaði. Það gerir sjóðurinn meðal annars með ábyrgum fjárfestingum og góðum stjórnarháttum.

Lífeyrissjóðurinn greiðir nú um 600 milljónir króna á mánuði í lífeyri til sjóðfélaga sinna og nema heildareignir sjóðsins rúmlega 280 milljörðum króna. Árleg tryggingafræðileg úttekt, áhættustefna og áhættustýringarstefna sjóðsins gegna mikilvægu hlutverki hvað þennan þátt í rekstri sjóðsins varðar. Forstöðumaður áhættueftirlits sjóðsins gefur stjórn reglulega skýrslur varðandi ýmsa áhættuþætti sjóðsins.

Fjárfestingastarfsemi sjóðsins byggir á samþykktri fjárfestingarstefnu sem kynnt er í ársskýrslu og á vef sjóðsins. Þar koma m.a. fram siðferðileg viðmið sjóðsins í fjárfestingum. Gerð er sérstök grein fyrir framfylgni sjóðsins við stefnu um sjálfbærni og ábyrgar fjárfestingar í ársskýrslu sjóðsins.

Skýrsla stjórnar Festu lífeyrissjóðs

Iceland SIF

Lífeyrissjóðurinn er meðal stofnaðila að Iceland SIF sem er sjálfstæður umræðuvettvangur fyrir ábyrgar og sjálfbærar fjárfestingar. Megintilgangur þess er að efla þekkingu fjárfesta á aðferðafræði sjálfbærra og ábyrgra fjárfestinga og stuðla að aukinni umræðu um ábyrgar og sjálfbærar fjárfestingar. Lífeyrissjóðurinn hefur þegar stigið skref í framkvæmd stefnu hans um sjálfbærni og ábyrgar fjárfestingar og mun gera áfram á komandi mánuðum og árum. Til marks um það er meðal annars nálgun sjóðsins á einstök fjárfestingarverkefni. Áhersla er lögð á að flétta saman ábyrgar fjárfestingar og það hlutverk sjóðsins að ná góðri langtímaávöxtun á þær eignir sem sjóðurinn hefur í umsjá sinni. Sjóðurinn mun leitast við að sýna frumkvæði í þeim efnum á sama tíma og hann lítur til þess sem vel er gert af öðrum aðilum á fjármálamarkaði.

Góðgerðarmálefni

Í lögum um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða er kveðið á um að sjóðnum sé ekki heimilt að inna af hendi framlög í öðrum tilgangi en er lítur að starfsemi hans. Af því leiðir að sjóðnum er óheimilt að inna af hendi fjárframlög til góðgerðarmála.

Starfsmannamál

Festa leggur áherslu á að skapa starfsfólki jöfn tækifæri og heilbriggt, öruggt og hvetjandi vinnuumhverfi. Mismunur er aldrei liðin hvort sem er á grundvelli kynferðis, kynþáttar, trúar, aldurs, uppruna eða annarra ástæðna. Hjá sjóðnum starfa 15 manns þar af átta konur og sjö karlar. Starfsmannavelta hjá sjóðnum hefur verið mjög lítil í gegn um árin. Sjóðurinn hefur þá stefnu að gæta jafnréttis milli karla og kvenna og að hver starfsmaður sé metinn að verðleikum.

Launahlutfall framkvæmdastjóra reiknað sem hlutfall af miðgildi launa allra starfsmanna var 2,02 á starfsárinu.

Áætlun gegn einelti og áreitni

Það er stefna sjóðsins að starfsmenn sýni samstarfsfólki sínu kurteisi og virðingu í samskiptum. Einelti, áreitni og vanlíðan er ekki umborin á vinnustaðnum. Kynferðisleg áreitni og annað andlegt eða líkamlegt ofbeldi fellur hér undir. Stjórnendum ber að stuðla að því að grundvallarreglur samskipta á vinnustað séu virtar. Í þessu skyni hefur sjóðurinn sett sér stefnu í málum er varða einelti, kynferðislega- og/eða kynbundna áreitni og ofbeldi.

Heilsuvernd og öryggismál

Festa viðurkennir mikilvægi heilsuefingar og styrkir starfsfólk sjóðsins í heilsurækt. Einstaka starfsmenn sjóðsins hafa jafnframt sótt námskeið í fyrstu hjálpi. Þar sem því verður við komið eru upphækkunleg borð á starfsstöðvum. Starfsfólk fær reglulega fræðslu um tölvuöryggismál ásamt fræðslu um öryggismál og brunavarnir í húsnæði sjóðsins, ásamt þjálfun í viðbrögðum við bruna. Öryggishnappar hafa verið settir upp hjá því starfsfólki sem sinnir þjónustu við sjóðfélaga.

Starfsmannastefna- og fræðslustefna

Í starfsmanna- og fræðslustefnu sjóðsins er lögð áhersla á að sjóðurinn sé góður og eftirsóknarverður vinnustaður. Í henni er lögð áhersla á gott starfsumhverfi, virka upplýsingagjöf til starfsmanna, teymisvinnu, þjálfun, heilsuefingu og endurmenntun starfsmanna, virðingu og umburðarlyndi í samskiptum.

Persónuvernd

Festa hefur sett sér persónuverndarstefnu og hjá sjóðnum er starfandi persónuverndarfulltrúi. Engar kvartanir vegna brota á reglum eða lögum um persónuvernd bárust á árinu 2023 og engir öryggisbrestir eða leki á persónuupplýsingum átti sér stað á árinu.

Varnir gegn spillingar- og mútumálum

Sjóðurinn hefur sett sér samskipta- og siðareglur sem m.a. varða það hvernig sjóðurinn spornar við spillingar- og mútumálum. Einnig eru til staðar reglur um aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka samþykktar af stjórn. Lögð er áhersla á að upplýsa nýja starfsmenn um samskipta- og siðareglur sjóðsins. Jafnframt hefur starfsfólk verið upplýst um reglur varðandi aðgerðir gegn peningabætti og fjármögnun hryðjuverka á starfsmannafundum, auk innri verkferla þ.a.l.

Hjá sjóðnum er starfandi ábyrgðarmaður um eftirlit og hlýtingu með einkaviðskiptum starfsmanna og stjórnar ásamt sérfræðingi í áhættueftirliti.

Skýrsla stjórnar Festu lífeyrissjóðs

Umhverfismál

Sjóðurinn hefur þá stefnu að flokka og skila raf- og rafeindatækjum, sem ekki eru notuð lengur við rekstur hans, til endurvinnslu og er með því dregið úr ofnýtingu auðlinda. Mörg raftæki innihalda fágæta málma sem nýst geta aftur auk þess að innihalda hættuleg spilliefni sem meðhöndla þarf með viðeigandi hætti.

Skjalavistun sjóðsins er að mestu orðin rafræn. Þegar hefur dregið úr pappírnotkun af þessum sökum. Þannig dróst kostnaður sjóðsins vegna pappírs og ritfanga saman sem nemur 28,6% á milli árána 2022-2023. Markmið sjóðsins er að skjalavistun verði að fullu rafræn til framtíðar.

Sjóðurinn leggur jafnframt áherslu á orkusparnað í starfseminni. Kostnaður vegna hita og rafmagns dróst saman um 15% á milli árána 2022-2023.

Lögð er áhersla á lágmrökun og flokkun úrgangs til endurvinnslu meðal starfsfólks og góða nýtingu matvæla í mötuneyti sjóðsins til að sporna við matarsóun.

Mannréttindi

Mannréttindi eru grundvallarréttindi sem allir menn eiga kröfu til. Lífeyrissjóðurinn metur alla jafnt og mismunar fólki ekki á grundvelli kynþáttar eða þjóðernislegs uppruna, kynhneigðar, stjórnmálaskoðana, trúarbragða, heimspekilegrar sannfæringar eða annarra ástæðna.

Atburðir eftir lok reikningsárs

Frá lokum reikningsárs fram að áritunardegi hafa ekki orðið atburðir sem gætu haft áhrif á tryggingafræðilega stöðu sjóðsins.

Það er álit stjórnar sjóðsins að allar upplýsingar komi fram í ársreikningnum, sem nauðsynlegar eru til að glöggva sig á stöðu hans í árslok, rekstrarárangri ársins og fjárhagslegri þróun. Stjórn og framkvæmdastjóri sjóðsins staðfesta hér með ársreikninginn með undirritun sinni.

Reykjavík, 26. mars 2024

Stjórn

Kristín Magnúsdóttir
formaður

Eyrún Jana Sigurðardóttir
varaformaður

Örvar Ólafsson
meðstjórnandi

Silja Eyrún Steingrímsdóttir
meðstjórnandi

Sigurður Ólafsson
meðstjórnandi

Þór Hreinsson
meðstjórnandi

Framkvæmdastjóri

Gylfi Jónasson

Áritun óháðs endurskoðanda

Til stjórnar og sjóðfélaga Festu lífeyrissjóðs

Álit

Við höfum endurskoðað meðfylgjandi ársreikning Festu lífeyrissjóðs fyrir árið 2023, að undanskilinni skýrslu stjórnar.

Það er álit okkar að ársreikningurinn gefi glögga mynd af afkomu lífeyrissjóðsins á árinu 2023, efnahag hans 31. desember 2023, breytingu á handbæru fé á árinu 2023 og tryggingafræðilegri stöðu 31. desember 2023, í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða.

Álit okkar er í samræmi við skýrslu okkar til endurskoðunarnefndar.

Ársreikningurinn innifelur

- Skýrslu stjórnar.
 - Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2023.
 - Efnahagsreikning 31. desember 2023.
 - Yfirlit um sjóðstreymi árið 2023.
 - Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu samtryggingardeildar 31. desember 2023.
 - Skýringar, sem innifela helstu reikningsskilaaðferðir og aðrar skýringar.
 - Deildaskipt yfirlit, sem innifela deildaskipt yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2023, deildaskiptan efnahagsreikningur 31. desember 2023 og deildaskipt yfirlit um sjóðstreymi 2023.
- Skýrsla stjórnar er undanskilin endurskoðun, sbr. kafla um aðrar upplýsingar.

Grundvöllur álits

Endurskoðað var í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt stöðlunum er nánar útskýrð í kaflanum um ábyrgð endurskoðenda.

Óhæði

Við erum óháð lífeyrissjóðnum samkvæmt ákvæðum laga um endurskoðendur og endurskoðun og sidareglna sem gilda um endurskoðendur á Íslandi og varða endurskoðun okkar á ársreikningi lífeyrissjóðsins. Við uppfyllum jafnframt aðrar kröfur um starf okkar sem endurskoðendur í samræmi við ákvæði sidareglna.

Samkvæmt okkar bestu vissu, lýsum við yfir að önnur þjónusta sem við höfum veitt sjóðnum er í samræmi við ákvæði íslenskra laga og reglna og að við höfum ekki veitt þjónustu sem óheimilt er að veita samkvæmt ákvæðum 5.1. gr. Evrópureglugerðar nr. 537/2014.

Við höfum ekki veitt sjóðnum aðra þjónustu en endurskoðun á árinu 2023.

Við teljum að við endurskoðunina höfum við aflað nægilegra og viðeigandi gagna til að byggja álit okkar á.

Áritun óháðs endurskoðanda

Lykilatriði endurskoðunarinnar

Lykilatriði endurskoðunarinnar eru þau atriði sem að okkar faglega mati höfðu mesta þýðingu í endurskoðun okkar á ársreikningi sjóðsins árið 2023. Sem hluti af endurskoðun okkar á ársreikningnum voru þessi lykilatriði skoðuð sérstaklega. Við látum ekki í ljós sérstakt álit varðandi þessi lykilatriði, einungis er látið í ljós álit á ársreikningnum í heild.

Lykilatriði endurskoðunarinnar

Mat óskráðra eignarhluta í félögum og sjóðum
Vísað er til skýringa nr. 2.1 um grundvöll reikningsskila, skýringu nr. 11 um eignarhluti í félögum, skýringu nr. 12 um blutdeildarskárteini og sjóði og skýringu nr. 22 um fjármálagerninga.

Bókfært verð eignarhluta í félögum og sjóðum nam 146.295 millj. kr. (2022: 135.892 millj. kr.) eða 52% af heildareignum þann 31. desember 2023, af því eru 42.613 milljarðar kr. óskráð (2022: 39.513 millj. kr.). Þessar óskráðu eignir eru flokkaðar í gangvirdisþrepi 2 og 3 í skýringum í ársreikningi.

Meðal eignarhluta í félögum og sjóðum eru óskráðar eignir. Verðmæti þessara fjárfestinga er háð mati stjórnenda, þeim forsendum sem eru notaðar og vali á útreikningsaðferð eða líkani og getur haft veruleg áhrif á niðurstöðu matsins.

Vegna þess hve matskenndur liðurinn er og vegna stærðar í efnahagsreikningi sjóðsins, teljum við mat á óskráðum fjárfestingum vera lykilatriði við endurskoðun okkar.

Endurskoðunaraðgerðir

Endurskoðun á mati óskráðra eignarhluta í félögum og sjóðum fólst meðal annars í eftirfarandi þáttum:

- Fjárfestingarferilinn var yfirfarinn. Við yfirförum aðferðafræði og forsendur við mat.
- Gögn sem útreikningar og forsendur mismunandi verðmatsaðferða voru byggð á voru yfirfarin og metin.
- Framkvæmdir voru sjálfstæðir útreikningar af verðmatssérfræðingi PwC á verðmæti úrtaks óskráðra fjárfestinga
- Í þeim tilvikum þar sem verðmat byggðist á nýlegum viðskiptum voru þau viðskipti sannreynd.
- Flokkun óskráðra fjárfestinga í stigkerfi gangvirdis var yfirfarin.

Viðeigandi skýringar voru yfirfarnar.

Lykilatriði endurskoðunarinnar

Mat á lífeyrisskuldbindingu
 Lífeyrisskuldbinding sjóðsins nam 573.555 millj. kr. þann 31. desember 2023 (2022: 505.447 millj. kr.). Tryggingafræðileg staða þann 31. desember nam - 4,4% þar sem skuldbindingar voru umfram eignir í árslok (2022: -4,6%). Lífeyrisskuldbinding er reiknuð út af óháðum tryggingastærðfræðingi.

Vegna þess hve flóknir útreikningarnir eru og vegna stærðar og mikilvægi fyrir sjóðinn, teljum við mat á lífeyrisskuldbindingu vera lykilatriði við endurskoðun okkar.

Endurskoðunaraðgerðir

Endurskoðun á mati á lífeyrisskuldbindingu fólst meðal annars í eftirfarandi þáttum:

- Við lögðum mat á óhæði og hæfi tryggingastærðfræðings.
 - Ferli við útreikninga var yfirfarið.
 - Framkvæmdar voru aðgerðir með úrtökum til að sannreyna inntaksgögn og útreikninga
 - Framkvæmdar voru greiningaraðgerðir á þróun lífeyrisskuldbindingar, forsendum og niðurstöðum.
- Viðeigandi skýringar voru yfirfarnar ásamt yfirliti um tryggingafræðilega stöðu.

Áritun óháðs endurskoðanda

Aðrar upplýsingar, þ.m.t. skýrsla stjórnar

Stjórn og framkvæmdastjóri bera ábyrgð á öðrum upplýsingum. Aðrar upplýsingar eru skýrsla stjórnar, viðauki við ársreikning um úrdrátt úr ársreikningi á ensku og ársskýrsla sjóðsins, sem lágu fyrir við áritun okkar.

Álit okkar á ársreikningnum nær ekki til annarra upplýsinga, þ.m.t. skýrslu stjórnar og við staðfestum þær ekki á neinn hátt.

Í tengslum við endurskoðun okkar á ársreikningi sjóðsins ber okkur að yfirfara aðrar upplýsingar, sem tilgreindar eru hér að ofan, þegar þær liggja fyrir og meta hvort þær eru í verulegu ósamræmi við ársreikninginn eða skilning sem við höfum aflað við endurskoðunina eða ef svo virðist að verulegar rangfærslur séu í þeim. Ef við, á grundvelli vinnu okkar, ályktum að verulegar rangfærslur séu í öðrum upplýsingum ber okkur að skýra frá því. Við höfum ekki greint atriði sem ber að greina sérstaklega frá.

Hvað varðar skýrslu stjórnar höfum við, í samræmi við ákvæði 104. gr. laga um ársreikninga nr. 3/2006, yfirfarið að skýrsla stjórnar hafi að geyma þær upplýsingar sem þær ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga komi þær ekki fram annars staðar í ársreikningnum.

Ábyrgð stjórnar og framkvæmdastjóra á ársreikningnum

Stjórn og framkvæmdastjóri eru ábyrg fyrir gerð og framsetningu ársreikningsins í samræmi við lög um ársreikninga og reglur um ársreikninga lífeyrissjóða. Stjórn og framkvæmdastjóri eru einnig ábyrg fyrir því innra eftirliti sem nauðsynlegt er að sé til staðar varðandi gerð og framsetningu ársreikningsins, þannig að hann sé án verulegra annmarka hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð ársreikningsins ber stjórnendum lífeyrissjóðsins að meta hæfi hans til áframhaldandi starfsemi. Stjórnendum ber að semja ársreikning lífeyrissjóðsins á þeirri forsendu að um áframhaldandi starfsemi sé að ræða, nema stjórnendur ætli að leysa lífeyrissjóðinn upp eða hætta rekstri hans, eða hafi ekki raunhæft val um annað en að hætta starfsemi sjóðsins. Stjórnendum lífeyrissjóðsins ber að setja fram viðeigandi skýringar varðandi hæfi hans til áframhaldandi starfsemi ef við á og hvers vegna stjórnendur beita forsendunni um áframhaldandi starfsemi við gerð og framsetningu ársreikningsins.

Stjórn og endurskoðunarnefnd skulu hafa eftirlit með gerð og framsetningu ársreikningsins.

Ábyrgð endurskoðanda á endurskoðun ársreikningsins

Markmið okkar er að afla nægjanlegrar vissu um að ársreikningurinn sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka og gefa út áritun með álit okkar. Nægjanleg víska er mikil víska en ekki trygging þess að endurskoðun, sem framkvæmd er í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla, muni ávallt leiða í ljós alla verulega annmarka séu þeir til staðar. Annmarkar geta stafað af sviksemi eða mistökum og eru metnir verulegir ef þeir, einir og sér eða samanlagðir, gætu haft áhrif á fjárhagslegar ákvarðanir notenda sem grundvallaðar eru á ársreikningnum.

Endurskoðun í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla byggir á faglegu mati og faglegri tortryggni. Við framkvæmum einnig eftirfarandi:

Greinum og metum áhættuna af verulegum annmörkum, vegna sviksemi eða mistaka, og skipuleggjum endurskoðunaraðgerðir til að mæta þessari áhættu og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi grunnur fyrir álit okkar. Áhættan af því að greina ekki verulega annmarka sem stafa af sviksemi er meiri en áhætta af annmörkum vegna mistaka, þar sem sviksemi getur stafað af fölsun, misvísandi framsetningu ársreiknings, að mikilvægum atriðum sé viljandi sleppt, samanteknum ráðum eða að innra eftirlit sé sniðgengið.

Öflum skilnings á innra eftirliti sem er viðeigandi fyrir endurskoðun okkar í þeim tilgangi að hanna endurskoðunaraðgerðir, en ekki til þess að gefa álit á virkni innra eftirlits lífeyrissjóðsins.

Metum hvort val stjórnenda á reikningsskilaaðferðum sé viðeigandi og hvort matsaðferðir þeirra séu raunhæfar. Einnig skoðum við hvort tengdar skýringar séu við hæfi.

Áritun óháðs endurskoðanda

Ábyrgð endurskoðanda á endurskoðun ársreikningsins (framhald)

Ályktum um notkun stjórnenda á forsendunni um áframhaldandi starfsemi og metum á grundvelli endurskoðunarinnar hvort verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi eða hvort aðstæður séu til staðar sem gætu valdið verulegum efasemdum um rekstrarhæfi. Ef við teljum að veruleg óvissa ríki, ber okkur að vekja sérstaka athygli á videigandi skýringum í ársreikningnum um óvissuna og ef þær upplýsingar eru ekki nægjanlegar að okkar mati, víkjum við frá fyrirvaralausum álitum. Niðurstaða okkar byggir á þeim endurskoðunargögnum sem við höfum aflað fram að dagsetningu áritunar okkar. Engu að síður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni leitt til þess að lífeyrissjóðurinn verði ekki lengur rekstrarhæfur.

Metum framsetningu, gerð og innihald ársreikningsins í heild, að meðtöldum skýringum og hvort hann grundvallast á fyrirbyggjandi færslum og atburðum og gefi glögga mynd samanber álit okkar.

Við upplýsum stjórn og endurskoðunarnefnd meðal annars um áætlað umfang og tímasetningu endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem upp geta komið í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka í innra eftirliti ef við á.

Við höfum lýst því yfir við stjórn og endurskoðunarnefnd að við uppfyllum nauðsynleg siðferðis- og óhæðisskilyrði og við munum láta þeim í té allar upplýsingar um hugsanleg tengsl og önnur atriði sem gætu haft áhrif á óhæði okkar og trúnað.

Við höfum lagt mat á hvaða atriði, af þeim atriðum sem við höfum upplýst stjórn og endurskoðunarnefnd um, höfðu mesta þýðingu á yfirstandandi ári og eru það lykilatriði endurskoðunarinnar. Við lýsum þessum lykilatriðum í áritun okkar nema lög og reglur leyfi ekki að upplýst sé opinberlega um tiltekin atriði eða í algjörum undantekningartilfellum þegar mat okkar er að neikvæðar afleiðingar af birtingu slíkra upplýsinga vegi þyngra en ávinningur almennings af birtingu upplýsinganna.

Önnur atriði samkvæmt ákvæðum laga og reglna

Kosning endurskoðanda

Við vorum kosin endurskoðendur á aðalfundi sjóðsins þann 7. maí 2018. Kosning okkar hefur verið endurnýjuð árlega á aðalfundi sjóðsins og höfum við því verið endurskoðendur sjóðsins samfelld í sex ár.

Reykjavík, 26. mars 2024

PricewaterhouseCoopers ehf.

Arna G. Tryggvadóttir
löggiltur endurskoðandi

Yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2023

	Skýr.	2023	2022
Iðgjöld	3		
Iðgjöld sjóðfélaga		4.115.974	3.537.263
Iðgjöld launagreiðenda		11.745.104	10.069.801
Réttindaflutningur og endurgreiðslur		(264.989)	(119.277)
Framlag ríkisins til jöfnunar örorkubyrði		852.164	707.536
		<u>16.448.253</u>	<u>14.195.323</u>
Lífeyrir			
Lífeyrir	4	7.367.554	5.956.794
Umsjónarnefnd eftirlauna	4	0	(41)
Annar beinn kostnaður vegna örorku		15.284	12.580
Framlag í VIRK starfsendurhæfingarsjóð		96.949	80.527
		<u>7.479.787</u>	<u>6.049.860</u>
Hreinar fjárfestingartekjur			
Hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	5	8.970.012	(11.049.742)
Hreinar tekjur af skuldabréfum	5	10.657.127	7.797.550
Vaxtatekjur og gengismunur af handbæru fé		66.592	19.372
Vaxtatekjur af iðgjöldum og öðrum kröfum		91.217	45.847
Fjárfestingargjöld	6	(70.775)	(54.799)
		<u>19.714.172</u>	<u>(3.241.770)</u>
Rekstrarkostnaður			
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	7,8,9	455.971	423.325
		<u>455.971</u>	<u>423.325</u>
Breyting á hreinni eign til greiðslu lífeyris		28.226.667	4.480.367
Hrein eign frá fyrra ári		<u>251.987.247</u>	<u>247.506.880</u>
Hrein eign í árslok til greiðslu lífeyris		<u>280.213.914</u>	<u>251.987.247</u>

Efnahagsreikningur 31. desember 2023

Eignir	Skýr.	31/12/2023	31/12/2022
Fjárfestingar			
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	10,11,12,15	146.294.790	135.892.329
Skuldabréf	13,14,15	126.539.693	110.478.802
		<u>272.834.483</u>	<u>246.371.131</u>
Kröfur			
Kröfur á launagreiðendur	16	2.152.031	1.889.841
Aðrar kröfur	16	1.045.912	250.665
		<u>3.197.942</u>	<u>2.140.506</u>
Ýmsar eignir			
Varanlegir rekstrarfjármunir	17	48.542	42.125
Handbært fé	18	4.298.736	3.554.685
Eignir samtals		<u>280.379.704</u>	<u>252.108.448</u>
Skuldir			
Viðskiptaskuldir			
	19		
Áfallinn kostnaður og fyrirfram innheimtar tekjur		59.202	37.156
Aðrar skuldir		106.589	84.045
		<u>165.790</u>	<u>121.201</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris alls		<u>280.213.914</u>	<u>251.987.247</u>
Skipting á hreinni eign til greiðslu lífeyris			
Hrein eign sameignardeildar		278.736.778	250.809.132
Hrein eign séreignardeildar		1.477.135	1.178.115
		<u>280.213.914</u>	<u>251.987.247</u>
Skuldbindingar utan efnahags	21		
Aðrar skýringar	22,23		
Kennitölur	24		

Yfirlit um sjóðstreymi árið 2023

	2023	2022
Inngreiðslur		
Iðgjöld	15.378.348	12.976.497
Framlag ríkis til jöfnunar örorkubyrði	0	707.536
Innborgaðar vaxtatekjur af handbæru fé og kröfum	248.224	97.138
Aðrar inngreiðslur	3.100	700
	<u>15.629.671</u>	<u>13.781.872</u>
Útgreiðslur		
Lífeyrir	7.479.131	6.046.769
Rekstrarkostnaður	429.458	409.782
Fjárfesting í rekstrarfjármunum	12.357	7.033
Aðrar útgreiðslur	70.775	54.799
	<u>7.991.722</u>	<u>6.518.382</u>
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga	<u>7.637.949</u>	<u>7.263.489</u>
Fjárfestingarhreyfingar		
Innborgaðar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum	3.883.999	3.325.383
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum	(26.054.468)	(27.585.149)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum	20.793.129	22.592.448
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa	8.493.471	9.076.839
Keypt skuldabréf	(16.129.415)	(17.409.390)
Seld skuldabréf	2.232.180	955.814
Ráðstöfun alls	<u>(6.781.104)</u>	<u>(9.044.054)</u>
Hækkun, (lækkun) handbærs fjár	856.845	(1.780.564)
Gengismunur af handbæru fé	(112.794)	(27.419)
Handbært fé í upphafi árs	<u>3.554.685</u>	<u>5.362.669</u>
Handbært fé í árslok	<u>4.298.736</u>	<u>3.554.685</u>

Yfirlit um tryggingafræðilega stöðu samtryggingardeildar 31. desember 2023

Tryggingafræðileg staða	Skýr.	31/12/2023		
		Áfallin skuldbinding	Framtíðar-skuldbinding	Heildar-skuldbinding
Eignir	20			
Hrein eign til greiðslu lífeyris		278.736.778	0	278.736.778
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa		1.374.735	0	1.374.735
Núvirði framtíðariðgjalda		0	268.258.341	268.258.341
Eignir samtals		280.111.513	268.258.341	548.369.854
Skuldbindingar				
Ellilífeyrir		239.169.567	205.297.257	444.466.824
Örorkulífeyrir		49.115.609	49.475.264	98.590.873
Makalífeyrir		9.639.488	6.982.560	16.622.047
Barnalífeyrir		277.666	2.796.892	3.074.558
Núvirði framtíðarrekkstrarkostnaðar		3.875.711	6.924.892	10.800.603
Skuldbindingar samtals		302.078.041	271.476.865	573.554.907
Eignir umfram skuldbindingar		(21.966.528)	(3.218.525)	(25.185.053)
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok		-7,3%	-1,2%	-4,4%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun		-6,5%	-2,4%	-4,6%

Tryggingafræðileg staða	31/12/2022		
	Áfallin skuldbinding	Framtíðar-skuldbinding	Heildar-skuldbinding
Eignir			
Hrein eign til greiðslu lífeyris	250.809.132	0	250.809.132
Mismunur á bókfærðu verði og núvirði skuldabréfa	(1.395.420)	0	(1.395.420)
Núvirði framtíðariðgjalda	0	232.888.859	232.888.859
Eignir samtals	249.413.712	232.888.859	482.302.571
Skuldbindingar			
Ellilífeyrir	211.622.178	180.985.114	392.607.293
Örorkulífeyrir	42.959.088	43.002.026	85.961.114
Makalífeyrir	8.463.184	5.984.450	14.447.634
Barnalífeyrir	244.426	2.446.139	2.690.565
Núvirði framtíðarrekkstrarkostnaðar	3.519.708	6.220.328	9.740.036
Skuldbindingar samtals	266.808.584	238.638.057	505.446.642
Eignir umfram skuldbindingar	(17.394.872)	(5.749.199)	(23.144.071)
Í hlutfalli af skuldbindingum í árslok	-6,5%	-2,4%	-4,6%
Í hlutfalli af skuldbindingum í ársbyrjun	9,0%	-14,2%	-2,6%

Skýringar

1. Starfsemi Festu lífeyrissjóðs

Festa lífeyrissjóður starfar á grundvelli laga nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrirréttinda og starfsemi lífeyrissjóða og hefur til þess fullt starfsleyfi. Hlutverk sjóðsins er að tryggja sjóðfélögum, eftirlifandi mökum þeirra og börnum lífeyri í samræmi við samþykktir sjóðsins og með hliðsjón af lögum um skyldutryggingu lífeyrirréttinda og starfsemi lífeyrissjóða. Meginstarfsemi sjóðsins felst í rekstri samþyggingsjóðs, en að auki rekur hann tvær séreignardeildir.

Lífeyrissjóðurinn veitir viðtöku iðgjaldi til greiðslu lífeyris vegna elli til áviloka, örorku eða andláts skv. nánari ákvæðum laganna. Skylduáðild er að lífeyrissjóðnum og er kveðið á um iðgjald til sjóðsins í kjarasamningum aðila vinnumarkaðarins.

Séreignardeildir Festu lífeyrissjóðs taka við viðbótariðgjöldum sjóðfélaga. Sjóðfélögum í samþyggingsardeild lífeyrissjóðsins, ásamt öðrum sem þess óska, er frjálst að greiða viðbótariðgjöld í séreignardeild. Séreignardeildirnar bjóða upp á tvær ávöxtunarlíðir með vel dreifðu eignarsafni.

Aðildarfélög sjóðsins eru eftirfarandi: Verkalýðs- og sjómannafélag Keflavíkur og nágr., Félag iðn- og tæknigreina, Verkalýðs- og sjómannafélag Sandgerðis, Verkalýðs- og sjómannafélag Grindavíkur, VR, Bárán stéttarfélag, Efling stéttarfélag, Verkalýðsfélag Suðurlands, Verkalýðsfélag Akraness, Verkalýðsfélag Snæfellinga og Stéttarfélag Vesturlands.

2. Reikningsskilaaðferðir

2.1. Grundvöllur reikningsskila

Ársreikningurinn er gerður í samræmi við lög nr. 3/2006 um ársreikninga og reglur Fjármálaeftirlitsins nr. 335/2015 um ársreikninga lífeyrissjóða. Hér fyrir neðan er gerð grein fyrir helstu reikningsskilaaðferðum við gerð ársreiknings lífeyrissjóðsins fyrir árið 2023.

2.2. Starfsrækslu- og framsetningargjaldmiðill

Ársreikningurinn er settur fram í íslenskum krónum, sem er bæði starfsrækslu- og framsetningargjaldmiðill lífeyrissjóðsins. Allar tölur eru settar fram í þúsundum króna nema annað sé tekið fram.

2.3. Mat og ákvarðanir

Við gerð reikningsskilanna þurfa stjórnendur að meta ýmis atriði og gefa sér forsendur um mat á eignum, skuldum, tekjum og gjöldum. Þó svo mat þetta sé samkvæmt bestu vitund stjórnenda geta raunveruleg verðmæti þeirra liða sem þannig eru metnir reynst önnur en niðurstaða samkvæmt matinu. Mat og forsendur eru endurskoðaðar reglulega og eru áhrifin af breytingum færð á því tímabili sem breyting er gerð og jafnframt á síðari tímabilum ef breytingin hefur áhrif á þau. Stjórnendur hafa gefið sér forsendur um og lagt reikningshaldslegt mat á eftirfarandi liði sem hafa veruleg áhrif á ársreikning sjóðsins:

- i) Gangvirði óskráðra eignarhluta í félögum og sjóðum, sjá skýringar 11 og 12.
- ii) Tryggingafræðileg staða, sjá skýringu 20.

2.4. Iðgjöld

Árlegt fjárframlag ríkissjóðs til jöfnunar á örorkubyrði lífeyrissjóða er fært sem sérstakur liður undir iðgjöld. Áætluð óinnheimt iðgjöld ásamt dráttarvöxtum eru færð í efnahagsreikningi undir liðnum kröfur á launagreiðendur. Mat þeirra byggist á reynslu liðinna ára og stuðst er við gögn og greiðslur sem fyrir liggja um skil eftir lok reikningsársins.

2.5. Hreinar fjárfestingartekjur

Undir þennan lið eru færðar allar fjárfestingartekjur sjóðsins að fráregnum öllum fjárfestingargjöldum. Viðskipti í öðrum gjaldmiðlum en íslenskum krónum eru umreiknuð yfir í íslenskar krónur á gengi viðskiptadags. Gengismunur sem myndast við greiðslu og innheimtu krafna er færður í yfirliti um breytingu á hreinni eign sem og áfallinn gengismunur á eignir í árslok.

2.5a. Hreinar tekjur af skuldabréfum

Þessi liður samanstendur af tekjum af fjárfestingum sjóðsins í skuldabréfum, að fráregnum gjöldum vegna slíkra fjárfestinga annarra en gjalda sem tilgreind eru í skýringu nr. 6 um fjárfestingargjöld. Hér eru færðar vaxatekjur, verðbætur og lántökuþóknar af skuldabréfum, hagnaður og tap af sölu skuldabréfa, breytingar á gangvirði til hækkunar og lækkunar og hliðstæðar tekjur og gjöld. Hér undir er einnig færð varúðarniðurfærsla skuldabréfa vegna tapshættu sem er fyrir hendi á reikningsskiladegi.

2.5b. Tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum

Þessi liður samanstendur af tekjum af fjárfestingum sjóðsins í hlutabréfum og hlutdeildarskírteinum, að fráregnum gjöldum vegna slíkra fjárfestinga annarra en gjalda sem tilgreind eru í skýringu nr. 6 um fjárfestingargjöld. Undir þennan lið falla arðgreiðslur, söluhagnaður og sölutap sem og breytingar á gangvirði. Arðstekjur eru tekjufærðar þegar ákvörðun aðalfundar um arðgreiðslu í viðkomandi félögum liggur fyrir. Í skýringu 5 má sjá hreinar fjárfestingartekjur 20 stærstu fjárfestinga sjóðsins í félögum og sjóðum.

2.5c. Fjárfestingargjöld

Undir þennan lið eru færð fjárfestingargjöld og þóknar til fjármálagjafna vegna umsýslu og vörslugjalda. Í skýringu nr. 6 er greint frá beinum fjárfestingargjöldum sem greidd eru af sjóðnum, auk áætlaðra og reiknaðra fjárfestingargjalda vegna fjárfestinga sjóðsins í innlendum og erlendum verðbréfum. Slíkur kostnaður er ekki greiddur af sjóðnum sjálfum, heldur þáttaður inn í gengi viðkomandi eigna.

2.6. Rekstrarkostnaður

Allur skrifstofu- og stjórnunarkostnaður lífeyrissjóðsins fellur undir rekstrarkostnað, þ.m.t. launakostnaður starfsmanna sjóðsins. Kostnaðurinn er færður til gjalda þegar hann fellur til. Frá rekstrarkostnaði dregst þóknun til sjóðsins vegna innheimtu gjalda fyrir stéttarfélög.

2.7. Fjárfestingar

Fjárfestingar eru fjármálagerningar samkvæmt skilgreiningu laga um markaði fyrir fjármálagerninga nr. 115/2021. Fjárfestingar sjóðsins samanstanda af eignarhlutum í félögum og sjóðum, skuldabréfum og öðrum fjárfestingum. Stjórnendur ákvarða flokkun fjárfestinga þegar þær eru færðar í upphafi og endurmata þessa flokkun á hverjum reikningsskiladegi.

Skýringar

2. Reikningsskilaaðferðir (framhald)

2.7. Fjárfestingar (framhald)

2.7a. Matsaðferðir fjárfestinga

Fjármálagerningar, aðrir en útlán til sjóðfélaga og skuldabréf sem haldið er til gjalddaga, eru metnir á gangvirði í samræmi við settar reikningsskilareglur. Útlán til sjóðfélaga og skuldabréf, sem sjóðurinn tilgreinir að verði haldið til gjalddaga, eru færð á afskrifuðu kostnaðarverði miðað við upphaflega ávöxtunarkröfu og aðferð virkra vaxta. Gangvirði fjármálagerna sem skráðir eru á skipulegum markaði er markaðsverð í árslok, en gangvirði annarra fjárfestinga (óskráðra) í þessum flokki byggist á verðmatsaðferðum sem lýst er í skýringu nr. 22. Í þeirri skýringu eru jafnframt upplýsingar um stígskiptingu gangvirðis samkvæmt verðmatsaðferðum.

2.7b. Eignarhlutir í félögum og sjóðum

Eignarhlutir í félögum og sjóðum eru hlutabréf og hlutdeildarskírteini verðbréfa- og sérhæfðra sjóða. Þessi flokkur fjárfestinga er færður á gangvirði.

2.7c. Skuldabréf

Undir skuldabréf eru færð öll skuldabréf, bæði skuldabréf sem eru á afskrifuðu kostnaðarverði og gangvirði. Undir þennan flokk falla jafnframt útlán. Skuldabréf og útlán eru færð með áföllnum vöxtum, verðbótum og gengismun í árslok. Verðbatur miðast við viðeigandi vísitölu næsta mánaðar eftir lok reikningsárs. Í skýringu nr. 13 er gerð nánari grein fyrir skiptingu skuldabréfa eftir reikningshaldslegri meðhöndlun.

2.7d. Niðurfærsla skuldabréfa og útlána

Við mat á útlánunum og skuldabréfum sem færð eru á afskrifuðu kostnaðarverði er tekið tillit til tapsáhættu vegna óvissu um innheimtu sem kann að vera fyrir hendi á reikningsskiladegi í samræmi við settar reikningsskilareglur. Hér er ekki um endanlega afskrift að ræða heldur er myndaður niðurfærslureikningur til að mæta þeim kröfum sem kunna að tapast. Við niðurfærsluna hafa sérstakar áhættur verið metnar jafnframt því sem reiknuð er almenn niðurfærsla. Niðurfærslureikningurinn er dreginn frá stöðu skuldabréfa og útlána til sjóðfélaga í árslok. Í skýringu nr. 14 er gerð frekari grein fyrir niðurfærslu skuldabréfa og útlána.

2.7e. Aðrar fjárfestingar

Undir aðrar fjárfestingar eru færðar allar fjárfestingar sem ekki falla undir liði sem taldir eru upp hér að ofan. Hér eru meðal annars færðar húseignir og lóðir sem tekin voru yfir til fullnustu greiðslu. Fullnustueignir eru færðar á gangvirði eða kostnaðarverði hvort sem lægra reynist á reikningsskiladegi.

2.8. Kröfur

Kröfur eru færðar á gangvirði við upphaflega skráningu í bókhald. Á hverjum reikningsskiladegi eru kröfur metnar með hlíðsjón af tapsáhættu og fært til lækkunar á kröfunum samkvæmt niðurstöðu slíks mats.

2.9. Varanlegir rekstrarfjármunir og óefnislegar eignir

Fasteignir og aðrir varanlegir rekstrarfjármunir eru færðir á kostnaðarverði að frádrögnum afskriftum. Afskriftir eru reiknaðar sem fastur árlegur hundraðshluti af kostnaðarverði og greinast þannig: Fasteign undir starfsemi sjóðsins er afskrifuð um 2%, endurbætur á fasteigninni um 6,7%, innréttingar, skrifstofutæki og tölvu- og hugbúnaður um 25%.

2.10. Handbært fé

Handbært fé er fært í efnahagsreikning á gangvirði. Handbært fé samkvæmt sjóðstreymi samanstendur af óbundnum bankainnstæðum í íslenskum krónum og erlendum gjaldmiðlum. Í skýringu 18 er nánari grein gerð fyrir skiptingu gjaldmiðla í lok árs.

2.11. Umreikningur í íslenskar krónur

Eignir og skuldir í erlendra mynt eru umreiknaðar í íslenskar krónur miðað við opinbert gengi Seðlabanka Íslands í árslok.

2.12 Samanburðarfjárhæðir

Þar sem það hefur átt við hefur samanburðarfjárhæðum verið breytt til þess að gæta samræmis við breytingu á framsetningu þessa árs.

3. Iðgjöld

	31/12/2023	31/12/2022
Iðgjöld samtryggingardeildar greinast þannig:		
Iðgjöld á tímabilinu.....	15.637.227	13.416.278
Réttindaflutningur og endurgreiðslur nettó.....	(268.853)	(115.117)
	<u>15.368.373</u>	<u>13.301.161</u>
Iðgjöld séreignardeildar greinast þannig ¹⁾:		
Iðgjöld á tímabilinu.....	223.852	190.786
Réttindaflutningur og endurgreiðslur nettó.....	3.864	(4.161)
	<u>227.715</u>	<u>186.626</u>
Framlag ríkisins til jöfnunar örorkubyrði.....	852.164	707.536
Iðgjöld samtryggingar- og séreignardeildar samtals.....	<u>16.448.253</u>	<u>14.195.323</u>

1) Þar af numu iðgjöld í tilgreinda séreign 142,6 milljón króna á árinu 2023 samanborið við 122,2 milljónir árið 2022.

Skýringar

4. Lífeyrir

Lífeyrir samtryggingardeildar greinist þannig:

	Eftirlaun skv. samþ. sjóðsins	Umsjónarnefnd eftirlauna	Samtals 31/12/2023	Samtals 31/12/2022
Ellilífeyrir	4.956.886	0	4.956.886	3.901.209
Örorkulífeyrir	2.051.632	0	2.051.632	1.749.673
Makalífeyrir	235.124	0	235.124	195.270
Barnalífeyrir	64.105	0	64.105	60.101
	<u>7.307.748</u>	<u>0</u>	<u>7.307.748</u>	<u>5.906.253</u>

Lífeyrir séreignardeildar greinist þannig:

Greiðslur iðgjalda inn á húsnæðislán.....	23.075	18.176
Útgreiðslur séreignalífeyris vegna Covid-19.....	0	366
Ellilífeyrir.....	34.826	31.748
Makalífeyrir.....	1.521	251
Örorkulífeyrir.....	385	0
	<u>59.806</u>	<u>50.541</u>
Lífeyrir samtryggingar- og séreignardeildar samtals.....	<u>7.367.554</u>	<u>5.956.794</u>

5. Hreinar fjárfestingartekjur

Hreinar tekjur af eignarhlutum í innlendum félögum og sjóðum greinast þannig:

	Bókfært verð 31/12/2023	Arður	Gangvirdis-breyting	Hreinar tekjur 2023	Hreinar tekjur 2022
Marel hf.....	5.753.249	28.573	(220.685)	(192.112)	(4.378.195)
Arion banki hf.....	5.291.854	247.991	158.147	406.138	(661.165)
Hagar hf.....	4.019.934	105.882	372.539	478.421	356.444
Hampiðjan hf.....	3.023.726	29.138	432.094	461.232	67.929
Sildarvinnslan hf.....	2.842.567	49.023	(460.650)	(411.627)	546.561
Jarðvarmi slhf.....	2.481.847	0	48.678	48.678	272.988
Íslandsbanki hf.....	2.218.494	88.646	(149.536)	(60.890)	15.349
Reitir fasteignafélag hf.....	2.214.341	52.363	(143.276)	(90.913)	178.752
Stefnir - Innlend hlutabréf hs.....	2.084.964	16.842	(138.490)	(121.648)	(257.850)
Blávarmi slhf.....	1.888.564	0	260.899	260.899	10.879
Aðrar og smærri eignir.....	20.920.908	593.625	(77.711)	515.913	(1.101.501)
	<u>52.740.447</u>	<u>1.212.082</u>	<u>82.010</u>	<u>1.294.092</u>	<u>(4.949.807)</u>

Hreinar tekjur af eignarhlutum í erlendum félögum og sjóðum greinast þannig:

	Bókfært verð 31/12/2023	Áhrif gjaldmiðils	Gangvirdis-breyting/arður	Hreinar tekjur 2023	Hreinar tekjur 2022
Ishares Developed World Index Fund.....	20.348.344	(872.499)	4.066.661	3.194.162	(1.815.640)
JSS Global Themes Fund P Class.....	7.571.301	(50.506)	919.619	869.113	(1.709.321)
Skagen KON-TIKI F.....	5.106.041	(344.817)	253.010	(91.808)	(397.620)
Amundi Funds - Bond Global Aggregate.....	4.816.038	(32.000)	182.726	150.726	(37.606)
Pimco Income Fund.....	4.591.762	(196.886)	379.520	182.634	67.749
Katla Global Value Fund.....	4.333.871	(29.162)	896.524	867.361	(471.778)
Skagen M2.....	2.804.148	(215.352)	217.415	2.063	(698.893)
Europ Smaller Comp STESCAE LX.....	2.524.396	(16.913)	235.658	218.745	(1.119.889)
Janus Henderson Global Equity Fund.....	2.153.137	(24.595)	282.306	257.712	(600.964)
Bonaccord Cap. Part. I-A L.P.....	2.070.467	(88.275)	186.577	98.302	373.472
Aðrar og smærri eignir.....	37.234.838	(1.017.184)	2.944.094	1.926.910	310.555
	<u>93.554.343</u>	<u>(2.888.190)</u>	<u>10.564.109</u>	<u>7.675.920</u>	<u>(6.099.934)</u>
Samtals hreinar tekjur af eignarhlutum í félögum og sjóðum.....				<u>8.970.012</u>	<u>(11.049.742)</u>

Skýringar

5. Hreinar fjárfestingartekjur (framhald)

Hreinar tekjur af skuldabréfum sundurliðast þannig:

	Vaxtatekjur og verðbætur	Áhrif gjaldmiðils	Breyting á niðurfærslu	Samtals 2023	Samtals 2022
Skuldabréf sem haldið er til gjalddaga:					
Ríkisvixlar og skuldabréf.....	3.319.991	0	0	3.319.991	3.418.337
Skuldabréf sveitarfélaga.....	1.112.010	0	0	1.112.010	1.263.677
Skuldabréf og vixlar lánastofnana.....	475.218	0	0	475.218	493.061
Fasteignaveðtryggð skuldabréf.....	906.374	0	(60.029)	846.345	949.537
Önnur verðbréf.....	2.299.360	(65.769)	252.802	2.486.393	2.496.931
	<u>8.112.953</u>	<u>(65.769)</u>	<u>192.773</u>	<u>8.239.957</u>	<u>8.621.542</u>

	Gangvirðis-breyting	Áhrif gjaldmiðils	Breyting á niðurfærslu	Samtals 2023	Samtals 2022
Skuldabréf færð á gangvirði:					
Ríkisvixlar og skuldabréf.....	1.054.220	(81.286)	0	972.934	(1.013.942)
Skuldabréf sveitarfélaga.....	514.895	0	0	514.895	(216.835)
Skuldabréf og vixlar lánastofnana.....	394.811	0	0	394.811	16.941
Önnur verðbréf.....	534.530	0	0	534.530	389.845
	<u>2.498.456</u>	<u>(81.286)</u>	<u>0</u>	<u>2.417.170</u>	<u>(823.992)</u>
Samtals tekjur af skuldabréfum.....	<u>10.611.409</u>	<u>(147.056)</u>	<u>192.773</u>	<u>10.657.127</u>	<u>7.797.550</u>

6. Fjárfestingargjöld

	Bein fjárfestingargjöld	Áætlud/reiknuð fjárfestingargjöld	Fjárfestingargjöld samtals	Meðalstaða undirliggjandi eigna á árinu	Hlutfall fjárfestingargjalda af meðalstöðu
Árið 2023					
Fjárfestingargjöld					
Allar deildir					
Innlendir verðbréfa- og sérhæfðir sjóðir.....	214	43.401	43.615	6.942.075	0,63%
Innlendir sérhæfðir sjóðir.....	0	208.057	208.057	11.553.259	1,80%
Erlendir verðbréfasjóðir.....	634	266.838	267.471	55.944.009	0,48%
Erlendir sérhæfðir sjóðir.....	0	437.073	437.073	26.450.177	1,65%
Kaup og sölubóknanir verðbréfavíðskipta.....	32.992	0	32.992	161.757.356	0,02%
Vörslubóknanir.....	34.290	0	34.290	0	0,00%
Umsýslubóknanir útvistunar eignastýringar.....	2.645	715	3.360	609.086	0,55%
Fjárfestingargjöld samtals.....	<u>70.775</u>	<u>956.084</u>	<u>1.026.859</u>	<u>263.255.962</u>	<u>0,39%</u>
Samtryggingardeild					
Innlendir verðbréfa- og sérhæfðir sjóðir.....	0	40.525	40.525	6.704.776	0,60%
Innlendir sérhæfðir sjóðir.....	0	208.057	208.057	11.553.259	1,80%
Erlendir verðbréfasjóðir.....	0	265.631	265.631	55.534.026	0,48%
Erlendir sérhæfðir sjóðir.....	0	437.073	437.073	26.450.177	1,65%
Kaup og sölubóknanir verðbréfavíðskipta.....	32.738	0	32.738	161.686.098	0,02%
Vörslubóknanir.....	34.290	0	34.290	0	0,00%
Fjárfestingargjöld samtals.....	<u>67.028</u>	<u>951.286</u>	<u>1.018.314</u>	<u>261.928.337</u>	<u>0,39%</u>
Séreignardeild, sparnaðarleið 1					
Innlendir verðbréfa- og sérhæfðir sjóðir.....	106	647	753	54.482	1,38%
Kaup og sölubóknanir verðbréfavíðskipta.....	255	0	255	71.257	0,36%
Fjárfestingargjöld samtals.....	<u>360</u>	<u>647</u>	<u>1.008</u>	<u>125.740</u>	<u>0,80%</u>
Séreignardeild, sparnaðarleið 2					
Innlendir verðbréfa- og sérhæfðir sjóðir.....	108	2.229	2.338	182.817	1,28%
Erlendir verðbréfasjóðir.....	634	1.206	1.840	409.983	0,45%
Umsýslubóknanir útvistunar eignastýringar.....	2.645	715	3.360	609.086	0,55%
Fjárfestingargjöld samtals.....	<u>3.387</u>	<u>4.150</u>	<u>7.537</u>	<u>1.201.885</u>	<u>0,63%</u>

Skýringar

6. Fjárfestingargjöld (framhald)

	Bein fjárfestingargjöld	Áætluð/reiknuð fjárfestingargjöld	Fjárfestingargjöld samtals	Meðalstaða undirliggjandi eigna á árinu	Hlutfall fjárfestingargjalda af meðalstöðu
Árið 2022					
Fjárfestingargjöld					
Allar deildir					
Innlendir verðbréfa- og sérhæfðir sjóðir.....	194	57.293	57.487	4.905.838	1,17%
Innlendir sérhæfðir sjóðir.....	0	218.862	218.862	11.859.414	1,85%
Erlendir verðbréfasjóðir.....	202	332.215	332.417	54.426.263	0,61%
Erlendir sérhæfðir sjóðir.....	0	256.799	256.799	23.401.151	1,10%
Kaup og sölubóknanir verðbréfavíðskipta.....	18.763	0	18.763	150.586.069	0,01%
Vörslubóknanir.....	33.374	0	33.374	0	0,00%
Umsýslubóknanir útvistunar eignastýringar.....	2.265	351	2.617	573.613	0,46%
Fjárfestingargjöld samtals.....	54.799	865.521	920.320	245.752.347	0,37%
Skipting fjárfestingargjalda á deildir					
Samtryggingardeild					
Innlendir verðbréfa- og sérhæfðir sjóðir.....	0	54.489	54.489	4.695.520	1,16%
Innlendir sérhæfðir sjóðir.....	0	218.862	218.862	11.859.414	1,85%
Erlendir verðbréfasjóðir.....	0	331.201	331.201	54.067.840	0,61%
Erlendir sérhæfðir sjóðir.....	0	256.799	256.799	23.401.151	1,10%
Kaup og sölubóknanir verðbréfavíðskipta.....	18.582	0	18.582	150.544.982	0,01%
Vörslubóknanir.....	33.374	0	33.374		
Fjárfestingargjöld samtals.....	51.955	861.351	913.306	244.568.907	0,37%
Séreignardeild, sparnaðarleið 1					
Innlendir verðbréfa- og sérhæfðir sjóðir.....	23	444	467	47.092	0,99%
Kaup og sölubóknanir verðbréfavíðskipta.....	181	0	181	41.087	0,44%
Fjárfestingargjöld samtals.....	204	444	648	88.179	0,74%
Séreignardeild, sparnaðarleið 2					
Innlendir verðbréfa- og sérhæfðir sjóðir.....	171	2.361	2.532	163.225	1,55%
Erlendir verðbréfasjóðir.....	202	1.014	1.217	358.423	0,34%
Umsýslubóknanir útvistunar eignastýringar.....	2.265	351	2.617	573.613	0,46%
Fjárfestingargjöld samtals.....	2.639	3.726	6.365	1.095.261	0,58%

Áætluð og reiknuð fjárfestingargjöld eru ekki greidd af sjóðnum sjálfum, heldur eru þau reiknuð inn í gengi viðkomandi sjóða eða eigna. Þau innihalda bæði hlutdeild í almennum rekstrarkostnaði sjóða auk árangurstengingar.

7. Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður

Laun og tengd gjöld greinast þannig:	31/12/2023	31/12/2022
Laun	227.058	198.546
Launatengd gjöld	67.243	49.501
	294.301	248.047
Meðalfjöldi starfa	14,7	13,6
Skrifstofukostnaður greinist þannig:	31/12/2023	31/12/2022
Aðkeypt þjónusta.....	124.695	128.829
Húsnæðiskostnaður.....	26.874	22.023
Annar rekstrarkostnaður.....	57.743	59.895
Afskriftir.....	5.940	5.883
Samtals.....	215.252	216.630
Endurgreiddur kostnaður vegna innheimtu gjalda fyrir stéttarfélag.....	(53.582)	(41.351)
Skrifstofu og stjórnunarkostnaður samtals.....	455.971	423.325

Skýringar

8. Heildarlaun og þóknar til stjórnar og stjórnenda sjóðsins greinast þannig:

	31/12/2023	31/12/2022
Gylfi Jónasson, framkvæmdastjóri 1).....	26.535	25.120
Baldur Snorrason, forstöðumaður eignarstýringar 1).....	24.469	21.564
Aðrir sviðsstjórar (3 stöðugildi).....	59.759	57.068
Kristín Magnúsdóttir, stjórnarformaður.....	2.581	1.855
Eyrún Jana Sigurðardóttir, varaformaður.....	2.410	1.915
Órvar Ólafsson, stjórnarmaður.....	2.291	2.449
Sigurður Ólafsson, stjórnarmaður, endurskoðunarnefnd.....	2.089	2.561
Þór Hreinsson, stjórnarmaður.....	1.924	1.974
Anna Ágústa Halldórsdóttir, varastjórnarmaður, fyrrv. stjórnarformaður.....	1.690	2.876
Silja Eyrún Steingrimsdóttir, stjórnarmaður, endurskoðunarnefnd.....	1.483	376
Kristinn Bjarnason, formaður endurskoðunarnefndar.....	630	630
Einar Steinþórsson, varastjórnarmaður.....	190	168
	<u>126.052</u>	<u>118.556</u>

1) Auk ofangreindra launa fékk framkvæmdastjóri greiddar kr. 2.465 þúsund fyrir setu í stjórn Landssamtaka lífeyrissjóða og Greiðslustofu lífeyrissjóða, sem hann var tilnefndur í af hálfu lífeyrissjóðsins. Jafnframt fékk forstöðumaður eignastýringar greiddar kr. 2.552 þúsund fyrir setu í fimm stjórnun og fjárfestingaráðum. Þessi laun voru ekki greidd af lífeyrissjóðnum sjálfum.

9. Þóknar til endurskoðenda og tryggingastærðfræðings sjóðsins greinast þannig:

	31/12/2023	31/12/2022
Ytri endurskoðandi, endurskoðun ársreiknings.....	5.646	5.210
Innri endurskoðandi, þóknun fyrir innri endurskoðun.....	3.049	2.203
Innri endurskoðandi, þóknun fyrir aðra þjónustu.....	434	124
Tryggingastærðfræðingur, tryggingafræðileg úttekt.....	4.107	3.601
Tryggingastærðfræðingur, önnur þjónusta.....	4.521	8.665
	<u>17.757</u>	<u>19.802</u>

10. Samantekt innlendra og erlendra félaga og sjóða

	Skráð	Óskráð	Samtals
Eignarhlutar í innlendum félögum	32.831.026	9.673.579	42.504.605
Eignarhlutar í erlendum hlutafélögum	5.452.392	0	5.452.392
Innlend hlutdeildarskírteini og sjóðir.....	4.210.740	6.025.102	10.235.843
Erlend hlutdeildarskírteini og sjóðir.....	61.187.214	26.914.737	88.101.951
	<u>103.681.372</u>	<u>42.613.418</u>	<u>146.294.790</u>

Hluti óskráðra innlendra félaga er flokkaður á gangvirkisstigi 2. Hluti skráðra erlendra fjárfestinga er flokkaður á gangvirkisstigi 3.

Skýringar

11. Eignarhlutar í félögum

Eignarhlutar í innlendum félögum greinast þannig:

	31/12/2023			31/12/2022		
	Hlutdeild	Kostnaðarverð	Gangvirði	Hlutdeild	Kostnaðarverð	Gangvirði
Skráð félög:						
Marel hf.....	1,59%	3.481.447	5.785.172	1,59%	3.460.105	5.984.555
Arion banki.....	2,39%	4.062.402	5.291.854	1,92%	3.270.883	4.343.655
Hagar hf.....	4,54%	1.506.591	4.019.934	4,18%	1.314.625	3.455.759
Hampiðjan hf.....	3,40%	1.022.580	3.023.726	3,58%	539.514	2.109.383
Síldarvinnslan hf.....	1,48%	1.889.100	2.842.567	1,35%	1.590.003	3.004.717
Íslandsbanki hf.....	1,00%	2.215.112	2.218.494	0,69%	1.493.838	1.648.001
Reitir fasteignafélag hf.....	3,51%	1.932.250	2.214.341	3,63%	2.021.410	2.479.618
Reginn fasteignafélag hf.....	4,35%	1.805.634	1.891.062	3,94%	1.570.990	1.966.033
Festi hf.....	2,42%	1.435.730	1.512.212	4,03%	2.028.251	2.291.709
Ölgerðin hf.....	2,33%	723.980	998.632	1,05%	305.432	307.966
Eik fasteignafélag hf.....	2,36%	730.187	943.820	3,55%	1.059.142	1.435.687
Amaroq Minerals Ltd.....	2,28%	531.353	722.442	0,00%	0	0
Nova Klúbburinn hf.....	3,73%	644.421	570.705	1,62%	308.899	265.490
Siminn hf.....	1,42%	138.173	391.973	1,83%	254.040	859.602
Fly Play hf.....	3,13%	533.910	211.668	3,95%	533.910	358.029
Icelandair Group hf.....	0,28%	165.594	151.609	0,17%	100.036	95.297
Sláturfélag Suðurlands svf.....	5,98%	33.502	21.537	5,98%	33.502	31.109
Kvika banki hf.....	0,02%	20.922	13.880	0,36%	334.106	333.840
Solid Clouds.....	1,09%	25.000	5.400	1,09%	25.000	16.100
Sjóvá-Almennar tryggingar hf.....	0,00%	0	0	1,32%	353.510	532.423
		<u>22.897.888</u>	<u>32.831.026</u>		<u>20.597.197</u>	<u>31.518.973</u>

	31/12/2023			31/12/2022		
	Hlutdeild	Kostnaðarverð	Gangvirði	Hlutdeild	Kostnaðarverð	Gangvirði
Óskráð félög og stofnfé:						
Jarðvarmi slhf.....	7,29%	1.714.208	2.481.847	7,24%	1.493.953	2.212.913
Blávarmi slhf.....	7,45%	1.343.179	1.888.564	7,45%	1.343.179	1.627.665
Samkaup hf.....	10,00%	936.000	936.000	10,00%	936.000	936.000
Landsbréf-Hvatning slhf.....	6,55%	553.404	830.106	6,55%	553.404	769.231
Brunnur vaxtarsjóður slhf.....	10,00%	386.200	652.313	10,00%	481.372	491.213
Eyrir Invest hf.....	1,13%	593.538	527.104	1,13%	593.538	680.898
HSV eignarhaldsfélag slhf.....	2,53%	149.742	523.278	2,53%	249.778	572.821
FÍ Eignarhaldsfélag slhf.....	7,05%	330.871	376.383	7,05%	330.871	358.323
Innviðir fjárfestingar slhf.....	5,00%	237.470	348.843	5,00%	237.470	371.402
Bakkastakkur slhf.....	2,76%	109.667	181.750	2,76%	107.598	291.125
Coripharma Holding hf.....	1,08%	153.502	153.502	0,00%	0	0
Innviðir II fjárfestingar slhf.....	7,07%	177.340	151.625	7,07%	177.340	177.340
Önnur og smærri félög.....		856.576	622.265		1.239.570	1.272.257
		<u>7.541.696</u>	<u>9.673.579</u>		<u>7.744.072</u>	<u>9.761.188</u>

Eignarhlutar í innlendum félögum alls..... 42.504.605 41.280.161

Eignarhlutar í erlendum félögum greinast þannig:

	31/12/2023			31/12/2022		
	Hlutdeild	Kostnaðarverð	Gangvirði	Hlutdeild	Kostnaðarverð	Gangvirði
Morgan Stanley sérgreint safn.....	0,01%	726.682	1.624.616	0,01%	726.682	1.439.935
Alvotech IS.....	0,43%	1.668.697	1.966.989	0,00%	0	0
NWF Group Plc.....	4,82%	712.540	917.995	4,93%	712.540	1.021.409
Oculus Holding AG.....	0,81%	431.083	407.007	0,00%	0	0
ASML Holdings.....	0,00%	288.336	328.307	0,00%	0	0
Alvotech US.....	0,05%	211.858	207.479	0,00%	0	0
		<u>4.039.196</u>	<u>5.452.392</u>		<u>1.439.222</u>	<u>2.461.344</u>

Skýringar

12. Hlutdeildarskírteini og sjóðir greinast þannig:

	31/12/2023			31/12/2022		
	Hlutdeild	Kostnaðarverð	Gangvirði	Hlutdeild	Kostnaðarverð	Gangvirði
Hlutdeildarskírteini innlendra skuldabréfasjóða:						
IS Lausafjár safn.....	3,83%	1.221.515	1.232.290	4,45%	1.500.001	1.501.303
Akta Vaxtatekifæri.....	13,83%	289.345	331.404	7,49%	400.000	433.406
ÍV Skuldabréfasafn.....	2,30%	41.357	42.591	1,70%	43.354	44.097
Aðrir og smærri.....		51.551	52.246		1.850.758	1.859.209
		<u>1.603.768</u>	<u>1.658.531</u>		<u>3.794.113</u>	<u>3.838.015</u>
Hlutdeildarskírteini innlendra hlutabréfasjóða:						
Stefnir IS 15.....	8,34%	1.830.173	2.084.964	7,61%	1.830.173	2.223.454
Akta Stokkur.....	7,08%	200.000	307.391	5,12%	200.000	320.979
ÍV Hlutabréfasjóður.....	5,76%	71.500	74.978	4,22%	38.500	42.074
ÍV Stokkur.....	3,54%	64.806	63.743	3,54%	63.806	66.929
Aðrir og smærri.....		25.000	21.133		352.929	461.848
		<u>2.191.479</u>	<u>2.552.209</u>		<u>2.485.408</u>	<u>3.115.284</u>
Innlendir sérhæfðir sjóðir, hlutabréf:						
SÍA III slhf.....	9,34%	454.773	946.518	9,34%	768.866	1.268.551
TF II slhf.....	17,03%	580.953	536.788	17,03%	419.244	713.883
SÍA IV slhf.....	5,04%	499.265	457.476	5,04%	464.000	478.616
Freyja framtakssjóður slhf.....	5,00%	279.360	248.030	5,00%	275.160	236.638
Brunnur vaxtarsjóður II slhf.....	6,63%	230.934	222.597	6,63%	189.187	177.722
Iðunn framtakssjóður slhf.....	4,10%	207.719	204.793	4,10%	196.992	195.937
SIA II slhf.....	7,53%	30.134	100.534	7,53%	30.134	53.225
Aðrir og smærri.....		0	0		125.060	12.618
		<u>2.283.136</u>	<u>2.716.738</u>		<u>2.468.642</u>	<u>3.137.190</u>
Innlendir sérhæfðir sjóðir, skuldabréf:						
Veðskuldabréfasjóður ÍV VIV II.....	12,29%	737.221	926.645	12,28%	614.351	724.723
Veðskuldabréfasjóður slhf. II.....	10,00%	561.500	648.548	10,00%	468.500	527.765
MF2 hs.....	13,27%	449.327	552.023	13,27%	588.051	681.351
ACF III slhf.....	4,10%	160.000	201.440	4,10%	160.000	187.680
MF3 hs.....	8,80%	177.872	186.521	0,00%	0	0
Alda Credit Fund II slhf.....	5,46%	80.000	108.320	5,46%	80.000	103.120
Veðskuldabréfasjóður ÍV.....	6,19%	50.000	98.280	6,19%	50.000	88.770
Veðskuldabréfasjóður slhf.....	8,02%	32.459	65.274	8,02%	32.459	57.015
Gamma Fixed Income Fund.....	5,04%	36.113	46.754	5,04%	238.834	340.879
Aðrir og smærri.....		3.585	3.585		0	0
		<u>2.288.078</u>	<u>2.837.391</u>		<u>2.232.196</u>	<u>2.711.303</u>
Innlendir sérhæfðir sjóðir, fasteignir						
105 Miðborg slhf.....	6,25%	231.250	305.250	6,25%	231.250	305.250
Gamma Agros slhf.....	5,55%	85.841	165.723	5,55%	117.196	224.935
		<u>317.091</u>	<u>470.973</u>		<u>348.446</u>	<u>530.185</u>
Innlendir sjóðir alls		<u>8.683.551</u>	<u>10.235.843</u>		<u>11.328.805</u>	<u>13.331.978</u>
Erlendir verðbréfasjóðir, hlutabréf:						
Ishares Dev. World Index Fund.....	0,89%	16.237.042	20.348.344	0,89%	16.237.042	17.154.182
JSS Global Themes Fund P Class.....	5,47%	6.775.585	7.571.301	4,88%	6.725.901	6.685.557
Skagen KON-TIKI F-Class.....	2,57%	5.537.572	5.106.041	1,92%	4.356.283	3.671.753
Katla Global Value Fund A.....	10,51%	2.567.602	4.333.871	10,82%	2.567.602	3.485.918
Skagen M2.....	14,18%	2.254.678	2.804.148	12,29%	2.232.837	2.564.892
SL Europe Smaller Companies	1,81%	2.103.913	2.524.396	1,72%	2.103.913	2.307.039
Janus Hend Global Eq Fund I2.....	5,16%	2.366.830	2.153.137	4,66%	3.819.770	3.176.527
BR S&P 500 Index Fund.....	0,66%	1.231.491	1.993.606	1,31%	2.416.670	3.499.964
Fisher Investments Institutional.....	3,44%	1.373.550	1.477.615	0,00%	0	0
Katla Global Value Fund B.....	3,11%	1.279.255	1.280.986	0,00%	0	0
Aðrir og smærri sjóðir.....		461.237	530.910		446.054	410.720
		<u>42.188.756</u>	<u>50.124.355</u>		<u>40.906.073</u>	<u>42.956.550</u>

Skýringar

12. Hlutdeildarskírteini og sjóðir greinast þannig (framhald):

	31/12/2023			31/12/2022		
	Hlutdeild	Kostnaðarverð	Gangvirði	Hlutdeild	Kostnaðarverð	Gangvirði
Erlendir verðbréfasjóðir, skuldabréf:						
Amundi Funds IE(C).....	0,95%	4.618.435	4.816.038	1,02%	4.618.435	4.665.312
Pimco Income Fund.....	0,05%	3.308.210	4.591.762	0,05%	3.308.210	4.409.128
Aðrir og smærri sjóðir.....		50.148	48.844		1.907.933	1.652.653
		<u>7.976.793</u>	<u>9.456.644</u>		<u>9.834.577</u>	<u>10.727.094</u>
Erlendir sérhæfðir sjóðir, hlutabréf:						
Bonaccord.....	4,94%	1.556.659	2.070.467	5,04%	1.424.382	1.885.592
AlpInvest Co-Investment VII.....	2,31%	1.163.419	1.790.537	2,31%	1.148.205	1.814.749
Morgan Stanley Co-investment.....	2,35%	1.054.259	1.553.668	2,35%	999.049	1.662.289
AlpInvest Secondaries VII.....	2,46%	1.201.902	1.457.403	2,46%	703.104	820.036
Private Equity Co-Inv. opp II.....	0,79%	855.926	1.315.404	0,79%	650.336	910.895
KKR Infrastr Inv III EEA.....	1,62%	1.088.884	1.250.038	1,62%	1.048.992	1.128.447
KKR Asian III.....	0,50%	655.215	995.003	0,46%	633.541	952.333
KKR Americas XII.....	0,48%	541.435	816.917	0,44%	555.425	897.636
Obligo Nord. Climate Imp. Fund III..	19,97%	714.193	692.467	19,99%	224.108	224.754
Morgan Stanley PMF VI.....	0,93%	28.178	572.024	0,93%	41.734	637.290
HarbourVest Co-investment.....	1,07%	323.036	558.239	1,07%	343.005	573.376
Crown Asia-Pacific III.....	0,51%	221.913	553.002	0,51%	224.163	582.160
Bonaccord II.....	14,66%	487.613	539.575	0,00%	0	0
Crown Global Secondaries IV.....	0,18%	298.948	479.960	0,18%	304.433	505.385
Partners Group USA PE.....	1,35%	159.160	386.405	1,35%	166.860	392.449
AlpInvest Secondaries VI.....	1,33%	583.435	377.724	1,33%	556.455	425.042
KKR Opportunities Fund II.....	0,80%	344.941	350.776	0,00%	0	0
KKR European Fund VI.....	0,25%	299.346	235.111	0,00%	0	0
Crown Co-Investment Opp.....	0,69%	103.311	209.211	0,69%	134.769	267.220
Partners Group Direct Investm.....	0,20%	110.235	150.977	0,20%	116.202	152.010
Crown Global Secondaries III	0,25%	101.371	153.480	0,25%	107.309	151.818
Crown Asia Pacific I.....	1,34%	94.021	118.299	1,34%	103.360	138.084
Aðrir og smærri sjóðir.....		179.304	243.846		88.651	255.351
		<u>12.166.706</u>	<u>16.870.534</u>		<u>9.574.085</u>	<u>14.376.913</u>
Erlendir sérhæfðir sjóðir, skuldabréf:						
Crown European Private Debt.....	0,89%	1.253.359	1.278.553	0,89%	1.162.866	1.259.619
Morgan Stanley DCOF II.....	3,32%	953.523	861.899	3,32%	900.119	1.029.835
Muzinich Eur. Private Debt I.....	1,13%	1.058.028	752.321	1,13%	803.444	769.951
Morgan Stanley DCOF I.....	3,33%	637.912	291.813	3,33%	181.721	373.426
		<u>3.902.821</u>	<u>3.184.586</u>		<u>3.048.150</u>	<u>3.432.831</u>
Erlendir sérhæfðir sjóðir, fasteignir:						
Northern Aged Care Fund IV.....	4,38%	2.088.246	2.006.493	5,45%	977.625	1.080.120
Northern Aged Care Fund III.....	2,96%	1.180.561	1.478.769	2,83%	1.148.836	1.674.951
LCN European Fund III SLP.....	2,02%	1.383.540	1.331.607	2,02%	1.322.107	1.299.608
LEM Multifamily Fund V LP.....	2,69%	985.159	1.072.037	2,63%	985.159	1.243.400
Metropolitan Real Estate.....	4,42%	1.072.469	975.499	4,53%	944.679	1.078.426
LCN Europ Fund IV SLP.....	2,17%	707.915	733.669	0,00%	0	0
LEM Multifamily Fund VI LP.....	3,33%	958.680	683.994	3,34%	711.737	639.944
Genesta Nordic Real Estate II.....	1,34%	134.486	183.764	1,34%	176.166	303.913
LEM Multifamily Sen. Equity IV.....		0	0	1,33%	30.610	5.096
		<u>8.511.057</u>	<u>8.465.832</u>		<u>6.296.920</u>	<u>7.325.457</u>
Erlend hlutdeildarskírteini og sjóðir.....		<u>74.746.132</u>	<u>88.101.951</u>		<u>69.659.806</u>	<u>78.818.846</u>
Hlutdeildarskírteini og sjóðir alls		<u>83.429.683</u>	<u>98.337.793</u>		<u>80.988.611</u>	<u>92.150.824</u>

Kostnaðarverð í töflum hér að framan er skilgreint sem vegið meðalkaupverð þeirra nafnverðseininga félaga og sjóða sem eru í eigu sjóðsins í lok ársins.

Skýringar

13. Skuldabréf

Skuldabréf greinast þannig:

Skuldabréf metin á gangvirði:

	31/12/2023	31/12/2022
Ríkisvixlar og skuldabréf	17.340.604	15.531.660
Skuldabréf sveitarfélaga	12.255.651	10.550.394
Skuldabréf og vixlar lánastofnana.....	7.777.320	5.192.834
Skuldabréf félaga.....	14.143.335	9.913.519
	<u>51.516.911</u>	<u>41.188.407</u>

Skuldabréf haldið til gjalddaga og útlán:

Ríkisvixlar og skuldabréf.....	29.102.286	27.945.375
Skuldabréf sveitarfélaga	9.600.270	9.508.858
Skuldabréf og vixlar lánastofnana.....	5.280.193	4.557.101
Skuldabréf félaga og sérhæfðra sjóða.....	21.220.872	19.844.610
	<u>65.203.621</u>	<u>61.855.945</u>

Útlán greinast þannig:

Skuldabréf sjóðfélaga	3.935.238	3.277.737
Önnur útlán.....	5.883.924	4.156.714
	<u>9.819.161</u>	<u>7.434.450</u>

Skuldabréf alls..... 126.539.693 110.478.802

Markaðsverð skuldabréfa sjóðsins í árslok 2023 er áætlað kr. 126.762 milljónir en bókfært verð þeirra er 126.540 milljónir króna, eða um 222 milljónum kr. lægra en áætlað markaðsverð.

14. Afskriftarreikningur skuldabréfa

Sum skuldabréf eru færð niður í efnahagsreikningi vegna óvissu um innheimtu. Hér er ekki um endanlega afskrift að ræða heldur er myndaður afskriftarreikningur til að mæta þeim kröfum sem kunna að tapast. Við niðurfærsluna er byggt á bestu fánlegu upplýsingum í hverju tilviki. Niðurfærslan skiptist þannig að 28 m.kr. eru vegna skuldabréfa fyrirtækja og 93 m.kr. vegna veðskuldabréfa. Niðurfærslan hefur verið dregin frá í fjárhæðum einstakra skuldabréfaflokka í skiptingu skuldabréfaeignar.

Afskriftarreikningur útlána greinist þannig:

	31/12/2023	31/12/2022
Niðurfærslureikningur í ársbyrjun	1.210.965	1.174.246
Varúðarfærsla endanlega afskrifuð.....	(896.978)	(130.306)
Hækkun niðurfærslu umfram endanlegar afskriftir.....	(192.773)	167.025
Niðurfærslureikningur í árslok.....	<u>121.214</u>	<u>1.210.965</u>

15. Skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum

	Í íslenskum krónum	Í erlendum gjaldmiðlum	Samtals
Hlutabréf og sjóðir.....	54.707.436	91.587.354	146.294.790
Skuldabréf.....	111.052.576	5.667.956	116.720.532
Veðlán	9.819.161	0	9.819.161
	<u>175.579.173</u>	<u>97.255.310</u>	<u>272.834.483</u>

Hlutfallsleg skipting

	64,4%	35,6%	100,0%
--	-------	-------	--------

Fjárfestingar skiptast þannig niður á gjaldmiðla:

	31/12/2023	31/12/2022
ISK.....	175.579.173	161.247.891
USD.....	56.564.693	50.554.378
EUR.....	31.169.966	27.086.054
NOK.....	7.910.189	6.236.645
GBP.....	917.995	1.021.409
SEK.....	692.467	224.754
	<u>272.834.483</u>	<u>246.371.131</u>

Skýringar

16. Kröfur

	31/12/2023	31/12/2022
Kröfur á launagreiðendur:		
Óinnheimt iðgjöld.....	2.152.031	1.889.841
Aðrar kröfur:		
Framlag ríkisins til jöfnunar örorkubyrði.....	852.164	0
Aðrar kröfur.....	193.747	250.665
	<u>1.045.912</u>	<u>250.665</u>

17. Varanlegir rekstrarfjármunir

Varanlegir rekstrarfjármunir greinast þannig:

	Fasteignir til eigin nota	Rekstrarfjármunir og hugbúnaður	Samtals
Stofnverð í ársbyrjun.....	24.179	62.395	86.574
Afskrifað áður	(7.325)	(37.124)	(44.449)
Bókfært verð í ársbyrjun.....	16.854	25.271	42.125
Viðbót á árinu.....	0	12.357	12.357
Afskrifað á árinu.....	(446)	(5.494)	(5.940)
Bókfært verð í árslok.....	16.408	32.134	48.542

Afskriftarhlutföll

2% 6,7%-25%

Afskriftir eru reiknaðar sem fastur árlegur hundraðshluti af kostnaðarverði miðað við eignarhaldstíma á árinu.

Vátryggingamatigna lífeyrissjóðsins í árslok greinist þannig:

	Fasteigna- mat	Vátrygginga- mat	Bókfært verð
Fasteignir.....	29.650	69.632	16.408
Innréttingar, áhöld og tæki		42.302	32.134
	<u>29.650</u>	<u>111.934</u>	<u>48.542</u>

18. Handbært fé

Handbært fé sjóðsins samanstendur af óbundnum bankainnstæðum

	31/12/2023	31/12/2022
Óbundnar bankainnstæður í íslenskum krónum.....	989.175	697.134
Óbundnar bankainnstæður í erlendra mynt.....	3.309.561	2.857.551
	<u>4.298.736</u>	<u>3.554.685</u>

19. Viðskiptaskuldir

Aðrar skuldir greinast þannig:

	31/12/2023	31/12/2022
Ógreitt til stéttarféлага vegna innheimtu félagsgjalda	99.565	77.497
Ógreitt til starfsendurhæfingarsjóðs vegna innheimtu framlags til starfsendurhæfingar	7.023	6.548
	<u>106.589</u>	<u>84.045</u>

Áfallinn kostnaður og fyrirfr. innh. tekjur greinast þannig:

Launatengd gjöld	40.080	12.252
Aðrar skammtímaskuldir	19.122	24.904
	<u>59.202</u>	<u>37.156</u>

Skýringar

20. Lífeyrisskuldbindingar

Tryggingafræðilegt mat á lífeyrisskuldbindingum sjóðsins:

Samkvæmt niðurstöðu tryggingafræðilegrar athugunar á stöðu lífeyrissjóðsins í árslok 2023, eru endurmetnar eignir 21.967 millj. kr. lægri en áunnin réttindi sjóðsfélaga. Heildareignir, þ.e. endurmetnar eignir og núvirt framtíðariðgjöld eru 25.185 millj. kr. lægri en heildarskuldbindingar, miðað við 3,5% vexti. Skuldbindingar umfram eignir í árslok 2023 nema því 4,4%.

Eignir	31/12/2023	31/12/2022
Endurmetin eign til tryggingafræðilegs uppgjörs í ársbyrjun	482.302.571	434.698.622
Hækkun endurmetinnar eignar á árinu	66.067.283	47.603.949
Endurmetin eign til tryggingafræðilegs uppgjörs í árslok	548.369.854	482.302.571

Skuldbindingar

Skuldbindingar í ársbyrjun	505.446.642	446.397.404
Hækkun skuldbindinga á árinu	68.108.265	59.049.238
Skuldbindingar í árslok	573.554.907	505.446.642

Breyting á tryggingafræðilegri stöðu á árinu	(2.040.981)	(11.445.289)
--	-------------	--------------

Yfirlit um breytingu á áföllnum lífeyrisskuldbindingum samtryggingardeildar

	31/12/2023	31/12/2022
Áfallnar lífeyrisskuldbindingar í ársbyrjun	266.808.584	222.553.693
Hækkun lífeyrisskuldbindinga vegna vaxta og verðbóta	31.772.539	29.391.539
Hækkun áunninna réttinda vegna iðgjalda ársins	15.368.373	13.416.278
Lækkun vegna greidds lífeyriss á árinu	(7.307.748)	(5.906.253)
Hækkun/(lækkun) vegna nýrra forsendna um dánartíðni	(3.503.400)	0
Breyting áunninn réttinda á árinu 2022	0	6.671.716
Virði nýrra réttinda á árinu 2022 umfram virði iðgjalda	0	1.908.252
Breyting vegna núvirði rekstrarkostnaðar í áfallinni stöðu	74.251	598.565
Hækkun/(lækkun) vegna annarra breytinga	(1.134.558)	(1.825.206)
Áfallnar lífeyrisskuldbindingar í árslok	302.078.041	266.808.584

Samkvæmt 39. gr. laga nr. 129/1997, má ekki vera meira en 10% munur á milli eignarliða og lífeyrisskuldbindinga og er þá miðað við mismun í hlutfalli af heildarskuldbindingu. Í sömu grein er einnig kveðið á um að hafi slíkur mismunur haldist meiri en 5% samfelt í fimm ár, beri stjórn sjóðsins að gera viðeigandi breytingar á samþykktum hans.

21. Skuldbindingar utan efnahags

Sjóðurinn hefur gert samninga sem skuldbinda hann til framtíðarfjárfestinga. Með samningunum hefur sjóðurinn skuldbundið sig til að fjárfesta í framtaks- og fasteignasjóðum fyrir ákveðna fjárhæð sem er innkölluð í nokkrum áföngum. Staða skuldbindinga hækkar um 2.750 milljónir króna á milli ára. Staða skuldbindinga í árslok er sem hér greinir:

	31/12/2023	31/12/2022
Innlendir óskráðir framtaks-, skuldabréfa-, og fasteignasjóðir	3.166.139	2.303.591
Erlendir óskráðir framtaks-, skuldabréfa-, og fasteignasjóðir	13.680.827	11.793.750
	16.846.966	14.097.341

Skýringar

22. Fjármálagæringar

Flokkar fjármálagæringa

Fjárfestingar lífeyrissjóðsins skiptast í eftirfarandi flokka fjármálagæringa

Fjárfestingar 2023	Gangvirði	Útlán	Haldið til gjalddaga	Samtals	Gangvirði
Eignahlutar í félögum og sjóðum.....	146.294.790	0	0	146.294.790	146.294.790
Skuldabréf.....	51.516.911	9.819.161	65.203.621	126.539.693	126.762.017
Fjárfestingar samtals.....	197.811.701	9.819.161	65.203.621	272.834.483	273.056.807
Fjárfestingar 2022	Gangvirði	Útlán	Haldið til gjalddaga	Samtals	Gangvirði
Eignahlutar í félögum og sjóðum.....	135.892.329	0	0	135.892.329	135.892.329
Skuldabréf.....	41.188.407	7.434.450	61.855.945	110.478.802	111.617.491
Fjárfestingar samtals.....	177.080.736	7.434.450	61.855.945	246.371.131	247.509.820

Stigskipting gangvirðis

Taflan hér að neðan sýnir fjárfestingar sem færðar eru á gangvirði, flokkaðar eftir verðmatsaðferð. Matsaðferðum er skipt í þrjú stig sem endurspeglar mikilvægi þeirra forsenda sem lagðar eru til grundvallar við ákvörðun gangvirðis eignanna. Stigin eru eftirfarandi:

Stig 1: Gangvirðismatið byggir á skráðum verðbréfum á virkum markaði fyrir samskonar eignir og skuldir.

Stig 2: Gangvirðismatið byggir ekki á skráðum verðum á virkum markaði heldur á upplýsingum sem eru sannreynanlegar fyrir eignina eða skuldina, annað hvort beint (t.d. verð) eða óbeint (t.d. afleiddar af verðum).

Stig 3: Gangvirðismatið byggir á mikilvægum upplýsingum öðrum en markaðsupplýsingum.

	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Fjárfestingar á gangvirði í árslok 2023.....	155.198.283	66.258	42.547.160	197.811.701
	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Fjárfestingar á gangvirði í árslok 2022.....	137.567.591	64.389	39.448.755	177.080.736

Við mat á fjáreignum sem falla undir stig 2 eru notaðar eftirfarandi aðferðir:

Í stig 2 eru færðar fjárfestingar þar sem ekki er virkur markaður. Matið á eignunum ákvarðast af nýlegum viðskiptum ótengdra aðila eða kaupþilboðum frá ótengdum aðilum. Einnig er stuðst við gangvirði annarra sambærilegra fjáreigna.

Við mat á fjárfestingum sem falla undir stig 3 eru notuð gögn eins og verðmat frá rekstraraðilum sérhæfðra sjóða, söluréttur eða verðmat félagsins byggt á afkomu eða samanburði við sambærilegar fjáreignir.

Breytingar sem falla undir stig 3 á tímabilinu eru eftirfarandi:	31/12/2023	31/12/2022
Staða 1.1.2023	39.448.755	36.167.721
Keypt á árinu	7.573.647	6.046.999
Selt á árinu	(2.606.041)	(3.318.935)
Matsbreyting	(1.869.201)	552.971
Staða 31.12.2023	42.547.160	39.448.755

Skýringar

23. Áhættuþættir í starfsemi og áhættustýring

Hlutverk stjórnar lífeyrissjóðsins er samkvæmt lögum að hafa eftirlit með starfsemi sjóðsins. Liður í því eftirliti er samþykkt og innleiðing áhættu- og áhættustýringarstefnu. Á grundvelli hennar felur stjórn forstöðumanni áhættueftirlits umsjón með framkvæmd stefnunnar.

Sjóðurinn leggur áherslu á það í störfum sínum að áhættustefnan og framkvæmd hennar sé virkur þáttur í starfseminni. Stefnan tekur m.a. mið af reglugerð um eftirlitakerfi með áhættu lífeyrissjóða, nr. 590/2017, reynslu af áhættustýringu og eðli og umfangi reksturs sjóðsins.

Í áhættustefnunni er skipulag sjóðsins skilgreint, mælt fyrir um umsjón og ábyrgð er varðar framkvæmd áhættustýringar, þeir áhættuþættir sem sjóðurinn fylgist með tilgreindir sem og hvernig með þeim er fylgst. Jafnframt er í stefnunni áhættuskra með yfirliti yfir helstu áhættuþætti.

Áhætta í starfsemi sjóðsins er skilgreind, til samræmis við skilgreiningu í reglugerð nr. 590/2017, þ.e. hættuna á fjárhagslegu tapi sem leiðir af atburði og fellur undir einn eða fleiri af þeim áhættuþáttum sem sjóðurinn skilgreinir og leiðir ekki til jafn mikillar eða meiri lækkunar skuldbindinga á sama tíma. Nær þessi áhætta bæði til atvika sem lúta að eignum og skuldbindingum sjóðsins sem og rekstrarlegum þáttum.

Helstu áhættuþættir í starfsemi sjóðsins eru fjárhagsleg áhætta (markaðsáhætta), mótaðilaáhætta, lífeyrstryggingaráhætta og rekstraráhætta.

Fjárhagsleg áhætta

Fjárhagsleg áhætta felst í hættunni á fjárhagslegu tapi vegna breytinga á vöxtum, gengi gjaldmiðla eða virði verðbréfa. Fjárhagslegri áhættu má skipta í a) vaxta- og endurfjárfestingaráhætta, b) uppgreiðsluáhætta, c) markaðsáhætta, d) gjaldmiðlaáhætta, e) ósamræmisáhætta, f) verðbólguáhætta og g) áhættu vegna eigna utan efnahagsreiknings.

Vaxta- og endurfjárfestingaráhætta

Hættan á að breytingar á vöxtum og lögum vaxtaferils leiði til lækkunar á virði skuldabréfa. Ef vextir hækka getur sjóðurinn þurft að innleysa gengistap við sölu á skuldabréfum sem keypt voru á lægri vöxtum. Þá getur lækkandi vaxtaumhverfi leitt til lægri ávöxtunarkröfu við kaup nýrra skuldabréfa þegar núverandi skuldabréf eru á gjalddaga og þegar fjárfest er fyrir innflæði (endurfjárfestingaráhætta).

Hluti skuldabréfa sjóðsins er færður til bókar á gangvirði og hluti á upphaflegri ávöxtunarkröfu við kaup. Sá hluti sem færður er til bókar á gangvirði er næmur fyrir breytingum á ávöxtunarkröfu á markaði. Hér að neðan má sjá hvaða áhrif breytingar á ávöxtunarkröfu hefur á gangvirði skuldabréfa sem færð eru til bókar á gangvirði, hreina eign og tryggingafræðilega stöðu. Annars vegar er gert ráð fyrir að ávöxtunarkrafa verðtryggðra og óverðtryggðra markaðsskuldabréfa lækki um 100 punkta og hins vegar að ávöxtunarkafan hækki um 100 punkta. 100 punkta breyting samsvarar eins prósentustigs breytingu á ávöxtunarkröfu.

	31/12/2023	31/12/2023	31/12/2022	31/12/2022
	100 punkta lækkun	100 punkta hækkun	100 punkta lækkun	100 punkta hækkun
Breyting á ávöxtunarkröfu:				
Verðtryggð skuldabréf færð á gangvirði.....	2.891.205	(2.642.638)	2.680.345	(2.428.867)
Óverðtryggð skuldabréf færð á gangvirði.....	1.148.358	(1.011.120)	967.030	(848.105)
Samtals gangvirðisbreyting.....	4.039.563	(3.653.758)	3.647.375	(3.276.973)
Hrein eign til greiðslu lífeyris.....	278.736.778	278.736.778	250.809.132	250.809.132
Breytinga á hreinni eign.....	4.039.563	(3.653.758)	3.647.375	(3.276.973)
Hrein eign til greiðslu lífeyris eftir breytt gangvirði.....	282.776.342	275.083.020	254.456.507	247.532.159

Áhrif á tryggingafræðilega stöðu samtryggingardeildar:

	31/12/2023	31/12/2023	31/12/2022	31/12/2022
	100 punkta lækkun	100 punkta hækkun	100 punkta lækkun	100 punkta hækkun
Breyting á ávöxtunarkröfu:				
Verðtryggð skuldabréf færð á gangvirði.....	0,50%	-0,46%	0,53%	-0,48%
Óverðtryggð skuldabréf færð á gangvirði.....	0,20%	-0,18%	0,19%	-0,17%
Samtals áhrif á tryggingafræðilega stöðu.....	0,70%	-0,64%	0,72%	-0,65%
Tryggingafræðileg staða.....	-4,39%	-4,39%	-4,58%	-4,58%
Breyting á tryggingafræðilegri stöðu.....	0,70%	-0,64%	0,72%	-0,65%
Tryggingafræðileg staða eftir breytt gangvirði.....	-3,69%	-5,03%	-3,86%	-5,23%

Uppgreiðsluáhætta

Hluti af skuldabréfacign sjóðsins er með uppgreiðsluheimild. Það felur í sér uppgreiðsluáhætta sem felst í því að skuldabréf verði mögulega greidd upp fyrir lokagjalddaga og lífeyrissjóðurinn þurfi því að endurfjárfesta á lægri vöxtum.

Skýringar

23. Áhættuþættir í starfsemi og áhættustýring (framhald)

Markaðsáhætta

Markaðsáhætta er sú hætta að gangvirði eignarhluta í félögum og sjóðum lækki. Hætta er á lækkun gangvirðis eignarhluta í félögum og sjóðum. VaR (Value at Risk) er notað til að meta líkur á tilteknu tapi miðað við eignasafn sjóðsins og söguleg gögn. Staðalfrávik er notað til að meta flókt/sveiflur eignasafna og með því er unnt að skoða sviðsmyndir til að meta markaðsáhættu.

Stór hluti eigna sjóðsins er í markaðsverðbréfum, bæði hlutabréfum og skuldabréfum. Markaðsverðbréf mynda stærsta hluta þeirra eigna sem ætlað er að standa á móti lífeyrisskuldbindingu sjóðsins. Fjárfestingar sjóðsins í eignarhlutum í félögum og sjóðum eru að mestu leyti í skráðum eignum, en þó er hluti af fjárfestingum sjóðsins einnig í óskráðum eignum.

Áhrif 5% og 10% lækunar á gangvirði eignarhluta í félögum og sjóðum á eignir sjóðsins og tryggingafræðilega stöðu er sýnd hér að neðan. Tekið skal fram að 5% og 10% hækkun á gangvirði hefur sömu áhrif en í gagnstæða átt, þ.e. til hækkunar á hreinni eign til greiðslu lífeyris og til bætingar á tryggingafræðilegri stöðu sjóðsins.

Áhrif á hreina eign samtryggingardeildar til greiðslu lífeyris:	31/12/2023	31/12/2023	31/12/2022	31/12/2022
Breyting á gangvirði:	-5%	-10%	-5%	-10%
Áhrif á innlend hlutabréf, verðbréfa- og sérhæfðra sjóða.....	(2.637.022)	(5.274.045)	(2.730.607)	(5.461.214)
Áhrif á erlend hlutabréf, verðbréfa- og sérhæfðra sjóða.....	(4.677.717)	(9.355.434)	(4.064.009)	(8.128.019)
Samtals gangvirðisbreyting.....	(7.314.740)	(14.629.479)	(6.794.616)	(13.589.233)
Hrein eign til greiðslu lífeyris.....	278.736.778	278.736.778	250.809.132	250.809.132
Breyting á hreinni eign.....	(7.314.740)	(14.629.479)	(6.794.616)	(13.589.233)
Hrein eign til greiðslu lífeyris eftir breytt gangvirði.....	271.422.039	264.107.299	244.014.516	237.219.899
Áhrif á tryggingafræðilega stöðu samtryggingardeildar:	31/12/2023	31/12/2023	31/12/2022	31/12/2022
Breyting á gangvirði:	-5%	-10%	-5%	-10%
Áhrif vegna innl. hlutabréfa, verðbréfa- og sérhæfðra sjóða.....	-0,46%	-0,92%	-0,54%	-1,08%
Áhrif vegna erlendra hlutabréfa, verðbréfa- og sérhæfðra sjóða.....	-0,82%	-1,63%	-0,80%	-1,61%
Samtals gangvirðisbreyting.....	-1,28%	-2,55%	-1,34%	-2,69%
Tryggingafræðileg staða.....	-4,39%	-4,39%	-4,58%	-4,58%
Breyting á tryggingafræðilegri stöðu.....	-1,28%	-2,55%	-1,34%	-2,69%
Tryggingafræðileg staða eftir breytt gangvirði.....	-5,67%	-6,94%	-5,92%	-7,27%

Gjaldmiðlaáhætta

Gjaldmiðlaáhætta sjóðsins felst í hættu á að sveiflur á gengi íslensku krónunnar annars vegar og erlendra myntkrossa hins vegar, geti haft neikvæð áhrif á eignastöðu sjóðsins. Meirihluti eigna sjóðsins í árslok 2023 er í íslenskum krónum en um 35,6% er í erlendum fjáreignum, fjárfestingum og handberu fé, sem svarar til 97 milljarða króna. Hér á eftir eru tilgreindir þeir gjaldmiðlar sem mest áhrif hafa á rekstur sjóðsins. Upplýsingar um gengi og útreikning á flókti taka tillit til kaupgengis Seðlabanka Íslands.

Mynt	Árslokagengi	Árslokagengi	Meðalgengi 2023	Meðalgengi 2022	Ársflókt 2023
	2023	2022			
USD.....	136,2	142,04	137,98	135,46	9,6%
EUR.....	150,50	151,50	149,14	142,33	6,1%
GBP.....	173,18	170,81	171,46	166,90	7,8%
NOK.....	13,39	14,41	13,07	14,09	12,0%
SEK.....	13,56	13,62	13,00	13,39	9,6%

Í töflunni hér fyrir neðan eru sýnd hvaða áhrif 5% og 10% styrking á gengi íslensku krónunnar gangvart viðkomandi gjaldmiðlum hefði á gangvirði eigna í erlendra mynt, hreina eign til greiðslu lífeyris og tryggingafræðilega stöðu miðað við stöðu eigna í viðkomandi erlendum gjaldmiðli á reikningsskiladegi. 5% og 10% veiking á gengi íslensku krónunnar hefði öfug áhrif.

Áhrif á hreina eign samtryggingardeildar til greiðslu lífeyris:	31/12/2023	31/12/2023	31/12/2022	31/12/2022
Styrking á gengi íslensku krónunnar:	5%	10%	5%	10%
USD.....	(2.828.235)	(5.656.469)	(2.527.719)	(5.055.438)
EUR.....	(1.558.498)	(3.116.997)	(1.354.303)	(2.708.605)
GBP.....	(45.900)	(91.800)	(51.070)	(102.141)
NOK.....	(395.509)	(791.019)	(311.832)	(623.664)
SEK.....	(34.623)	(69.247)	(11.238)	(22.475)
Samtals.....	(4.862.766)	(9.725.531)	(4.256.162)	(8.512.324)
Hrein eign til greiðslu lífeyris.....	278.736.778	278.736.778	250.809.132	250.809.132
Breyting á hreinni eign.....	(4.862.766)	(9.725.531)	(4.256.162)	(8.512.324)
Hrein eign til greiðslu lífeyris eftir breytt gangvirði.....	273.874.013	269.011.247	246.552.970	242.296.808

Skýringar

23. Áhættupættir í starfsemi og áhættustýring (framhald)

Áhrif á tryggingafræðilega stöðu samtryggingardeildar:	31/12/2023	31/12/2023	31/12/2022	31/12/2022
Breyting á gangvirði:	5%	10%	5%	10%
USD.....	-0,49%	-0,99%	-0,50%	-1,00%
EUR.....	-0,27%	-0,54%	-0,27%	-0,54%
GBP.....	-0,01%	-0,02%	-0,01%	-0,02%
NOK.....	-0,07%	-0,14%	-0,06%	-0,12%
SEK.....	-0,01%	-0,01%	0,00%	0,00%
Samtals.....	-0,85%	-1,70%	-0,84%	-1,68%
Tryggingafræðileg staða.....	-4,39%	-4,39%	-4,58%	-4,58%
Breyting á tryggingafræðilegri stöðu.....	-0,85%	-1,70%	-0,84%	-1,68%
Tryggingafræðileg staða eftir breytt gangvirði.....	-5,24%	-6,09%	-5,42%	-6,26%

Ósamræmisáhætta

Ósamræmisáhætta vísar til ósamræmis í breytingum á gangvirði eigna annars vegar og skuldbindinga hins vegar. Dæmi um slíkan áhættuþátt er verðtrygging. Lífeyrisréttindi eru verðtryggðar skuldbindingar, en eignir sjóðsins eru hins vegar ekki verðtryggðar að fullu. Ýmsar eignir hafa þó eiginleika óbennar verðtryggingar. Álagsprófum og næmnigreiningum er beitt á eignir og skuldbindingar til þess að meta næmni þeirra fyrir breytingum á vöxtum, verðbólgu og öðrum þáttum sem eru sameiginlegir eignum og skuldbindingum.

Verðbólguáhætta

Verðbólguáhætta er sú hætta að verðbólga valdi hækkun á lífeyrisskuldbindingum umfram raunávöxtun óverðtryggðra eigna. Verðbólguáhætta er viðvarandi í rekstri sjóðsins þar sem skuldbindingar eru að fullu verðtryggðar en eignasafnið er hins vegar að hluta ávaxtað í óverðtryggðum verðbréfum.

Verðtryggðar eignir	Fjárhæð	Fjárhæð	Hlutfall af eignum	Hlutfall af eignum
	31/12/2023	31/12/2022	31/12/2023	31/12/2022
Skuldabréf með ábyrgð ríkisins.....	40.863.857	38.383.098	15,0%	15,6%
Skuldabréf sveitarfélaga.....	21.751.549	20.670.440	8,0%	8,4%
Skuldabréf og víxlar lánastofnana, þ.m.t. sértryggð skuldabréf.....	12.474.998	8.222.312	4,6%	3,3%
Fasteignaveðtryggð lán.....	9.819.161	7.434.450	3,6%	3,0%
Skuldabréf fyrirtækja og sérhæfðra sjóða.....	31.709.851	28.130.119	11,6%	11,4%
Samtals.....	116.619.416	102.840.419	42,7%	41,7%

Áhætta vegna eigna utan efnahagsreiknings

Hætta á breytingum á undirliggjandi eignum eða skuldbindingum utan efnahags. Framvirkir gjaldmiðlasamningar, afleiður og skuldbindandi samningar um greiðslur í framtakssjóði eru dæmi um eignir og skuldbindingar utan efnahagsreiknings. Ekki eru til staðar opinir og útstandandi framvirkir gjaldmiðlasamningar og afleiður hjá sjóðnum. Upplýsingar um skuldbindingar vegna framtakssjóða er að finna í skýringu nr. 21.

Mótaðilaáhætta

Mótaðilaáhætta er hætta á fjárhagslegu tapi ef gagnaðili fjármálagernings stendur ekki við umsamdar skuldbindingar sínar. Mótaðilaáhattu má skipta í útlánaáhattu, samþjöppunaráhattu, landsáhattu, afhendingaráhattu og uppgjörsáhattu.

Með greiningu á mótaðilaáhattu er leitast við að meta hættuna á því að gagnaðilar fjármálagernings standi ekki við skuldbindingar sínar. Undir mótaðilaáhattu fellur m.a. útlánaáhatta, sem er sú áhætta að mótaðilar standi ekki skil á greiðslum af fjármálagerningum. Dæmi um slíka fjármálagerninga eru skuldabréf, víxlar, skuldaviðurkenningar og innlán, en dæmi um aðra samninga sem geta falið í sér útlánaígildi eru afleiðusamningar. Útlánaáhatta er m.a. metin á grundvelli mats á lánshæfi stærstu útgefenda. Vísað er í skýringu 14 varðandi sundurliðun og breytingar á varúðarfærslum og afskriftum á árinu.

Þeir mótaðilar sjóðsins sem hafa opinbera lánshæfiseinkunn eru Ríkissjóður, Arion banki hf., Íslandsbanki hf og Landsbanki hf. Ríkissjóður er með einkunnina AA- hjá Standard & Poor's þegar kemur að langtíma skuldbindingum í innlendra mynt og horfur stöðugar. Arion banki, Íslandsbanki og Landsbanki eru allir með lánshæfiseinkunn BBB frá Standard & Poor's á skuldbindingum til langs tíma og horfur jákvæðar.

Útlánaáhatta, lánshæfismat miðast við 31.12.2023	Fjárhæð	Fjárhæð	Hlutfall af eignum	Hlutfall af eignum
	31/12/2023	31/12/2022	31/12/2023	31/12/2022
Skuldabréf með ábyrgð ríkissj., lánshæfismat S&P AA.....	46.978.305	44.355.463	17,2%	18,0%
Mótaðilar með lánshæfismat S&P, BBB.....	7.601.308	6.404.338	2,8%	2,6%
Aðrir mótaðilar með innlent lánshæfismat 1).....	41.239.529	35.705.376	15,1%	14,5%
Önnur skuldabréf.....	19.903.954	16.286.579	7,3%	6,6%
Útlán til sjóðsfélaga og annarra.....	10.816.596	7.727.047	4,0%	3,1%
Samtals.....	126.539.693	110.478.802	46,4%	44,8%

1) Þessir mótaðilar hafa verið lánshæfismetnir af ALM Verðbréfum hf. á árunum 2016-2023.

Skýringar

23. Áhættuþættir í starfsemi og áhættustýring (framhald)

Lífeyristryggingaráhætta

Lífeyristryggingaráhætta er hættan á því að lífeyrissjóður geti ekki staðið við lífeyrisskuldbindingar sínar (greitt lífeyri) að fullu. Lífeyristryggingaráhætta má skipta í skerðingaráhættu, iðgjaldaráhættu, umhverfisáhættu, lýðfræðilega áhættu og réttindaflutningsáhættu. Til þess að meta lífeyristryggingaráhættu er m.a. horft á hlutfall lífeyris á móti iðgjöldum, aldursamsetningu sjóðfélaga og fleira.

Með því að framkvæma svokallaðar tölfraðilegar hermanir (e. simulation) á eignum og skuldbindingum sjóðsins miðað við mismunandi forsendur er hægt að meta líkur á að sjóðurinn þurfi að breyta réttindum, samanber nánari ákvæði laga og samþykka sjóðsins.

Sjóðurinn framkvæmir reglulega álagspróf með hliðsjón af reglum Fjármálaeftirlitsins nr. 591/2017. Markmið með framkvæmd álagsprófsins er að meta hvort tryggingafræðileg staða sjóðsins verði undir -10% miðað við mismunandi álagsþætti. Þetta er gert þar sem að í 39. gr. laga nr. 129/1997 er kveðið á um að ef heildar tryggingafræðileg staða lífeyrissjóða án ábyrgðar, leiðir í ljós að meira en 10% munur er á milli eignalíða og lífeyrisskuldbindinga er skylt að gera nauðsynlegar breytingar á samþykktum. Með sama hætti þarf að gera breytingar á samþykktum ef munurinn hefur haldist 5% eða meiri síðastliðin 5 ár.

	Trygginga- fræðileg staða	Trygginga- fræðileg staða	Breyting trygginga- fræðilegrar stöðu	Breyting trygginga- fræðilegrar stöðu
	31/12/2023	31/12/2022	2023	2022
Niðurstöður álagsprófs:				
Núverandi staða.....	-4,4%	-4,6%		
Tryggingafræðileg krafa lækkuð úr 3,5% í 3%.....	-13,9%	-14,1%	-9,6%	-9,5%
Líftöflur hliðrast um 2 ár.....	-8,8%	-8,9%	-4,4%	-4,3%
Örorkulíkur auknar um 10%.....	-5,9%	-6,1%	-1,5%	-1,5%
Vísitala neysluverðs hækkun ársins aukin um 0,5%.....	-4,6%	-4,8%	-0,2%	-0,2%
Gengisvísitala lækkar um 10%.....	-6,1%	-6,3%	-1,7%	-1,7%
Veðskuldabréf lækka um 10%.....	-4,5%	-4,7%	-0,1%	-0,1%
Markaðsskuldabréf lækka um 10%.....	-6,5%	-6,8%	-2,1%	-2,3%
Erlend hlutabréf lækka um 10%.....	-5,8%	-6,0%	-1,4%	-1,4%
Innlend hlutabréf lækka um 10%.....	-5,3%	-5,6%	-0,9%	-1,0%

Lausafjáraáhætta

Lausafjáraáhætta er hættan á að lífeyrissjóður hafi ekki nægjanlegt laust fé til að mæta greiðsluskuldbindingum. Skipta má lausafjáraáhættu í seljanleikaáhættu og ústremisáhættu. Seljanleikaáhætta lýtur að því að ekki sé unnt að selja tiltekna fjármálagerninga innan tiltekins tíma. Stærsti hluti eigna sjóðsins eru skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs og skráð verðbréf sem almennt teljast til seljanlegra eigna.

Hlutfall innlána, skuldabréfa með ábyrgð ríkissjóðs og skráðra verðbréfa af eignum:

	31/12/2023	31/12/2022
Innlán	1,5%	1,4%
Skuldabréf með ábyrgð ríkissjóðs	16,8%	17,6%
Innlend skráð hlutabréf	11,7%	12,5%
Skráð skuldabréf sveitarfélaga, lánastofnana og fyrirtækja	17,1%	19,0%
Erlend skráð hlutabréf	1,9%	1,0%
Innlend skráð hlutdeildarskírteini í verðbréfasjóðum	3,0%	3,3%
Erlend skráð hlutdeildarskírteini í verðbréfasjóðum	21,7%	24,2%
Samtals	73,8%	79,0%

Ústremisáhætta vísar til hættunnar á því að ekki sé unnt að standa við greiðslur vegna lífeyrisskuldbindinga eða uppgjörs samninga sem sjóðurinn hefur undirgengið, t.d. vegna verðbréfavíðskipta.

Til að lágmarka ústremisáhættu er fylgst með ústremi greidds lífeyris og innstremi iðgjalda og afborgana/arðgreiðslna af verðbréfum. Ef hlutfall milli lífeyris og iðgjalda er minna en 100% þýðir það að það er meira innstremi af iðgjöldum til sjóðsins heldur en sjóðurinn greiðir út í lífeyri, þ.e. nettó innstremi fjármagns til sjóðsins. Sjá nánar lífeyrisbyrði samtryggingar í skýringu númer 24.

Pólitísk áhætta

Pólitísk áhætta er skilgreind sem áhættan af því að aðgerðir eða aðgerðarleysi stjórnvalda auki lífeyrisbyrði sjóðsins eða skerði eignir hans, auk annarra neikvæðra áhrifa sem óvissa um mögulegar stjórnvaldaaðgerðir kann að skapa. Undir þetta falla t.a.m. breytingar á lögum eða reglum um starfseminna eða túlkun þeirra sem valda verulegum breytingum á starfseminni. Þetta kunna t.d. að vera breytingar á lögum um lífeyrissjóði, uppgjörsreglum, skattalögum, lögum um aðra aðila sem hafa áhrif á starfsemi sjóðsins, eftirliti og eftirlitsreglum og heimildum til fjárfestinga.

Rekstraráhætta

Rekstraráhætta er hættan á fjárhagslegu tapi vegna ófullnægjandi innri verkferla, starfsmanna, kerfa eða vegna ytri atburða í rekstrarumhverfi lífeyrissjóða. Skipta má rekstraráhættu í starfsmannaáhættu, áhættu vegna svika, áhættu vegna upplýsingataekni, orðsporsáhættu, skjalaáhættu, áhættu vegna útivistunar og upplýsingaáhættu.

Skilvirkar leiðir til að takmarka rekstraráhættu eru skýrar innri reglur, starfslýsingar, verkferlar sem skilgreina verklag við helstu verkþætti og skýrt skipurit.

Skýringar

24. Kennitölur

Samtryggingardeild

Fimm ára yfirlit	2023	2022	2021	2020	2019
Fjárhagsstaða skv. tryggingafræðilegri úttekt:					
Hrein eign umfram heildarskuldbindingar.....	-4,4%	-4,6%	-2,6%	1,5%	-0,5%
Hrein eign umfram áfallnar skuldbindingar.....	-7,3%	-6,5%	9,0%	8,1%	4,4%
Ávöxtun:					
Hrein nafnávöxtun	7,49%	-1,41%	16,37%	12,93%	13,17%
Hrein raunávöxtun	-0,47%	-9,83%	11,00%	9,12%	10,23%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar:					
Síðustu 5 ára.....	3,68%	4,34%	7,63%	5,52%	5,35%
Síðustu 10 ára.....	4,18%	4,79%	6,50%	5,59%	4,89%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga:					
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	37,90%	39,03%	45,27%	41,49%	35,47%
Skráð skuldabréf.....	45,32%	44,08%	38,29%	43,11%	47,58%
Óskráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum.....	15,70%	16,11%	15,14%	14,19%	14,86%
Óskráð skuldabréf.....	1,08%	0,78%	1,30%	1,21%	2,07%
Aðrar fjárfestingar.....	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,02%
Hlutfallsleg skipting fjárfestinga eftir gjaldmiðlum:					
Eignir í íslenskum krónum	64,35%	65,45%	62,86%	63,73%	67,96%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum.....	35,65%	34,55%	37,14%	36,27%	32,04%
Fjöldi:					
Fjöldi virkra sjóðfélaga	15.553	14.710	13.930	13.779	14.345
Fjöldi sjóðfélaga í árslok.....	110.316	106.688	103.181	100.682	99.082
Fjöldi lífeyrisþega.....	9.840	9.403	9.099	8.648	8.165
Stöðugildi.....	14,7	13,6	13,5	13,3	12,4
Hlutfallsleg skipting lífeyris:					
Ellilífeyrir	67,83%	66,05%	64,54%	64,45%	64,91%
Öroorkulífeyrir.....	28,07%	29,62%	31,00%	31,00%	30,52%
Makalífeyrir.....	3,22%	3,31%	3,38%	3,46%	3,53%
Barnalífeyrir.....	0,88%	1,02%	1,07%	1,10%	1,04%
Lífeyrisbyrði samtryggingardeildar.....	45,7%	42,8%	44,9%	41,6%	36,5%
Fjárhæðir á föstu verðlagi:					
Iðgjöld alls.....	16.448.253	15.331.657	14.040.827	14.204.229	15.147.039
Lífeyrir alls.....	7.479.787	6.534.151	6.250.144	5.868.547	5.483.131
Hreinar fjárfestingatekjur alls.....	19.714.172	(3.501.274)	40.971.569	29.226.904	26.157.675
Skrifstofu og stjórnunarkostnaður alls.....	455.971	457.213	423.536	426.590	392.271
Hækkun á hreinni eign.....	28.226.667	4.839.020	48.338.716	37.135.996	35.429.312
Aðrar kennitölur:					
Skrifstofu og stjórnunarkostn. í % af iðgjöldum	2,8%	3,0%	3,0%	3,0%	2,6%
Hreinar fjárfestingatek. í % af meðalstöðu eigna	7,4%	-1,3%	15,3%	12,3%	12,5%
Skrifstofu og stjórnunarkostn. í % af meðalst. eigna	0,17%	0,17%	0,16%	0,18%	0,19%
Skilgreiningar:					
Nafnávöxtun					
Ávöxtun á meðaltali hreinnar eignar í upphafi og lok ársins.					
Raunávöxtun:					
Ávöxtun sjóðsins umfram verðlagsbreytingar samkvæmt vísitölu neysluverðs.					
Hrein raunávöxtun:					
Raunávöxtun þegar kostnaður við rekstur sjóðsins hefur verið dreginn frá					
Fjöldi virkra sjóðfélaga:					
Meðaltal fjölda sjóðfélaga sem greiddi iðgjöld á árinu					
Fjöldi lífeyrisþega:					
Meðaltal fjölda lífeyrisþega sem fengu greiddan lífeyri á árinu.					

Skýringar

24. Kennitölur (framhald)

Séreignardeild

	2023	2022	2021	2020	2019
Ávöxtun sparnaðarleið 1¹⁾:					
Hrein nafnávöxtun	2,74%	-5,14%	3,38%	4,59%	6,33%
Hrein raunávöxtun	-4,88%	-13,24%	-1,40%	1,06%	3,57%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar:					
Síðustu 5 ára.....	-3,16%	-2,64%	e.t.*	e.t.*	e.t.*
Síðustu 10 ára.....	e.t.*	e.t.*	e.t.*	e.t.*	e.t.*
* e.t.: ekki tiltækt					
Ávöxtun sparnaðarleið 2:					
Hrein nafnávöxtun	11,22%	-12,14%	14,39%	13,10%	12,61%
Hrein raunávöxtun	2,97%	-19,65%	9,11%	9,28%	9,68%
Meðaltal hreinnar raunávöxtunar:					
Síðustu 5 ára.....	1,59%	0,92%	6,63%	4,57%	4,39%
Síðustu 10 ára.....	2,49%	2,76%	5,52%	4,80%	4,72%
Hlutfallsleg skipting annarra fjárfestinga leið 1:					
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	46,06%	61,28%	45,14%	22,86%	100,00%
Skráð skuldabréf	53,94%	38,72%	54,86%	77,14%	0,00%
Hlutfallsleg skipting annarra fjárfestinga leið 2:					
Skráðir eignarhlutir í félögum og sjóðum	59,52%	58,53%	55,94%	81,49%	73,80%
Skráð skuldabréf	40,48%	41,47%	44,06%	18,51%	26,20%
Hlutfallsleg skipting annarra fjárfestinga eftir gjaldmiðlum leið 1:					
Eignir í íslenskum krónum	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Hlutfallsleg skipting annarra fjárfestinga eftir gjaldmiðlum leið 2:					
Eignir í íslenskum krónum	62,69%	64,74%	66,40%	72,01%	72,93%
Eignir í erlendum gjaldmiðlum	37,31%	35,26%	33,60%	27,99%	27,07%
Fjöldi (báðar sparnaðarleiðir):					
Fjöldi virkra sjóðfélaga í almennri séreign	215	190	189	200	125
Fjöldi virkra sjóðfélaga í tilgreindri séreign	445	422	445	434	446
Fjöldi lífeyrisþega	15	11	7	10	6
Lífeyrisbyrði séreignardeilda	26,3%	27,1%	20,7%	23,3%	12,4%

Skilgreiningar:

Nafnávöxtun

Reiknað er daglegt gengi á eignir séreignardeilda. Ávöxtun þeirra tekur því mið af breytingu á gengi á árinu.

Raunávöxtun

Ávöxtun sjóðsins umfram verðlagsbreytingar samkvæmt vísitölu neysluverðs

Hrein raunávöxtun

Raunávöxtun þegar kostnaður við rekstur sjóðsins hefur verið dreginn frá

Fjöldi virkra sjóðfélaga

Meðaltal fjölda sjóðfélaga sem greiddi iðgjöld á árinu

Fjöldi lífeyrisþega

Meðaltal fjölda lífeyrisþega sem fengu greiddan lífeyri á árinu

¹⁾ Sparnaðarleið 1 hóf starfsemi sína á vormánuðum 2018

Deildaskiptur ársreikningur 2023

Deildaskipt yfirlit um breytingu á hreinni eign til greiðslu lífeyris árið 2023

	Skýr.	Samtryggingar- deild	Séreignar- deild I	Séreignar- deild II	Samtals
Iðgjöld	3				
Iðgjöld sjóðfélaga		4.067.253	12.400	36.320	4.115.974
Iðgjöld launagreiðenda		11.569.973	46.907	128.224	11.745.104
Réttindaflutningar og endurgreiðslur		(268.853)	2.359	1.505	(264.989)
Framlag ríkisins til jöfnunar örorkubyrði		852.164	0	0	852.164
		<u>16.220.538</u>	<u>61.666</u>	<u>166.049</u>	<u>16.448.253</u>
Lífeyrir					
Lífeyrir	4	7.307.748	15.480	44.326	7.367.554
Umsjónarnefnd eftirlauna	4	0	0	0	0
Annar beinn kostnaður vegna örorku		15.284	0	0	15.284
Framlag í VIRK starfsendurhæfingarsjóð		96.949	0	0	96.949
		<u>7.419.981</u>	<u>15.480</u>	<u>44.326</u>	<u>7.479.787</u>
Fjárfestingartekjur					
Tekjur af eignarhlutum	5	8.860.019	997	108.995	8.970.012
Tekjur af skuldabréfum	5	10.629.410	2.781	24.936	10.657.127
Vaxtatekjur og gengism. af handbæru fé		69.049	291	(2.748)	66.592
Vaxtatekjur af iðgi. og öðrum kröfum		90.522	132	563	91.217
Fjárfestingargjöld		(67.028)	(360)	(3.387)	(70.775)
		<u>19.581.972</u>	<u>3.840</u>	<u>128.360</u>	<u>19.714.172</u>
Rekstrarkostnaður					
Skrifstofu og stjórnunarkostnaður	7,8,9	454.882	93	995	455.971
		<u>454.882</u>	<u>93</u>	<u>995</u>	<u>455.971</u>
Hækkun á hreinni eign á árinu		27.927.646	49.933	249.087	28.226.667
Hrein eign frá fyrra ári		<u>250.809.132</u>	<u>100.773</u>	<u>1.077.342</u>	<u>251.987.247</u>
Hrein eign í árslok til greiðslu lífeyris		<u>278.736.778</u>	<u>150.706</u>	<u>1.326.429</u>	<u>280.213.914</u>

Deildaskiptur efnahagsreikningur 31. desember 2023

Eignir	Skýr.	Samtryggingar- deild	Séreignar- deild I	Séreignar- deild II	Samtals
Fjárfestingar					
Eignarhlutir í félögum og sjóðum	10,11,12,15	145.463.919	64.880	765.992	146.294.790
Skuldabréf	13,14,15	125.942.739	75.968	520.987	126.539.693
		<u>271.406.657</u>	<u>140.848</u>	<u>1.286.979</u>	<u>272.834.483</u>
Kröfur					
	16				
Kröfur á launagreiðendur		2.137.833	3.048	11.150	2.152.031
Aðrar kröfur		1.038.602	2.960	4.350	1.045.912
		<u>3.176.434</u>	<u>6.008</u>	<u>15.500</u>	<u>3.197.942</u>
Ýmsar eignir					
Varanlegir rekstrarfjármunir	17	48.542	0	0	48.542
Handbært fé	18	4.270.935	3.850	23.951	4.298.736
		<u>4.319.477</u>	<u>3.850</u>	<u>23.951</u>	<u>4.347.279</u>
Eignir samtals		<u>278.902.569</u>	<u>150.706</u>	<u>1.326.429</u>	<u>280.379.704</u>
Skuldir					
Viðskiptaskuldir					
	19				
Áfallinn kostnaður og fyrirframinnh. tekjur		59.202	0	0	59.202
Aðrar skuldir		106.589	0	0	106.589
		<u>165.790</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>165.790</u>
Skuldir		<u>165.790</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>165.790</u>
Hrein eign til greiðslu lífeyris alls		<u>278.736.778</u>	<u>150.706</u>	<u>1.326.429</u>	<u>280.213.914</u>

Deildaskipt yfirlit um sjóðstreymi 2023

	Samtryggingar- deild	Séreignar- deild I	Séreignar- deild II	Samtals
Inngreiðslur				
Iðgjöld	15.154.073	60.836	163.438	15.378.348
Framlag ríkis til jöfnunar örorkubyrði	0	0	0	0
Vaxtatekjur	247.107	425	691	248.224
Aðrar inngreiðslur	8.600	(2.847)	(2.653)	3.100
Inngreiðslur	15.409.781	58.414	161.476	15.629.671
Útgreiðslur				
Lífeyrir	7.419.325	15.480	44.326	7.479.131
Rekstrarkostnaður	428.370	93	995	429.458
Fjárfesting í rekstrarfjármunum	12.357	0	0	12.357
Aðrar útgreiðslur	67.028	360	3.387	70.775
Útgreiðslur	7.927.080	15.934	48.708	7.991.722
Nýtt ráðstöfunarfé til fjárfestinga	7.482.701	42.480	112.767	7.637.949
Fjárfestingarhreyfingar				
Innb. tekjur af eignarhl. í félögum og sjóðum	3.881.698	198	2.103	3.883.999
Keyptir eignarhlutir í félögum og sjóðum	(25.828.550)	(11.797)	(214.121)	(26.054.468)
Seldir eignarhlutir í félögum og sjóðum	20.622.006	5.159	165.965	20.793.129
Afborganir höfuðstóls og vaxta skuldabréfa	8.443.990	12.665	36.816	8.493.471
Keypt skuldabréf	(15.797.705)	(55.151)	(276.559)	(16.129.415)
Seld skuldabréf	2.049.189	5.766	177.225	2.232.180
Ráðstöfun alls	(6.629.374)	(43.159)	(108.572)	(6.781.104)
Lækkun á sjóði og veltiinnlánum	853.327	(678)	4.195	856.845
Gengismunur af handbæru fé	(109.692)	0	(3.102)	(112.794)
Handbært fé í upphafi árs	3.527.300	4.529	22.857	3.554.685
Handbært fé í árslok	4.270.935	3.850	23.951	4.298.736

**Appendix to financial
statements with an extract
from the financial statements
in an English translation**

Report of the Board of Directors and Managing Director

Please note.

This information is translated from the financial statements which is in Icelandic. If there are discrepancies between the two versions, the Icelandic version will take priority over the translated version.

Fund's purpose

Festa Pension Fund operates according to law no. 129/1997 regarding mandatory pension coverage. The Pension Fund operates offices in three locations. The main office is in Reykjanesbær and additional offices are in Akranes and Selfoss.

Rules governing annual financial statements

The Pension Fund's annual financial statements have been prepared in accordance with rules issued by the Financial Supervisory Authority No. 335/2015, regarding the Annual Financial Statements of Pension Funds.

Number of fund members, employers and premiums received

The Fund has three divisions, a mutual pension scheme and two private pension schemes with different pay-out rules. During the year 2023, a total of 3,070 employers paid contributions to the mutual scheme on behalf of 20,228 participants. Active participants, i.e. those contributing every month of the year were 15,553. Contribution income amounted to ISK 15,368 million, representing a 15.5% increase on the previous year. Fund participants at year end were 110,316.

A total of 431 employers paid contributions to the private schemes on behalf of 290 participants in 2023. Contributions income amounted to ISK 227,7 million, representing a 22.0% increase year-on-year. Fund participants at year end are 6,666.

Number of pensioners and pension payments

Benefit payments during the year amounted to ISK 7,308 million for the mutual scheme, representing a 23.7% increase on the previous year. Beneficiaries were 12,466, of which 8,241 received retirement benefits, 2,993 received disability benefits and 1,232 received survivors benefits (including surviving spouse and children). Some participants receive more than one type of benefit payments.

Net investment income

Net investment income was ISK 19,714 million, compared with ISK -3,242 million the previous year. Operating expenses were ISK 456.0 million in 2023 compared to ISK 423,3 million the year before. Operating expenses as percentage of average asset position was 0.17% compared to 0.17% the year before. Staff positions numbered 14.7. Salaries totalled ISK 227.0 million and salary-related expenses ISK 67.2 million.

Net assets for pension payments

Net assets for pension payments for the pension fund was ISK 280,214 million, compared with ISK 251,987 million at the end of 2022, representing an increase of 11.2%. The Fund's investments were 64.35% in ISK and 35.65% in foreign currency. Holdings in companies and funds represented 53.6% of investments and bonds and cash represented 46.4% of investments. Given the underlying assets of funds, equity represented 43.1% of investments and bonds and cash represented 56.9%.

Return on investment

The Central Bank of Iceland raised interest rates by 2.75% during the year as the inflation has been persistently high. GDP growth measured 4.2% in the first three quarters of the year, but slowed considerably in the latter part of the year. At the same time, personal consumption began to decline as high interest rates and persistent inflation began to affect purchasing power. The policy rate was at 9.25% at year-end 2023, and the Central Bank kept the interest rate unchanged at its latest rate decision meeting. The primary bond index (NOMXIBBTA) increased by 4.0% during the year and a negative real rate of return by 3.7% when adjusted by the consumer price index which rose by 8.0%. Domestic equities performed poorly during the year while foreign equities performed well. The OMX Iceland 10 index was up 1.2% while the Global equity (MSCI world) finished the year up by 24.4% in dollar terms and by 19.3% as measured in ISK. The Icelandic krona strengthened against the dollar by 4.1% and as measured against a trade weighted index by 3.5%.

Report of the Board of Directors and Managing Director

Return on investment (continued)

The real rate of return, net of costs, for the mutual scheme was -0.47% when adjusted by the consumer-price index. The five year rolling average of real rate of return is 3.68%. The real rate of return for private scheme I was -4.88% when adjusted by the consumer-price index. The five year rolling average of real rate of return for private scheme I was -3,16%. The real rate of return for private scheme II was 2.97% when adjusted by the consumer-price index. The five year rolling average of real rate of return for private scheme II is 1.59%. All bonds in the private scheme are priced at market value at year end. Inflation for the year was 8.0%.

Actuarial assessment

An actuarial assessment was undertaken on the Fund's assets and liabilities as of year-end 2023. Assets compared with total liabilities are negative by 4.4%. The premise of the assessment is that the Fund's return on assets over the coming decades will be 3.5% above the rise in the Consumer Price Index. Further information can be found in the Fund's statement of actuarial position.

Statement on corporate governance and risk management

The Pension Fund emphasises good corporate governance in formulating policy and in the everyday management of the Fund. By applying good corporate governance the Fund intends to promote increased transparency in its operation. In developing its statement of good corporate governance, the Fund took note of generally accepted principles and guidance regarding good corporate governance policies.

Its statement on corporate governance provides Fund members, premiums payers, public bodies, employees and other stakeholders with information on how the Pension Fund is governed. The statement is furthermore intended to support good management practices by the Fund and ensure its sound operation.

The Board of Directors has adopted a risk policy for the Fund with the aim of increasing the security of its operations. This policy is based on statutory requirements, FME guidelines and the Fund's formulated policy. The risk policy is based on defining risk management, which involves setting up a surveillance system enabling the Fund to analyse, measure, monitor and manage the risk in its operation wherever possible. The Board of Directors emphasises making the risk policy an active part of the Fund's activities. It is discussed each year by the Board and, as appropriate, reviewed in part or in full. Emphasis is placed on ensuring that the Board and management have good insight into the Fund's principal risk factors and that the Fund's employees are knowledgeable of their role in the process of risk management and supervision and take an active part in it. It is important that the Board of Directors, management and other employees assess risk and relevant risk factors in taking decisions as appropriate in each instance.

Publicity

In the wake of the Annual General Meeting each year, the fund publishes a report in the press on its activities during the previous year. Every six months, in March and September each year, the Fund sends its members a statement of their premium payments, together with a calculation of their accrued pension rights. The summary in March is also accompanied by a letter to Fund members, containing information on activities over the previous year. The summary in September will include information on changes to the Articles of Association at the Annual General Meeting if any. At the Annual General Meeting last year, the board of director's report, annual accounts, investment policy and actuarial valuation was presented. Information about the Fund and details of its activities, investments, asset allocation and liabilities, premiums, pension rights and loan rules can be found on its website.

Impact of uncertainty on external occupational setting

The Fund's operation in 2023 was characterized by high inflation and high interest rates, which led to poor returns on domestic equities. Increased and persistent inflation has a very negative impact on the Fund's fully indexed liabilities. It is therefore of great importance to the Fund that the economy gets inflation under control. Furthermore, earthquakes and volcanic eruptions in Reykjanes have created great uncertainty in the Fund's operating area. Critical infrastructure is at risk, it is therefore a priority to ensure its security as much as possible.

Report of the Board of Directors and Managing Director

The Fund's future development and prospects

In the coming years the fund will continue its mission to manage assets within the framework of the law and its investment strategy in order to cover pension obligations. Since the fund's pension burden is relatively low, the expected cash flow will be positive for the long term. The Fund will therefore continue to grow in the coming years, and with that come certain challenges.

Festa Pension Fund has put forth information on non-financial issues in accordance with article 66. d. of act no. 3/2006 governing financial statements. Please refer to the Icelandic version of the Report of the Board of Directors.

Events after the conclusion of the financial statement

Since the end of the financial year and until the date of endorsement of the statements no events have occurred that have a significant impact on the Fund's actuarial position.

In the estimation of the Fund's Board of Directors all the information necessary to obtain a clear picture of its position at year-end, performance during the year and financial development is provided in the annual financial statements. The Board of Directors of Festa Pension Fund and its Managing Director hereby confirm the Financial Statements by means of their signatures.

Reykjavík, March 26th 2024

Board of Directors

Kristín Magnúsdóttir
Chairman

Eyrún Jana Sigurðardóttir
Vice-Chairman

Örvar Ólafsson
Board member

Silja Eyrún Steingrimsdóttir
Board member

Sigurður Ólafsson
Board member

Þór Hreinsson
Board member

Managing Director

Gylfi Jónasson

Independent Auditor's Report

Note: This is a translation of the auditor's report accompanying the financial statements which are presented in Icelandic.

To the Board of Directors and members of Festa pension fund

Opinion

We have audited the accompanying financial statements of Festa pension fund for the year 2023, excluding the report of the board of directors and managing director.

In our opinion, the financial statements give a true and fair view of the financial position of Festa pension fund as at December 31, 2023, and of its financial performance, cash flows and actuarial position for the year then ended in accordance with Icelandic law on annual accounts and regulation on the financial statements of pension funds.

Our opinion is consistent with our additional report to the Audit Committee.

The financial statements comprise

- Report of the board of directors and managing director.
- Statement of changes in net assets for pension payments 2023.
- Balance sheet as of December 31, 2023.
- Statement of cash flows 2023.
- Statement of actuarial position as of December 31, 2023.
- Notes to the financial statements, which include significant accounting policies and other explanatory information.
- Divisional statements that include a divisional statement of changes in net assets for pension payments 2023, a divisional balance sheet as of December 31, 2023 and a divisional statement of cash flows 2023.

The report of the board of directors and managing director is excluded from the audit, refer to section reporting on other information.

Basis for opinion

We conducted our audit in accordance with International Standards on Auditing. Our responsibilities under those standards are further described in the auditor's responsibilities for the audit of the financial statements section of our report.

Independence

We are independent of Festa pension fund in accordance with Icelandic laws on auditors and auditing and the code of ethics that apply to auditors in Iceland and relate to our audit of the company's financial statements. We have fulfilled our other ethical responsibilities in accordance with these requirements.

To the best of our knowledge and belief, we declare that non-audit services that we have provided to the pension fund are in accordance with the applicable law and regulations in Iceland and that we have not provided non-audit services that are prohibited under Article 5.1. of Regulation (EU) No 537/2014.

We have only provided audit services to the pension fund, during the year 2023.

We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion.

Independent Auditor's Report

Key Audit Matters

Key audit matters are those matters that, in our professional judgement, were of most significance in our audit of the financial statements of the current period. These matters were addressed in the context of our audit of the financial statements as a whole, and in forming our opinion thereon, and we do not provide a separate opinion on these matters.

Key audit matters

Valuation of unlisted holdings in companies and funds
Refer to note 2.1 about basis of preparation, note 11 about holdings in companies, note 12 about funds and note 22 about financial instruments.

Holdings in companies and funds amounted to ISK 146.295 million (2022: ISK 135.892 million) or the equivalent of 52% of total assets at year end 2023 and thereof are ISK 42.613 million unlisted (2022: ISK 39.513 million).

These unlisted assets are categorized as level 2 and 3 of the fair value hierarchy.

Among holdings in companies and funds are unlisted assets. The value of these assets is based on management judgement, and is affected by the assumptions and models used to calculate their value, which can have a significant impact on the valuation.

Given the high level of judgement involved in determining valuation, and the significance of holdings in companies and funds, we consider the valuation of unlisted holdings in companies and funds to be a key audit matter.

Audit procedures

Audit of valuation of unlisted holdings in companies and funds included, among other things, the following factors:

- Investment process was understood and evaluated. We understood and evaluated the methodology and assumptions for valuations
- The data on which the calculation and assumptions were based on in different valuation methods were reviewed and assessed.
- We performed sampling procedures of unlisted holdings in companies and funds and utilised a PwC valuation expert to perform an independent calculation on fair value.
- We verified those cases where valuation was based on recent transaction.
- Classification of unlisted holdings in companies and funds and bonds in fair value levels was reviewed.

Related notes were reviewed.

Key audit matters

Valuation of pension liability

The fund's pension liability amounted to ISK 573.555 million as of December 31, 2023 (2022: ISK 505.447 million). Ratio of net assets to liabilities as of December 31, 2023 was -4.4% meaning that liabilities were greater than assets at year end (2022: -4.6%).

The pension liability is calculated by an actuary not employed at the pension fund.

Due to the complexity of the calculations the size of the account and its importance to the fund, we believe that valuation of pension liability is a key audit matter.

Audit procedures

Audit of valuation of pension liability included, among others, the following factors:

- We evaluated the actuary's objectivity and competency.
- The process of the calculations was inspected
- We performed procedures on a sample to confirm inputs and calculations.
- Analytical procedures were performed on the development of the liability, assumptions and results..

Related notes were reviewed and actuarial position.

Independent Auditor's Report

Reporting on other information, including the report of the board of directors and managing director

The board of directors and managing director are responsible for other information. The other information comprises of board of directors and managing director report, appendix to financial statement with an extract from the financial statements in an english translation and the annual report which we obtained prior to the date of this auditor's report. Our opinion on the financial statements does not cover the other information, including board of directors and managing director report.

In connection with our audit of the financial statements, our responsibility is to read the other information identified above and, in doing so, consider whether the other information is materially inconsistent with the financial statements or our knowledge obtained in the audit, or otherwise appears to be materially misstated. In addition, in light of the knowledge and understanding of the entity and its environment obtained in the course of the audit, we are required to report if we have identified material misstatements in other information that we obtained prior to the date of this auditor's report. We have nothing to report in this respect.

With respect to the board of directors and managing director report we have, in accordance with article 104, of the Icelandic law on annual accounts reviewed that to the best of our knowledge, the report of the board of directors and managing director accompanying the financial statements includes applicable information in accordance with Icelandic law on annual accounts if not presented elsewhere in the financial statements.

Responsibilities of board of directors and the managing director

The board of directors and managing director are responsible for the preparation and fair presentation of the financial statements in accordance with Icelandic law on annual accounts, and for such internal control as determined necessary to enable the preparation of financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

In preparing the financial statements, management is responsible for assessing the Fund's ability to continue as a going concern, disclosing, as applicable, matters related to going concern and using the going concern basis of accounting unless management either intends to liquidate the Fund or to cease operations, or has no realistic alternative but to do so. Management must provide appropriate explanations regarding its ability to continue as going concern, if applicable, and why management applies the presumption of going concern in the preparation and presentation of the financial statements.

Those charged with governance are responsible for overseeing the Fund's financial reporting process.

Auditor's Responsibilities for the Audit of the Financial Statements

Our objectives are to obtain reasonable assurance about whether the financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditor's report that includes our opinion. Reasonable assurance is a high level of assurance, but is not a guarantee that an audit conducted in accordance with International Standards on Auditing will always detect a material misstatement when it exists. Misstatements can arise from fraud or error and are considered material if, individually or in the aggregate, they could reasonably be expected to influence the economic decisions of users taken on the basis of these financial statements.

As part of an audit in accordance with International Standards on Auditing, we exercise professional judgment and maintain professional skepticism throughout the audit. We also:

Identify and assess the risks of material misstatement of the financial statements, whether due to fraud or error, design and perform audit procedures responsive to those risks, and obtain audit evidence that is sufficient and appropriate to provide a basis for our opinion. The risk of not detecting a material misstatement resulting from fraud is higher than for one resulting from error, as fraud may involve collusion, forgery, intentional omissions, misrepresentations, or the override of internal control.

Independent Auditor's Report

Obtain an understanding of internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the company's internal control.

Evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and related disclosures made by management.

Conclude on the appropriateness of management's use of the going concern basis of accounting and, based on the audit evidence obtained, whether a material uncertainty exists related to events or conditions that may cast significant doubt on the pension fund's ability to continue as a going concern. If we conclude that a material uncertainty exists, we are required to draw attention in our auditor's report to the related disclosures in the financial statements or, if such disclosures are inadequate, to modify our opinion. Our conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of our auditor's report. However, future events or conditions may cause the pension fund to cease to continue as a going concern.

Evaluate the overall presentation, structure and content of the financial statements, including the disclosures, and whether the financial statements represent the underlying transactions and events in a manner that achieves fair presentation.

We communicate with those charged with governance regarding, among other matters, the planned scope and timing of the audit and significant audit findings, including any significant deficiencies in internal control that we identify during our audit.

We also provide those charged with governance with a statement that we have complied with relevant ethical requirements regarding independence, and to communicate with them all relationships and other matters that may reasonably be thought to bear on our independence, and where applicable, related safeguards.

From the matters communicated with those charged with governance, we determine those matters that were of most significance in the audit of the financial statements of the current period and are therefore the key audit matters. We describe these matters in our auditor's report unless law or regulation precludes public disclosure about the matter or when, in extremely rare circumstances, we determine that a matter should not be communicated in our report because the adverse consequences of doing so would reasonably be expected to outweigh the public interest benefits of such communication.

Report on other legal and regulatory requirements

Appointment

We were appointed as auditors at the fund's annual general meeting on May, 7th 2018. Our appointment has been renewed annually at the fund's annual general meeting representing a total period of uninterrupted engagement appointment of six years.

Reykjavík, March 26th 2024

PricewaterhouseCoopers ehf.

Arna G. Tryggvadóttir
certified public accountant

Statement of Changes in Net Assets for Pension Payments 2022

	2023	2022
Premiums		
Members	4.115.974	3.537.263
Employers	11.745.104	10.069.801
Transfer of rights and repayments	(264.989)	(119.277)
Special supplementary contributions	852.164	707.536
	<u>16.448.253</u>	<u>14.195.323</u>
Pensions		
Total amount of pensions	7.367.554	5.956.794
Received from the Retirement Committee	0	(41)
Direct expenses from disability pensions	15.284	12.580
Contribution to Rehabilitation Fund	96.949	80.527
	<u>7.479.787</u>	<u>6.049.860</u>
Net investment income		
Net income from holdings in companies and funds	8.970.012	(11.049.742)
Net income from bonds	10.657.127	7.797.550
Interest income from bank deposits	66.592	19.372
Interest income from premiums and other claims	91.217	45.847
Investment expenses	(70.775)	(54.799)
	<u>19.714.172</u>	<u>(3.241.770)</u>
Operating expenses		
Office and management expenses	455.971	423.325
	<u>455.971</u>	<u>423.325</u>
Increase in net assets	28.226.667	4.480.367
Net assets from previous year-end	251.987.247	247.506.880
Net assets for pension payments at year-end	<u><u>280.213.914</u></u>	<u><u>251.987.247</u></u>

All amounts are in thousands of Icelandic krona

Balance sheet as of December 31, 2023

	31/12/2023	31/12/2022
Assets		
Investments		
Holdings in companies and funds	146.294.790	135.892.329
Bonds	126.539.693	110.478.802
	<u>272.834.483</u>	<u>246.371.131</u>
Claims		
Claims on employers	2.152.031	1.889.841
Other claims	1.045.912	250.665
	<u>3.197.942</u>	<u>2.140.506</u>
Other assets		
Operational assets	48.542	42.125
Cash equivalents	4.298.736	3.554.685
Total assets	<u>280.379.704</u>	<u>252.108.448</u>
Liabilities		
Trade creditors		
Cost incurred and income collected in advance	59.202	37.156
Other liabilities	106.589	84.045
	<u>165.790</u>	<u>121.201</u>
Net assets for pension payment at year-end	<u>280.213.914</u>	<u>251.987.247</u>
Division of net assets for pension payments		
Mutual pension fund	278.736.778	250.809.132
Private pension fund	1.477.135	1.178.115
	<u>280.213.914</u>	<u>251.987.247</u>

Statement of Cash Flows 2023

	2023	2022
Inflow		
Premiums	15.378.348	12.976.497
Special supplementary contributions	0	707.536
Received interest income on cash equivalents and claims	248.224	97.138
Other inflow	3.100	700
	15.629.671	13.781.872
Outflow		
Pensions	7.479.131	6.046.769
Operating expenses	429.458	409.782
Investment in operating assets	12.357	7.033
Other outflow	70.775	54.799
	7.991.722	6.518.382
New disposable resources for investments	7.637.949	7.263.489
Investment transactions		
Received income from holdings in companies and funds	3.883.999	3.325.383
Investments in holdings in companies and funds	(26.054.468)	(27.585.149)
Sold holdings in companies and funds	20.793.129	22.592.448
Installments on bond principals and interest	8.493.471	9.076.839
Purchased bonds	(16.129.415)	(17.409.390)
Sold bonds	2.232.180	955.814
Total appropriation	(6.781.104)	(9.044.054)
(Decrease), increase in cash equivalents	856.845	(1.780.564)
Exchange rate difference on cash equivalents	(112.794)	(27.419)
Cash equivalents at beginning of year	3.554.685	5.362.669
Cash equivalents at year-end	4.298.736	3.554.685

All amounts are in thousands of Icelandic krona

Statement of Actuarial Position As of December 31, 2023

	31/12/2023		
	Accrued Liabilities	Future liabilities	Total liabilities
Net Assets			
Net assets for pension payments	278.736.778	0	278.736.778
Diff. in book value and net present value of bonds	1.374.735	0	1.374.735
Net present value of future premiums	0	268.258.341	268.258.341
Total net assets	280.111.513	268.258.341	548.369.854
Liabilities			
Retirement benefits	239.169.567	205.297.257	444.466.824
Disability benefits	49.115.609	49.475.264	98.590.873
Spouse's benefits	9.639.488	6.982.560	16.622.047
Children's allowance	277.666	2.796.892	3.074.558
Net present value of future operating expenses	3.875.711	6.924.892	10.800.603
Total liabilities	302.078.041	271.476.865	573.554.907
Nett assets in excess of liabilities	(21.966.528)	(3.218.525)	(25.185.053)
Ratio of net assets to liabilities at year-end	-7,3%	-1,2%	-4,4%
Ratio of net assets to liabilities at the beginning of year	-6,5%	-2,4%	-4,6%

	31/12/2022		
	Accrued Liabilities	Future liabilities	Total liabilities
Net Assets			
Net assets for pension payments	250.809.132	0	250.809.132
Diff. in book value and net present value of bonds	(1.395.420)	0	(1.395.420)
Net present value of future premiums	0	232.888.859	232.888.859
Total net assets	249.413.712	232.888.859	482.302.571
Liabilities			
Retirement benefits	211.622.178	180.985.114	392.607.293
Disability benefits	42.959.088	43.002.026	85.961.114
Spouse's benefits	8.463.184	5.984.450	14.447.634
Children's allowance	244.426	2.446.139	2.690.565
Net present value of future operating expenses	3.519.708	6.220.328	9.740.036
Total liabilities	266.808.584	238.638.057	505.446.642
Net assets in excess of liabilities	(17.394.872)	(5.749.199)	(23.144.071)
Ratio of net assets to liabilities at year-end	-6,5%	-2,4%	-4,6%
Ratio of net assets to liabilities at the beginning of year	9,0%	-14,2%	-2,6%

All amounts are in thousands of Icelandic krona

 FESTA LÍFEYRISSJÓÐUR

Krossmói 4a
260 Reykjanesbæ
Sími: 420 2100

Austurvegi 56
800 Selfossi
Sími: 420 2100

Kirkjubraut 40
300 Akranesi
Sími: 420 2100

festa@festa.is
www.festa.is
Kt.: 571171-0239